

klasikler

arthur schnitzler casanova'nın eve dönüşü

çeviren aydanur çevik

alakarga

CASANOVA'NIN EVE DÖNÜŞÜ

Arthur Schnitzler, Avusturya'da Yahudi bir ailenin ilk oğlu olarak 1862 yılında dünyaya geldi. Öykü ve şiirleriyle genç yaşlarında adını duyurdu. Viyana Tıp Fakültesi'nde okuyarak 30 Mayıs 1885 yılında doktorluk unvanını aldı. 1893 yılına kadar Viyana Polikliniği'nde, babasının yanında asistan olarak çalıştı, tıp üzerine pek çok kitap yayımladı. Yazdığı oyunlar Almanya'da sahnelenmeye başlayınca şöhreti giderek arttı. Hayatının son yıllarında, özellikle psikolojik bakış açısıyla kader üzerine romanlar kaleme aldı. On yedi yaşında başlayıp, beyin kanaması geçirerek hayata veda etmesinden iki gün öncesine kadar titizlikle günlük yazmaya devam etmiştir.

Aydanur Çevik, 1971'de Almanya'da doğdu ve eğitimini yine yurtdışında tamamladı. Uzun yıllar yurtdışı satış yöneticisi olarak yürüttüğü çalışmalarının ardından 2011 yılında çevirmenliğe başladı, Almanca ve İngilizce yazılı ve sözlü çevirmenlik yapmaya devam etmektedir.

Arthur Schnitzler
Casanova'nın Eve Dönüşü / Casanovas Heimfahrt

Alakarga 157
Edebiyat 122
1. Baskı: Ağustos 2017

ISBN 978-605-9315-56-2
Sertifika No: 24365

© Alakarga Yayıncılık 2017
Tüm hakları saklıdır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Editör: Merve Akıncı Almaz
Düzelti: Arzu Bahar
Kapak Tasarım: Umut Pehlivanov
Kapak Uygulama ve Dizgi: Özge Boz
Kapak Görseli: Carl Larsson

Baskı ve Cilt:
Arı Matbaacılık Serkan Arı: 0212 612 33 34
Matbaa Sertifika No 31900

Alakarga Sanat Yayınları
Asmalı Mescit Mah. Terkoz Çıkmazı Sk
Terkos İş Hanı, Kat:7, D:706
Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: 0212 243 44 84

alakarga.com.tr
alakargakitap@gmail.com
twitter.com/alakargakitap
facebook.com/alakargayayinevi
instagram.com/alakarga_yayinlari

Arthur Schnitzler

■

Casanova'nın Eve Dönüşü

Türkçesi: Aydanur Çevik

alakarga
ROMAN

Hayatının elli üçüncü yılında Casanova, macera peşinde koşan gençlik ruhunu kaybettiği için değil de, yaklaşan yaşlılığının verdiği huzursuzlukla, Venedik'teki baba ocağına duyduğu hasreti ruhunun derinliklerinde hissettiğinden, artık ülkesine dönme arzusu içerisindeydi. Gönlündeki hasret o denli büyümüştü ki öleceğini anlayan, havada süzülürken bir yandan da gittikçe daralan daireler çizen bir kuş gibiydi sanki. Geçen on yıl içerisinde konseye pek çok kez dileğini yazarak vatanına geri dönmek için izin istemişti: Her ne kadar bu tarz yazılar yazmakta ustalaşmış olsa da, dik kafalılığı ve inatçılığı yüzünden, bazen işin kendisinden aldığı zevk yönetmişti kalemini. Bir süredir mütevazı ve yalvaran kelimelerinde acı bir özlemle birlikte gerçek bir pişmanlık kendini hissettirmeye başlamıştı. Bu şekilde yıllarının günahlarıyla hesaplaşmak istiyordu. Düzensizlik, kavgacılık ve

doğa gereği aldatma gibi günahlar değildi bunlar; Venedikli bir meclis üyesinin affedilemez hür düşünceleri, artık neredeyse unutacağı Venedik'in kurşun odasından[1], sayısız yönetim binasından, soylu saraylardan, sivillerden ve kötü şöhretli evlerden kaçışlarına dair hikâyeler ve kendisine atılan iftiralarla birlikte onun adıyla anılan ne varsa bunlarla göreceği hesaplardı. Ve iki aydır kaldığı Mantua'ya onun adına daha yeni gönderilmiş mektuplarda, akıbeti hakkında kısa süre içerisinde bir karar verileceği söyleniyordu.

Parası artık kısıtlı olduğu için, Casanova eski mutlu yıllarından birinde kaldığı bu mütevazı ve nezih handa yine konaklayarak affını beklemeye karar verdi. Her ne kadar bunu beceremeyeceğini bilse de, bu konuyu çok da düşünmek istemiyordu; özellikle alçak Voltaire'e karşı yazısını hazırlarken. Bunu yayımlayıp Venedik'e döndüğü zaman konumunu ve itibarını bir daha yıkılmayacak bir şekilde sağlamlaştıracağını düşünüyordu.

Bir sabah şehrin dışında dolaşmaya çıkıp o imansız Fransız için yazdığı cümlelere son şekli vermeye çalıştı, tuhaf ve neredeyse bedenini etkileyen bir huzursuzluk sardı içini. Sıkıcı bir alışkanlıkla yaklaşık üç aydır sürdürmek zorunda olduğu bu yaşam: geçitten araziye doğru giden sabah yürüyüşleri, gösterişli Baron Perotti ve sevgilisi ile küçük oyun geceleri, onun artık genç olmayan ateşli eşinin sevecen davranışları, Voltaire'in eserleriyle meşguliyeti ve hiç de kötü gitmeyen kendi çalışmaları. Bir yaz sonu sabahının yumuşak ve tatlı havasında

1. Casanova'nın hapsedildiği kurşun kaplı hücre kastediliyor. (yay.n.)

bütün bunları anlamsız ve iğrenç buldu. Kime ve neden olduğunu bilmeden bir küfür mırıldandı kendi kendine. Kılıcına sarılarak etrafına düşmanca bakışlar attı, etrafındaki yalnızlığın içinden görünmez gözler ona yönelmiş gibiydi. Sonra ansızın dönüp tekrar şehre doğru yürümeye başladı; döndüğü gibi yola çıkma niyetindeydi. Hasret duyduğu vatanına birkaç kilometre daha yakın olmanın ona kendini iyi hissettireceğinden hiç şüphesi yoktu. Günbatımından önce doğuya doğru gidecek ekspreste yerini garantilemek için hızını artırdı. Yapacak fazla bir şeyi de yoktu zaten. Baron Perotti'ye veda için uğrayabilirdi ve eşyalarını toparlamaya yarım saat yeter de artardı bile. Önceden daha kötülerini de üstünde taşıdığı, eskimeye yüz tutmuş iki takım elbisesi, bir zamanlar kaliteli görünen ama şimdi yamalı durumda bulunan çamaşırları, birkaç kutusu, zincirli altın saati ve kitapları; tüm varlığı buydu. Eski günler geldi aklına. Seçkin bir adam olarak, gerekli gereksiz ne varsa bir sürü eşyayla donatılmış gösterişli arabasının içinde -genelde bir sahtekâr olan- hizmetlisi ile birlikte ülkeyi gezerdi. Ama yorgun öfkesi gözyaşlarını zorluyordu artık... Eli kırbaçlı genç bir kadın, çuvallar ve ev eşyaları arasında horlayan sarhoş kocasını taşıdığı arabasıyla yanından geçerken Casanova'ya baktı. Casanova ağzında bir şeyler geveleyerek, Heer yolundaki kurumuş kestane ağaçlarının altından uzun adımlarla kadına yaklaşıyordu ki kadın, adamın bakışlarının öfkeyle parıldadığını fark etti; önce şaşkın, sonra hoş ve şehvetli bakışlarla arabasını sürüp geçti. Yumuşaklık ve şefkattense öfke ve nefretin genç-

liğe daha yakın olduğunu bilen Casanova, her ne kadar arabayı durdurup genç kadına yaklaşmayı çok istemiş olsa da, bunun arsız bir hareket olacağının farkındaydı. Birkaç dakikalık ufacık bir macera için bu kadar zahmete değmeyeceğini düşündü. Bu nedenle köylünün önüne geçmedi; tozlu ve sisli arazi yolunda gıcırdayarak çekip gitmesine izin verdi arabanın.

Ağaçların gölgeleri, kavurucu gücünü artıran güneşe karşı pek fayda sağlayamıyorlardı. Casanova da adımlarının hızını azaltmak zorunda kaldı. Yolun tozu o kadar sinmişti ki üzerine, ayakkabılarının eskimiş hali artık hiç belli olmuyordu. Görünüş ve duruşuna bakılırsa Casanova arabasını evde bırakmış bir bey olarak düşünülebilirdi. Yaşadığı hanın kemerli kapısına yaklaşmıştı ki içinde iyi giyimli, oldukça genç bir adamın oturduğu bir araba, engebeli toprak yolda sarsılarak yaklaştı ona. Adam ellerini göğsünün altında kavuşturmuş, uyuklamaya çalışır gibi gözlerini kıpıştırıyordu. Bakışları aniden Casanova'ya ilişince canlanıp şen bir görüntüye büründü. Hızla ayağa kalkıp hemen tekrar yerine oturdu, sonra tekrar yükselerek arabacının sırtına dokundu durması için ve bunu yaparken de Casanova'yı gözden kaybetmemek için yüzünü ona çevrili tutup iki elini sallayarak ince ve tiz sesiyle üç kez adını haykırdı. Casanova, adamı sesinden tanıdı ve durmuş olan arabaya yaklaştı, gülerek kendisine uzatılmış elleri tuttu.

"Bu mümkün mü, Olivo, bu siz misiniz?"

"Evet, benim Bay Casanova! Beni tanıyabildiniz mi?"

"Neden tanımayacaktım ki? Sizi son gördüğüm dü-

ğün gününden bu yana, görünüşe göre, çok az kilo almışsınız; hoş, ben de son on beş yıl içerisinde, aynı şekilde olmasa da önemli ölçüde değişmişimdir."

"Hiç değişmemişsiniz," diye haykırdı Olivo. "Hiç değişmemişsiniz diyebilirim Bay Casanova! Ayrıca on altı yıl oldu. Birkaç gün önce tam on altı yıl bitti! Ve tahmin edebileceğiniz gibi, biz de o gün sizin hakkınızda keyifle sohbet ettik, yani Amalia ve ben..."

"Doğru mu," dedi Casanova duygulanarak, "arada beni hatırlıyor musunuz?"

Olivo'nun gözleri doldu. Casanova'nın ellerini hâlâ kendininkilerinin arasında tutuyor ve dokunaklı bir şekilde sıkıyordu.

"Biz size neler borçluyuz Bay Casanova? Şimdi biz hayırseverimizi unutacak mıydık? Ve eğer ki biz..."

"Kapatalım bu konuyu," diyerek adamın lafını böldü Casanova. "Bayan Amalia nasıl? Ayrıca bu nasıl olabilir? Alışkanlıktan dolayı ben çok sık yürüyüş yaparım ve Mantua'da geçirdiğim iki ay boyunca nasıl oldu da Olivo, siz ikinizle bir kere de olsa karşılaşmadım?"

"Çok basit Bay Casanova! Biz artık şehirde yaşamıyoruz çünkü, en az Amalia kadar ben de burada yaşamaktan hoşlanmıyorum. Bu şerefi bana bahşedin Bay Casanova ve arabaya binin. Bir saat içerisinde evimde oluruz." Casanova itiraz etmeye yeltenmişti ki, "Lütfen hayır demeyin! Sizi tekrar gördüğüne Amalia ne kadar sevinecek, üç çocuğumuzu sizinle tanıştırmaktan ne kadar gurur duyacaktır. Evet, Bay Casanova, üç kız. On üç, on ve sekiz yaşlarında. Henüz Casanova'yı görüp çılgına

dönebilecek yaşta değiller," dedi ve iyimser bir ifadeyle gülümsedi Casanova'yı arabanın içine çekebilmek için. Ancak Casanova başını salladı. Tam merakına yenilip Olivo'nun davetini kabul etmeyi düşünmüştü ki sabırsızlığı üstün geldi ve Olivo'ya, çok önem arz eden işlerinden dolayı akşam olmadan Mantua'dan ayrılmak zorunda olduğunu söyledi. Zaten Olivo'nun evinde ne işi vardı ki? On altı yıl uzun bir zamandı! Amalia bu zaman zarfında kesinkes ne daha genç ne de daha güzel olabilirdi. On üç yaşlarındaki kızlarıyla ortak bir nokta bulamazdı ve o zamanlar sıska bir genç, şimdi ise kırsal bir çevrede çiftçi bir ailenin babası olan Olivo'yu dinlemek ona çok da ilgi çekici gelmiyordu. Ve sırf bu sebeplerden dolayı onu Venedik'e belki on veya yirmi mil kadar daha yaklaştıracak olan yolculuğunu ertelemeyi de hiç istemiyordu. Olivo, Casanova'nın reddini gönülsüzce kabul etmek zorunda kaldı ve sonra onu arabasıyla hana bırakmayı teklif etti, Casanova da geri çevirmedi. Birkaç dakika içerisinde hana vardılar. Otuzlarının ortasında gösterişli bir kadın olan hancı, girişte Casanova'yı bir bakışla selamladı ve onun bu hareketi, aralarında şefkatli bir ilişki olduğunu düşündürdü Olivo'ya. Kadın, Olivo'ya eski bir tanıdık samimiyetiyle elini uzattı, tıpkı Casanova'ya gösterdiği gibi; kendi mülkünde üretilen, övgüye değer tatlı sert bir şarap çeşidine gösterilen hassasiyetiyle. Olivo hemen şikâyet etmeye başladı. Seingalt Şövalyesi'nin (çünkü hancı kadın Casanova'yı bu hitapla selamlamıştı ve Olivo da aynı hitabı kullanmaktan hiç çekinmedi), kendisini yeniden bulmuş eski bir dostunun davetini geri

çevirecek kadar acımasız olduğunu ve nedense özellikle bugün saçma bir sebepten ötürü Mantua'dan ayrılması gerektiğini söyledi. Bunun üzerine de hancı kadının yüz ifadesinden, Casanova'nın bu niyetine dair herhangi bir bilgisi olmadığını anladı. Casanova da bir açıklama yapmak zorunda kalarak, arkadaşının ailesine beklenmedik bir ziyaretle rahatsızlık vermemek için böyle yaptığını belirtti. Ayrıca zaten ilerleyen günlerde bitirmek zorunda olduğu bir yazı işi vardı, bu iş için de ona handa sunulan rahat ve serin odadan daha uygun bir yer bilmiyordu. Bunun üzerine Olivo, Seingalt Şövalyesi'nin çalışmasını mütevazı evlerinde tamamlamasının onlar için büyük bir onur olacağını söyleyerek teklifinde ısrar etti. Bu gözlerden uzak kırsal bölge böyle bir amaç için elverişli olabilirdi. Eğer Casanova ihtiyaç duyarsa araştırma yazıları ve yardımcı kitapları da bir eksiklik olarak görülmemeliydi. Çünkü Olivo'nun ölen üvey kardeşinin kızı ve kendisinin genç fakat buna rağmen son derece bilgili yeğeni, birkaç hafta önce bir sandık dolusu kitapla gelmişti yanlarına. Eve misafirlerin geldiği akşamlarda, eğer günün yorgunluğuna karşı neşeli bir sohbet ya da küçük bir oyunla, biraz kafa dağıtmak hoşuna gitmezse, Bay Şövalye hiç rahatsız olmamalıydı bu durumdan. Casanova, genç yeğeni duyunca, hâlâ isteksiz gibi davranarak onu yakından görmeye karar vermişti, Olivo'nun ısrarları neticesinde. Ancak hiçbir koşulda Mantua'dan bir veya iki günden fazla uzak kalamayacağını da ilave etti. Zarif hancı kadından da, adına gelecek olan ve önem arz eden mektupların geldiği gibi bir ulakla kendisine ulaş-

tırmasını rica etti. Her şeyin Olivo'nun istediği gibi olmasıyla Casanova odasına çıkarak yolculuğuna hazırlandı. On beş dakika sonra da, Olivo'nun hancı kadınla koyu bir sohbete daldığı salona vardı. Casanova içeri girince Olivo ayağa kalkarak bardağındaki şarabı bitirdi ve hancı kadına göz kırparak Şövalye'yi yarın veya ertesi gün, sağ salim ve bütün bir halde, yine kendisine teslim edeceğine söz verdi. Casanova, konuksever ev sahibesinden soğuk ve aceleci bir şekilde ayrıldı. Kadın da arabanın kapısında, hiç de sevgi yerine geçmeyen bir veda kelimesi fısıldadı kulağına.

İki adam tozlu ve kavurucu öğle sıcağının vurduğu yolda ilerlerken Olivo ayrıntılı fakat düzensiz bir şekilde kendi hayatını anlattı: Evlendikten kısa bir süre sonra nasıl şehre yakın küçük bir arazi alarak ufaktan sebze ticaretine başladığını; sonra mülkünü yavaş yavaş büyüterek çiftçilik yapmaya giriştiğini, sonunda eşi ve kendisinin çalışkanlığı ve Tanrı'nın lütfu ile üç sene önce borçla, Kont Marazzani'nin şaraphanesi ile eski ve harabe şatosunu edinmeye nasıl muktedir olduğunu ve bu soylu topraklarda çocukları ve karısı ile birlikte, bir kont gibi olmasa da, nasıl rahat bir hayat sürdüklerini anlattı. Ancak yine de bütün bunları eşinin, daha doğrusu Casanova'nın, onun annesine hediye olarak sunduğu yüz elli altına borçluydu. Bu sihirli güç olmadan onun bugünkü kaderi, tıpkı o zamanlardaki gibi olurdu: eğitim için boşuna okumalar ve yazmalar; herhalde kendisi de yaşlı bir bekâr ve Amalia da yaşlı, evlenmemiş bir kadın olarak kalırdı... Casanova onun kendi kendine konuşmasına

izin verdi, onu dinlemiyordu bile. Öteden beri zihnini dolduran, başkalarının da dahil olduğu maceraları dolaşıyordu aklında. Roma'dan Torino'ya ya da Paris'e uzanan bir gezi esnasında -kendisi de tam olarak hatırlamıyordu- Mantua'da kısa süren molada bir sabah kilisede Amalia'yı görmüştü ve biraz ağlamaklı, solgun ve güzel yüzü Casanova'nın hoşuna gitmiş, cesurca konuşmaya başlamıştı kendisiyle. Kadın, o günlerde herkes kendisine karşı olduğu için, kalbini ona açmak istedi: Zor koşullar altında yaşıyordu, yoksul bir öğretmene âşık olmuştu ve bu umutsuz birlikteliğe onun babası ve kendi annesi rıza göstermemekteydi. Casanova hemen bu duruma el atacağını söylemişti. Özellikle Amalia'nın otuz altı yaşındaki güzel dul annesi ile tanışmıştı. Casanova kısa süre içerisinde onunla o kadar yakın bir arkadaşlık bağı kurmuştu ki, saygıdan hiçbir isteğini geri çevirmiyordu, annesi ve kızının evlenmesi konusundaki o olumsuz bakışını da değiştirdi; o değiştirince Olivo'nun işleri bozuk olan babası da fikrini değiştirmeye başladı. Özellikle Casanova'nın, gelinin annesinin uzak bir akrabası olarak tanıştırılıp, düğün masraflarıyla çeyiz parasınının bir kısmını da ödeyeceğini öğrenince konuyu uzatmadı. Ancak Amalia, başka dünyadan gelmiş bir elçi gibi görünen bu değerli koruyucuya minnettarlığını sunmak isterken kalbi kendisine hükmediyordu. Düğünden bir önceki akşam Casanova'nın ateş gibi yanan yanakları ile onu son kez kucaklarken aklı, mutluluğunu bu değerli yabancıya borçlu olan nişanlısına haksızlık yapma düşüncesinden çok uzaklardaydı. Acaba Amalia'nın minnettarlığını gös-

termek için bu iyilikseverle yaptıkları Olivo'nun kulağına gitti mi, gittiyse acaba Olivo, eşinin yaptığı fedakârlığı sonradan hiçbir kıskançlık beslemeden olağan mı karşıladı ya da bugüne değin her şey bir sır olarak mı kaldı? Bunları Casanova ne önceden ne de şimdi umursadı.

Hava gittikçe ısınıyordu. Kötü döşenmiş ve sert yastıklarıyla gümbürdeyen araba ince sesli, iyi niyetli Olivo'nun gevezeliğini daha da çekilmez hale getiriyordu. Çiftçi, mükemmel bir ev hanımı olan eşi, terbiyeli çocukları, çevredeki ahbapları ile memnuniyet duydukları ilişkilerinden de bahsetmeye başlayınca Casanova iyice sıkılmaya başladı. Ona sadece rahatsızlık vermiş ve neticede hayal kırıklığına yol açacak bu daveti kabul ettiği için kendine kızıyordu. Mantua'daki Han'ın serin odasında Voltaire yazısı üzerinde çalışmaya özlem duydu. Sonra uzaktan görünmeye başlayan bir handa inmeye ve uygun bir araç kiralayarak geri dönmeye karar verdi. O sırada Olivo yüksek sesle "Holla je!" diye haykırdı; ellerini havada sallayıp Casanova'nın koluna yapışarak, yanlarından geçen bir arabayı gösterdi. Sanki anlaşmışlar gibi iki araba aynı anda durdu. Arabadan üç genç arka arkaya atlayarak indi. O kadar çabuk hareket etmişlerdi ki, üzerinde oturmuş oldukları, koltuk görevi gören daracık tahta, yerinden kalkarak devrildi. "Kızlarım," dedi Olivo hiç de gururlu olmayan bir ses tonuyla. Casanova arabada yer açmak için inmeye yeltendi, "Oturun değerli Şövalyem," dedi Olivo. "On beş dakikaya kadar varmış oluruz. Bu sürede de benim arabamda idare edebiliriz. Maria, Nanetta, Teresina, bakın, bu kişi Seingalt Şövalyesi. Babanı-

zın eski bir arkadaşı. Yaklaşın ve onun elini öpün çünkü eğer o olmasaydı siz..." dedikten sonra durdu ve Casanova'ya doğru, "Neredeyse aptalca bir şey söyleyecektim," diye fısıldadı; konuşmasını düzelterek yüksek bir sesle, "o olmasaydı bazı şeyler farklı olurdu," dedi. Kızlar siyah saçlılardı ve Olivo gibi koyu renk gözleri vardı. En büyükleri olan Teresina dahil, üçü de çocuksu halleriyle yabancıya doğal ancak biraz kaba bir merakla bakıyorlardı. En küçükleri olan Maria, babasının isteğine cevap vererek ciddi bir şekilde Casanova'nın elini öpmeye yanaştı ancak o buna izin vermeyerek kızları sırasıyla başlarından tutup yanaklarından öptü. Bu arada Olivo da çocukları arabası ile buraya kadar getiren genç delikanlıyla biraz lafladı. Sonra genç adam arabayı çevirerek Mantua yönüne doğru yola koyuldu.

Kızlar, gülüşmeler ve şakayla karışık çekişmeler içinde Olivo ve Casanova'nın karşısında arka koltukta yerlerini aldılar. Birbirine yakın oturmuş, aynı anda konuşuyorlardı. Babaları da durmaksızın konuşmaya devam ettiğinden Casanova için başta kolay olmadı hepsinin birbirilerine anlattıklarını anlamak. Teğmen Lorenzi diye birinden bahsedildi. Teresina'nın dediğine göre, bu kişi kısa bir süre önce atıyla yanlarından geçmişti ve akşama ziyarete geleceğini bildirerek babalarına selamlarını göndermişti. Onun dışında anneleri de başta babalarını karşılamak için arabayla yola çıkacaktı ancak havaların çok sıcak olmasından dolayı Marcolina ile kalmayı tercih etmişti. Marcolina ise onlar evden çıkacağı sıralarda hâlen yatağındaydı. Bahçeden onun açık penceresinden içeri

dut ve fındık atmışlardı uyandırmak için. Yoksa herhalde şu saate kadar uyuyor olabilirdi.

"Aslında bu Marcolina'nın tarzı değildir," dedi Olivo misafirine doğru dönerek. "Genellikle sabahın altısında, hatta bazen daha erken saatlerde bahçede oturur ve öğleye kadar ders çalışır. Ama dün misafirlerimiz vardı ve her zamankinden biraz fazla kaldılar. Küçük bir oyun da oynadık ama Bay Şövalyemizin bildiği tarzda değil tabii ki, bizler zararsız insanlarız ve birbirimizin paralarını almak istemiyoruz. Değerli Abbate de bize katıldığı için günah sayılabilecek bir durumun yaşanmayacağını siz de biliyorsunuzdur, Bay Şövalye."

Abbate'den bahsedildiğinde kızlar gülmeye başladı, Tanrı bilir aralarında ne konuştuklarını ama şimdi daha fazla gülecek şey bulmuşlardı. Casanova dalgın bir şekilde başını salladı. Hayalinde henüz tanımadığı Bayan Marcolina vardı. Pencerenin karşısında, beyaz yatağına uzanmış, üzerinden sıyrılan yorganı ile yarı çıplak, uyku sersemliği içinde, içeriye atılan dut ve fındıklara ellerini siper ederek kendini savunuyordu; içinden çılgınca bir ateş uçup gitti. Marcolina'nın Teğmen Lorenzi'nin sevgilisi olduğuna hiç şüphesi yoktu, sanki ikisini sarmaş dolaş görmüş gibiydi ve Marcolina'yı hiç görmediği halde onu arzulamış, hiç tanımadığı Lorenzi'den de nefret etmeye başlamıştı.

Öğlenin ürperen pusu içinde, gri-yeşillikler arasından dörtgen bir kule kendini gösterdi. Araba toprak yoldan saptı; sol tarafta üzüm bağlarının olduğu tepecikler, sağ tarafta bir bahçenin duvar kenarından asırlık ağaçların

taçları kendini göstermeye başladı. Araba büyük, ardına kadar açık ve yıpranmış ahşap kapıları olan bir avlu kapısında durdu. İçinden yolcular indi ve arabacı da Olivo'nun ona verdiği bir işaretle ahıra sürdü arabayı. Kestane ağaçları arasındaki geniş bir yol, ilk bakışta sanki biraz kasvetli ve ihmal edilmiş görüntüsü veren küçük kuleye uzanıyordu. Birinci kattaki kırık pencere Casanova'nın dikkatini çeken ilk şey oldu. Geniş, alçak ve hantal kulenin sıvasının sağında solunda dökülmeler vardı, gözünden kaçmadı. Buna karşılık, kapıların mükemmel oyma desenleri hemen dikkat çekiyordu. Antreye geldiklerinde, evin dış görüntüsüne nazaran içerisinin çok daha iyi bir durumda olduğunu hemen fark etti Casanova.

Olivo yüksek sesle, "Amalia!" diye bağırınca ses kemerli duvarlarda yankılandı. "Mümkün olduğunca çabuk aşağıya gel! Sana bir misafir getirdim Amalia. Hem de ne misafir!"

Ancak Amalia çoktan üst merdivene gelmişti, güneş ışınları vurduğu için başta fark edemediler onu. Casanova'nın keskin gözleri, gecenin karanlığında dahi görme yeteneğini korumuştu; Amalia'yı eşinden önce o fark etti. Casanova güldü ve kadın bu gülüşün onun çehresini daha genç gösterdiğini hissetti. Amalia, korktuğunun aksine, hiç kilo almamıştı. Tam aksine zayıf ve genç görünüyordu. Amalia onu hemen tanıdı. "Ne sürpriz, bu ne mutluluk!" diye haykırdı hiç sıkıntı duymadan. Hızla merdivenlerden aşağı indi Casanova'yı selamlamak için, yanağını uzattı ve o da ona sevdiği bir dostu gibi sarıldı.

"Maria, Nanetta ve Teresina'nın gerçekten senin kız-

ların olduğuna inanmalı mıyım Amalia? Zaman açısından bakarsak öyle olmalı."

"Ve her şeye rağmen," diye ekledi Olivo, "buna inanabilirsiniz Şövalye!"

"Şövalye ile karşılaşman," diye konuşmaya başladı Amalia, geçmişin hatıraları içinde canlanan dalgın bir bakışla, "geç gelme nedenin bu muydu Olivo?"

"Evet Amalia! Hâlâ yiyecek bir şeyler var mı?"

"Marcolina ve ben çok aç olmamıza rağmen sofraya yalnız oturmadık."

"Peki, toprak yolun sebep olduğu tozu üzerimden temizlemem için de biraz bekleyebilecek misiniz," diye sordu Casanova.

"Size hemen odanızı göstereceğim," dedi Olivo. "Umuyorum ki Şövalye, memnun kalacaksınız. Hatta neredeyse..." dedikten sonra göz kırparak alçak sesle devam etti: "Her ne kadar bazı şeyler eksik olsa da, aynı Mantua'daki odanız gibi," dedikten sonra önden giderek merdivenlerden yukarı salona yürüdü. Salonun bir köşesinde yukarı kıvrılan ahşap bir merdiven bulunuyordu. Yukarıda, kuledeki odaya ulaştıklarında Olivo kapıyı açtı ve eşikte durarak odayı Casanova'ya övgülerle, mütevazı bir misafir odası olarak tanıttı. Bir hizmetçi çantayı getirdi, Olivo ile birlikte uzaklaştılar. Casanova bu donanımlı ancak kasvetli odada yalnız kaldı. İçeride dar kemerli dört pencere vardı, bu pencerelerden bakılınca güneşin aydınlattığı yeşil bağlar, renkli otlaklar, sarı tarlalar, beyaz yollar, aydınlık evler ve karanlıkta kalmış bahçeler görünüyordu. Casanova

bu manzarayla çok ilgilenmedi, hazırlanmaya koyuldu. Yalnız bunu öyle pek de aç olduğu için değil, Marcolina'yı bir an evvel kendi gözleriyle görebilme merakından dolayı yaptı. Üzerindeki kıyafetleri değiştirmedi çünkü gösterişli görünmek istiyordu.

Zemin katta ahşap panelli yemek odasına indiğinde düzenli masanın etrafında çiftin ve üç kızlarının dışında, dökümlü mat gri elbise içerisinde zarif bir kızın daha oturduğunu gördü. Kız ona bu evden biriymiş ya da belki yüz kez burada misafir olarak bulunmuş biri gibi baktı. Gençliğinde sahip olduğu, tehlikeli denilebilecek kadar büyülü ihtişamı karşısında alışık olduğu hayranlık dolu bakışlar, ona tanınmadığı yerlerde bile gösterilmişti; Casanova için yeni bir duygu değildi bu. Gerçi son zamanlarda adının geçmesiyle birlikte kadınların dudaklarından dökülen hayranlık ifadelerini ve onunla daha önce karşılaşmamanın verdiği üzüntüyü duymak yeterli olabiliyordu onun için. Ama şimdi Olivo onu yeğenine, "Bay Casanova, Seingalt Şövalyesi," olarak tanıtınca sanki herhangi biriymiş gibi, içinde macera ve sır duygusu taşımayan bir ima ile gülümsedi sadece. Hatta Casanova kızın yanında yerini alıp elini öptüğünde, büyülenme ve arzuyla dolu bakışlarını ona diktiğinde bile, sessizce gösterilen memnuniyet, yanan arzusuna karşılık beklediği cevap değildi.

Casanova birkaç kibar kelime ettikten sonra yanındaki kadına eğitimi hakkında bilgi sahibi olduğunu hissettirdi ve ona hangi dalda eğitim aldığını sordu. Kız da ona matematik okuduğunu ve bu alana Bologna Üniver-

sitesi'nin ünlü öğretmenlerinden Profesör Morgagni tarafından yönlendirildiğini söyledi. Casanova böylesine zarif bir genç kızın bu derece zor bir alana ilgi duymasının sıra dışı bir durum olduğunu söyleyerek şaşkınlığını ifade etti; ancak Marcolina matematiğin kendisi için fantastik ve neredeyse kutsal bir dal olduğunu belirtti. Casanova konu hakkında daha fazla açıklama rica edince Marcolina onun bu isteğini geri çevirdi, felsefi bir konuşmayı dinlemektense masada bulunanların ve özellikle de sevgili amcasının uzun zamandır görmediği, çok seyahat eden arkadaşının edindiği deneyimleri dinlemeyi tercih edeceklerini söyleyerek konuyu değiştirmeye kalktı. Amalia da ısrar edince, zaten Casanova da bu tarz isteklere karşılık vermeye her daim hazır olduğu için, son yıllarda genelde gizli diplomatik programlara katıldığını ve bunun da onu Madrid, Paris, Londra, Amsterdam ve Petersburg gibi büyük şehirlere sürüklediğini anlattı. Bu şehirlerde karşılaştığı erkeklerden ve kadınlardan ve sürdürdükleri kimi ciddi kimi de neşeli sohbetlerden bahsetti. Rus Katharina'nın çiftliğinde dostça karşılanmış olduğunu belirtmeyi de unutmadı. Büyük Friedrich'in onu bir harp okulunda eğitimci yapmaya çalıştığını çok eğlenceli bir şekilde anlattı. Bu tehlikeli durumdan çok çabuk kurtulabilmişti. Her şey daha yeni olup bitmiş gibi anlatıyordu. Sanki yıllar, uzun yıllar geçmemiş gibi; kendisinin bile farkına varmadan söylediği küçüklü büyüklü yalanlarında bile onu ilgiyle dinliyorlardı, bu da keyfini yerine getiriyordu. Hayal kurdukça ve anlattıkça sanki bugün bile hâlen o mutlu, küstah ve o parlak Ca-

sanova'ydı; güzel kadınlarla dünyayı dolaşan, dünyevi ve ruhani prenslerin teveccühle ödüllendirdiği, parasını gönlünce harcamış, oyunlarda kaybetmiş ve hediye etmiş biriydi o. Sanki artık bitik, İngiltere ve İspanya'daki eski dostları tarafından komik denecek kadar küçük paralarla desteklenen, bazen bunları bile elde edemeyen ve hatta Baron Perotti ve onun misafirlerinden kazandığı küçük paralara muhtaç olan o değilmiş gibi. Ve evet, hatta önce onu tutuklamış ve kaçışından sonra onu dışlamış, yasaklamış memleketine bile vatandaşlarının en değersizi, bir yazar, bir dilenci, bir hiç olarak döneceğini; o şaşaalı varlığını sona erdirmenin bile onun için büyük bir hedef olduğunu dahi unutmuştu.

Marcolina onu dikkatle dinliyordu. Ancak sanki oldukça eğlenceli bir kitaptan bir şeyler okunuyormuş gibi bir ifadenin dışında anlam yoktu yüzünde. Karşısında oturanın bütün bunları ve daha fazlasını yaşamış, binlerce kadının sevgilisi Casanova'nın ta kendisi olduğunu bildiği hiç anlaşılmıyordu tavırlarından. Amalia'nın gözlerinde farklı bir ışık vardı. Ona göre Casanova hâlâ eskiden olduğu gibiydi; sesi hâlâ on altı yıl önceki gibi çekici geliyordu ona. Casanova için ise sadece bir kelime yeterdi o zamanın macerasını yeniden yaşamak için. Ancak Amalia onun için şimdi bu saatte ne ifade edebilirdi ki? Şu an daha önce hiç kimseyi olmadığı kadar Marcolina'yı istiyordu. Gözalıcı mat elbisesine bakarak onun çıplak vücudunu hayal etti; tomurcuk göğüsleri gözüne takılıyordu, yere düşürdüğü mendilini almak için öne doğru eğildiğinde Casanova'nın tutuşmuş fantezile-

ri şehvetli duygulara dönüştü, neredeyse bayılacakmış gibi hissetti. Konuşurken bir saniyeliğine istemsizce durakladı, Marcolina pek fark etmedi ancak Casanova'nın bakışları tuhaf bir şekilde parıldadı, kızın gözlerinde bir şaşırma, saklanma ve bir iğrenme ifadesi oluştu. Sonra Casanova hızla toparladı kendini; o sırada, yirmi yedi yıl önce Venedik'ten Chioggia'ya giden bir pazar gemisinde tanışmış olduğu ve evin beyi tarafından Abbate Rossi olarak karşılanan yapılı bir papaz içeri girdi. Ayrıntıları nadiren es geçen mükemmel hafızası ile böbürlenmek istedi Casanova.

"O zaman gözünüzün biri bandajlıydı ve tesadüf eseri yanında genç bir delikanlı eczası bulunduran sarı örtülü bir köylü kadın da size iyi gelebilecek bir merhem önermişti."

Abbate memnun, evet anlamında başını salladı. Sonra yüzünde kurnaz bir ifade ile Casanova'ya iyice yaklaştı, sanki ona bir sır söylemesi gerekiyormuş gibi, ancak çok yüksek bir sesle konuştu: "Ve siz Bay Casanova, bir düğünde birine eşlik ediyordunuz... Rasgele bir misafir mi yoksa geline mi eşlik ediyordunuz bilemem. Ama gördüğüm oydu ki, gelin size damada baktığından daha sevecen bir bakışla bakıyordu... Bir rüzgâr esmişti, hatta neredeyse bir fırtına ve siz de bir şiir okumaya başlamıştınız."

"Eminim Şövalye bunu fırtınayı yatıştırmak için yapmıştır," dedi Marcolina.

"Böyle bir sihir yapmak için kendime hiçbir zaman güvenmedim," diye cevap verdi Casanova. "Ama şunu

inkâr edemem, ben şiiri okumaya başladıktan sonra hiç kimse artık o fırtına ile ilgilenmemişti."

Kızlar Abbate'ye sokulmuşlardı ve nedeni de belliydi bunun; Abbate kocaman ceplerinden lezzetli şekerlemeler çıkararak iri parmaklarıyla bu şekerleri çocukların dudaklarının arasına itti. Bu arada Olivo da Abbate'ye tüm ayrıntılarıyla Casanova'yı nasıl yeniden bulduğunu anlatıyordu. Amalia'nın keskin bakışları da değerli misafirinin koyu alnında kaybolmuştu adeta. Çocuklar bahçede koşturuyordu; Marcolina masadan kalkmış, açık pencereden onları izliyordu. Abbate, Marchese Celsi'nin selamlarını iletiyordu onlara. Eğer sağlığı elverişli olursa bu akşam eşi ile birlikte değerli arkadaşı Olivo'yu ziyarete gelmek istediklerini bildirmişlerdi.

"Bu çok iyi olur," dedi Olivo. "O halde Şövalye'nin şerefine küçük ve hoş bir oyun grubumuz olacak; Ricardi kardeşleri de ayrıca bekliyorum ve Lorenzi de gelecekmiş; çocuklar araba ile gezinirken yolda karşılaşmışlar onunla."

"O hâlâ buralarda mı," diye sordu Abbate. "Bir hafta önce onun bir alaya katılacağını duymuştum."

"Marchesa ona yukarıdan bir izin ayarlatmış olmalı," dedi Olivo gülerek.

"Çok şaşırdım," dedi Casanova araya girerek, "Mantueser subaylarına bugünlerde izin verilmesine. Biri Mantua'dan, diğeri de Cremona'dan iki tanıdığım gece alayla birlikte Milan'a doğru yürüdüler."

Marcolina pencerenin önünden onlara doğru döndü. "Savaş mı var?" Gölgelenmiş yüzünün çevresi belirgin

değildi pek. Ancak sesindeki hafif titremeyi herhalde sadece Casanova fark etmişti.

"Herhalde hiçbir şey olmayacaktır," diye cevap verdi Casanova bunun üzerine. "Ancak İspanyalılar tehditkâr bir tutum sergilediklerinden hazırlıklı olmak gereklidir."

"Hangi tarafta olmamız gerektiğini biliyor muyuz," diye sordu Olivo kaşlarını çatarak, ciddi bir tavırla. "İspanyalıların mı yoksa Fransızların mı tarafında olmalıyız?"

"Bu, Teğmen Lorenzi için hiç fark etmez herhalde," dedi Abbate. "Eğer kahramanlığını göstermek için fırsat bulabilirse hiç fark etmez."

"Bunu zaten yaptı," dedi Amalia. "Üç sene önce Pavia Savaşı'na katıldı." Ancak Marcolina sessiz kaldı. Casanova ise yeterince biliyordu bu konuları. Marcolina'nın yanına giderek bahçeye göz gezdirdi. Çocukların oynadığı geniş çayır ve duvara yakın büyük sık ağaçlar dışında hiçbir şey görmüyordu.

"Ne muhteşem bir mülk," dedi Olivo'ya doğru dönerek. "Yakından görmek için çok sabırsızlanıyorum."

"Ben de Şövalye, size bağları ve tarlaları gezdirmekten daha büyük bir zevk düşünemiyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, bunu Amalia'ya da sorabilirsiniz, bu küçük mülke sahip olduğum yıllardan beri sizi topraklarımda ve arazimde misafir etmek dışında bir şey arzu etmemişimdir. En az on defa size yazıp davet etmeye girişttim. Ama haberin size ulaşabileceğinden nasıl emin olabilirdim ki? Biri sizi kısa süre önce Lizbon'da gördüğünü söylediği vakit, sizin ansızın Varşova'ya ya

da Viyana'ya geçmiş olabileceğinizden neredeyse emin olabilirdi insan. Ama şimdi bir mucize eseri sizi tam da Mantua'dan ayrılmak istediğiniz saatte bulabilmiş olmam; Amalia inan ki, benim için hiç kolay olmadı onu buraya getirebilmek. Böyle bir durumda da siz bize zamanınızı bahşetmekte cimrilik yapıyorsunuz; bize iki gününden fazlasını vermek istememesine inanır mısınız, Bay Abbate!"

"Ziyaretini uzatmak konusunda Şövalye belki fikrini değiştirebilir," dedi Abbate; bir yandan da hoşnutluk içerisinde, ağzına bir dilim şeftali götürüp Amalia'ya hızlı bir bakış attı. Casanova da bundan, kadının, eşindense Abbate'ye derin bir güven beslediği anlamını çıkardı.

"Bu benim için maalesef mümkün değil," dedi sonra ciddi bir şekilde. "Benim kaderimde bu denli yer almış arkadaşları umursamıyor gibi yapamam, özellikle de Venedikli hemşerilerim işin içinde olduğunda. Bana yıllar önce yapılmış bir haksızlığı, belki biraz geç kalınmış olsa da onur duyulabilecek bir memnuniyete dönüştürebilme tekliflerine daha fazla karşı gelmek istemediğim gibi, nankörlük yapmak veya sonradan ortaya çıkmak istemiyorum." Olivo'nun ağız hareketinden onun övgüye dayalı bir soru sormak üzere olduğunu hemen anladı ve hafif bir el hareketi ile bu sorusunu geri çevirdi. "Şimdi Olivo, ben hazırım. Bana küçük krallığınızı gösterin."

"Günün serin saati bunun için daha uygun olmaz mıydı," dedi Amalia araya girerek. "Şövalye mutlaka biraz dinlenmek ya da gölgelik yerlerde dolaşmak ister." Gözlerinde sanki çekingen bir yalvarış vardı bunu

söyleyip Casanova'ya bakarken. Sanki dışarıda bahçede yapılacak bu keyfi yürüyüşte onun kaderi ikinci kez değişecekmiş gibi. Kimse Amalia'nın teklifine itiraz etmeyince dışarı çıktılar. Marcolina diğerlerinin önünden çıkıp, çayırda güneşin altında koşarak badminton oynayan çocukların yanına gitti. Üç kardeşin büyüğü ile pek de fark yoktu aralarında. Dalgalı saçları omuzlarına düştükçe, hatta ikisi, bir çocuk gibi görünüyor bile denilebilirdi. Olivo ve Abbate evin yanından geçen caddenin üzerindeki bir taş bankın üzerine oturdular. Amalia da Casanova ile birlikte yürümeye devam etti. Diğerleri tarafından duyulmayacağından emin olunca Amalia öyle bir ses tonuyla konuşmaya başladı ki, Casanova için bu, bambaşka bir sesti sanki.

"İşte yine buradasın Casanova! Bu günün gelmesini çok istedim. Ve bir gün geleceğini de biliyordum."

"Burada olmam tamamen tesadüf," dedi Casanova soğuk bir sesle. Amalia onun bu söylediğine sadece güldü.

"Ne dersen de. Buradasın ya! On altı yıl boyunca bu günün dışında başka hiçbir şey hayal etmedim!"

"Görünen o ki," diye karşılık verdi Casanova, "bu zaman zarfında sen sadece beni değil, başka şeyleri de hayal etmişsin."

Amalia hayır anlamında başını salladı. "Bunun böyle olmadığını biliyorsun Casanova. Sen de beni unutmadın. Diğer türlü, Venedik'e gitmek için acelesi olan sen, Olivo'nun davetini asla kabul etmezdin."

"Peki sen ne düşündün Amalia? Buraya senin iyi kalpli kocanı aldatmış olmak için geldiğimi mi?"

"Neden böyle konuşuyorsun Casanova? Tekrar sana ait olursam bu ne bir aldatma ne de bir günah olur!"

Casanova yüksek sesle güldü. "Günah değil mi? Neden bir günah olmuyor? Yaşlı bir adam olduğum için mi?"

"Sen yaşlı değilsin. Sen benim için asla yaşlı olamazsın. Senin kollarında ben ilk mutluluğumu yaşadım ve bu da benim için bir sondu."

"Son mu," diye sordu Casanova alaycı bir sesle, her ne kadar bundan etkilenmiş olsa da. "Buna herhalde arkadaşım Olivo'nun bazı itirazları olacaktır."

"Bu benim görevim," diye cevap verirken Amalia, utancından yüzü kızarmıştı. "Benim tarafımdan hatta bir zevk; ancak bir mutluluk değil... Hiçbir zaman da öyle olmadı." Yolun sonuna kadar yürümediler, sanki Marcolina ve çocukların çayırda oynadığı alandan uzak durmuşlardı. Sanki anlaşmış olduklarını düşünerek döndüler ve sessiz bir şekilde yine eve ulaştılar. Zemin katın dar tarafında bir pencere açıktı. Odanın loş derinliğinde Casanova yatağın ayakucunu belirgin bırakacak şekilde yarıya kadar çekilmiş bir perde gördü. Hemen yanında duran bir sandalyenin üzerine ne olduğu anlaşılmayan bir giysi asılmıştı.

"Marcolina'nın odası mı," diye sordu Casanova.

Amalia başını evet anlamında salladı ve herhangi bir şüphe duymaksızın, şen bir sesle, "Hoşlandın mı ondan," diye sordu.

"Güzel olduğu için."

"Güzel ve erdemli."

Casanova omuzlarını silkti, sanki ona bu tarz bir soru sormamış gibi; sonra da, "Beni bugün ilk defa görüyor olsaydın yine beğenir miydin Amalia," diye sordu.

"O zamana göre bugün farklı görünüp görünmediğini bilmiyorum. Seni aynı o zamanki halinle görüyorum. Hep rüyalarımda da gördüğüm gibisin."

"Bana bir baksana Amalia! Alnımdaki çizgiler... boynumdaki kırışıklar! Ve gözlerimden şakaklarıma kadar inen derin çukurlar! Burada, evet burada da bir dişim eksik," derken ağzını sırıtarak açtı. "Ve bu eller Amalia! Bunlara bir bak! Parmaklarım pençe gibi... tırnaklar üzerinde küçük sarı lekeler... ve oradaki damarlar -mavi ve şiş- bir ihtiyarın elleri bunlar Amalia!"

Amalia, onun uzattığı şekilde ellerini avuçlarının içine aldı ve ağaçların sıralandığı yolun gölgesinde ikisini de sırayla öptü. "Bu gece de senin dudaklarını öpmek istiyorum," dedi mütevazı ve şefkatli bir ses tonuyla. Bu da Casanova'ya acı verdi.

Onlardan çok da uzakta olmayan bir mesafede çayırın sonunda, Marcolina ellerini başının altında kavuşturmuş ve bakışlarını gökyüzüne dikmiş halde çimlerin üzerinde yatıyordu. Çocukların topları onun üzerinde, bir oraya bir buraya uçuşup duruyordu. Aniden kolunu yukarı kaldırıp toplardan birine uzanıp yakaladı. Neşeli bir şekilde gülerken çocuklar da onun üzerine attılar kendilerini, Marcolina kendini savunamadı. Dalgalı saçları uçuşuyordu. Casanova titrek bir sesle konuşuyordu. "Sen ne benim dudaklarımı ne de benim ellerimi öpebilirsin," dedi Amalia'ya. "Beni boşuna beklemiş, boşuna

hayal etmiş olacaksın; eğer ben Marcolina'ya sahip olamazsam."

"Sen delirdin mi Casanova," diye bağırdı Amalia kızgın bir sesle.

"Bu şekilde, birbirimizi ayıplayacak bir durumumuz olmaz. Sen de delisin ki benim gibi yaşlı bir adamda gençliğinin aşkını tekrar göreceğine inanıyorsun ve ben Marcolina'ya sahip olmayı kafama koyduğum için... Belki bu ikimiz için de iyi olacaktır, aklımızın başımıza gelmesi adına. Marcolina beni senin için tekrar genç yapacaktır. Yani bana yardımcı ol Amalia!"

"Sen kendinde değilsin Casanova. Bu imkânsız. O, erkeklerle ilgili bir şey duymak istemiyor."

Casanova yüksek sesle güldü.

"Teğmen Lorenzi ne olacak peki?"

"Ne olmuş Lorenzi'ye?"

"Onun sevgilisi olduğunu biliyorum."

"Yanılıyorsun Casanova. O, Marcolina'nın elini tutmak istedi ancak Marcolina kabul etmedi. Ayrıca o genç, yakışıklı, hatta senin bir zamanlar olduğundan bile daha yakışıklı olduğunu söyleyebilirim Casanova!"

"Aralarında bir şey olmuş mudur?"

"Bana inanmıyorsan Olivo'ya sor."

"Yani benim için fark etmiyor. Bana ne onun bir bakire mi yoksa fahişe mi, ya da yeni gelin mi yoksa dul mu olduğundan; ben onu istiyorum. Onu istiyorum!"

"Ben onu sana veremem dostum."

Ses tonundan onun kendisine kızdığını hissetti Casanova. "Görüyorsun ya," dedi. "Ne utanmaz bir adam ha-

line gelmişim Amalia! On yıl ya da beş yıl önce herhangi bir desteğe, yardıma ihtiyacım olmazdı, Marcolina'nın kendisi erdemliğin tanrıçası olmuş olsa bile. Şimdi ise seni çöpçatan yapmak istiyorum. Ya da eğer zengin olsaydım... evet on bin altın sikkem olsaydı... ama on bile yok bende. Ben bir dilenciyim Amalia."

"Yüz binin de olsa Marcolina'yı alamazdın. Servet onun için ne ifade edebilir ki? O kitapları seviyor, gökyüzünü, çimenleri, kelebekleri ve çocuklarla oyun oynamayı... ve elindeki küçük mirasla, ihtiyacı olandan daha fazlasına sahip."

"Ah bir prens olaydım," diye yüksek sesle haykırdı Casanova, bu onun son zamanlarda alışkanlık edindiği bir şeydi, hırslandığı zaman söylerdi bunu. "İnsanları hapse atmaya, infaz etmeye gücüm olsaydı... ama ben bir hiçim. Bir dilenci, üstüne üstlük bir yalancı! Venedik'teki beylere bir görev, bir parça ekmek, bir vatan için yalvarıyorum! Bana ne oldu böyle? Bu durumum seni tiksindirmiyor mu Amalia?"

"Seni seviyorum Casanova!"

"O halde ayarla onu bana Amalia! Bu sana bağlı, bunu biliyorum. Ona ne istiyorsan onu söyle. Ona sizi tehdit ettiğimi söyle. Evinizi yakabileceğime inandığını söyle! Ona benim bir kaçık olduğumu ve hatta tımarhaneden kaçmış tehlikeli bir kaçık olduğumu, ancak bir bakirenin kucaklamasının beni iyileştirebileceğini söyle. Evet, aynen böyle söyle ona."

"Mucizelere inanmaz o."

"Nasıl? Mucizelere inanmaz mı? O halde Tanrı'ya da

inanmıyordur. Daha iyi ya! Milan Başpiskoposu ile aram iyidir! Bunu söyle ona! Onu mahvedebilirim! Hepinizi mahvedebilirim. Bu gerçek Amalia! Onun okuduğu kitaplar ne türden? Kesin içinde kilisenin yasaklamış olduklarından da vardır. Onları göster bana. Bir liste hazırlamak istiyorum. Benim bir kelimem..."

"Sessiz ol Casanova! Buraya geliyor. Hiçbir şey belli etme! Bakışlarına dikkat et! Hiçbir zaman Casanova, iyi dinle söylediklerimi, hiç onun gibi saf bir canlı tanımadım. Az evvel benim dinlemek zorunda kaldıklarımı bir bilse kendini kirlenmiş hissederdi ve sen de burada olduğun sürece asla, hiçbir şekilde göremezdin onu. Konuş onunla. Evet, konuş onunla; ondan ve benden özür dileyeceksin."

Marcolina çocuklarla beraber geldi, sonra kızlar onun yanından ayrılıp koşarak eve girdiler. Marcolina misafire nezaket göstermek amacıyla Casanova'nın önünde durdu. Bu arada Amalia da kasıtlı olarak yanlarından ayrıldı. Casanova için sanki bu soluk, yarı açık dudaklı, koyu sarı toplanmış saçların çevrelediği pürüzsüz alnı olan kişiden bir parça burukluk ve iffet ona doğru esmişti. Daha önce hiçbir kadında bunu hissetmediği, hatta onlarla kapalı odalar içerisindeyken dahi hissetmediği, hiçbir şey istemeden bir çeşit bağlılık, bir çeşit sadakat duygusu geldi geçti gönlünden. Çekinerek, adeta okşar gibi saygılı bir ses tonuyla, akşamın ilerleyen saatlerini de çalışarak mı geçirmeyi düşündüğünü sordu ona. Marcolina da, buraya geldiği zaman düzenli çalışamadığını ama yine de bazı matematik problemlerinin dinlenirken de

aklından geçtiğini söyledi; tıpkı az önce çimlere uzanmış halde gökyüzüne baktığı sırada olduğu gibi. Casanova şakayla karışık, bu denli mücbir ve önem arz eden problemin ne olduğunu sorunca, Marcolina onun sorusuna alaycı bir tavırla karşılık verdi; problemin Seingalt Şövalyesi'nin meşhur kabalası ile ilgili olmadığını, onun hiçbir işine yaramayacağını söyledi. Kabalayı aşikâr bir şekilde reddetmesi kızdırdı Casanova'yı. Oysa kendisi için de kimi zaman, kabala diye adlandırılan, sayılara atfedilen mistik anlamlar bir ayrıcalık taşımıyordu; hatta tabiatta hemen hemen hiç bulunmayan, sadece dolandırıcı ve soytarılar tarafından bir üstünlük iddiası ile oynanan bu oyunun kandırılması kolay kişiler üzerinde kullanıldığının bilincindeydi. Ama o an Marcolina'yı ikna etme çabasına girerek kabalayı geçerli ve ciddi bir bilim dalı olarak savunmaya çalıştı. Kutsal yazılarda da yer alan yedi sayısının ilahi niteliğinden bahsetti; yeni sisteme göre kurmayı kendisinin de bildiği şekilde sayı piramitlerinin derinliği ve bu sisteme göre sürekli olarak ortaya çıkan kehanetler... Zaten bu oyunla birkaç yıl önce Amsterdam'da Banker Hope'a destek olup onu yönlendirerek bir sayı piramidi kurgulamış ve kaybedildiği zannedilen bir ticaret gemisinin sigorta işini üstlenerek iki yüz bin altın gulden kazanmamış mıydı? Hâlâ anlamsız teorileri sunma konusunda çok yetenekliydi. Ortaya attığı anlamsız şeyleri kendisi de inanarak anlatırdı; kabalayı bir dal olarak değil de, matematiğin metafizikle tamamlanmış bir hali olarak dile getirdi. Onu o ana kadar dikkatlice ve oldukça ciddi bir şekilde dinlemiş olan Marcolina, birden

ona yarı üzüntü yarı muzip bir bakışla bakmaya başladı. "Sizin niyetiniz herhalde Bay Casanova," (kasıtlı olarak "Şövalye" dememiş gibiydi) "dünyaca ünlü konuşma yeteneğinizi benim karşımda sergilemeye çalışmanız ve ben bunun için size minnettarım. Ancak siz de benim kadar iyi biliyorsunuz ki, kabalanın matematikle ilgisi yok, kendi doğasında bir günah. Platon ve Aristo'nun üstün eğitimlerine karşı sofistlerin dolaşık ve yalan gevezeliklerinden başka bir şey de değil."

"Yine de, güzel ve bilgili Marcolina, sofistlerin sizin yargıladığınız kadar katı olmadıkları ve bu denli aşağılayıcı ve aptal kabul edilemeyecekleri konusunda bana hak vereceksinizdir," dedi Casanova hızlı bir şekilde, "dolayısıyla -sadece bugünlerden bir örnek vermek amacı ile- Bay Voltaire'in düşünce ve yazım şeklini de sofistlerinkine bir örnek olarak gösterebiliriz. Ancak, ona karşı bir yazı hazırlayan ve yine onun bir düşmanı olarak ben dahil hiç kimse onun olağanüstü yeteneğini inkâr etmeyi düşünmez. Burada ilave etmek isterim ki, on yıl kadar önce Ferney ziyaretim esnasında Bay Voltaire'in, aşırıya kaçtığında bunun önüne geçmemem için verdiği rüşveti almamıştım."

"Yüzyılın en büyük ruhani insanını bu derece nazik bir şekilde yargılıyor olmanız ne etkileyici Şövalye," dedi Marcolina gülerek.

"Büyük bir ruhani mi, hatta en büyüğü mü," diye haykırdı Casanova. "Onun böyle tanımlanması bana yersiz geliyor çünkü Tanrısız bir insan gibi davranıyor sürekli. Evet, hatta Tanrı'yı inkâr eden biri bile denilebi-

lir ona. Ve Tanrı'yı inkâr eden biri asla büyük bir ruhani olamaz."

"Benim açımdan bu bir inkâr sayılamaz, Bay Şövalye. Ancak Voltaire'in Tanrı'yı inkâr eden biri olduğunu ispatlamanız gerekir."

Konu Casanova'nın hazırlıklı olduğu bir noktaya gelmişti artık. Yazısının ilk bölümünde Voltaire'in eserlerine, özellikle de nam yapmış Pucelle konusuna yer vermişti. Bu daha uygun görünüyordu onun inançsızlığını kanıtlamak için. Şimdi de bunu mükemmel hafızası sayesinde argümanları ile birlikte kelimelere dökmesi gerekiyordu ki onu da iyi biliyordu. Ancak Marcolina'yı da bu konuda bilgi yönünden fazla karşılık alamayacağı bir rakip olarak görmüştü. Bunun dışında Marcolina, konuşma akıcılığı bakımından olmasa da, ifade netliği ve doğal davranış sanatının çok uzağındaydı. İspat niteliğinde, Voltaire'in alaycılığı, şüpheciliği ve dinsizliği ile ilgili bilgileri onun yorumuna sundu; Marcolina bunu hemen hazırcevaplıkla karşıladı; meşhur Fransızın bilim ve yazım dehasıyla gerçek için verdiği amansız mücadeleye de değindi. Bunları hiç çekinmeden söyledi. Şüphe ve inançsızlık, bunca zengin bir bilgi, mutlak dürüstlük ve bunca yüksek cesaret ile sunulunca, alçakgönüllü dindarların gözünde Tanrı'yı da memnun edebilirdi. Ki genel anlamda bu tür düşüncelerin ardındakiler eksik kabiliyetleri, korkaklık ve ikiyüzlülükleriyle tanınırlardı.

Casanova onu şaşkınlık içerisinde dinliyordu. Marcolina'nın fikrini değiştirmek konusunda kendini aciz gördüğü gibi, inancı gereği böyle olduğunu düşünerek alış-

tığı o son yıllarda yalpalanmakta olan ruh hali Marcolina'nın itirazları karşısında tamamen çözülme tehdidi altındaydı. Tıpkı az önce Marcolina'nın telaffuz ettiği gibi, görüşün aslında genel anlamda bir bakış açısı olduğunu ve sadece kilise düzeninin değil, aynı zamanda ülkenin temelinin dahi yüksek derecede tehlike altında kalmaya elverişli olduğunu söylediği gibiydi. Bu şekilde hem kendini kurtardı hem de bu noktadan siyasete atlayarak kendi engin tecrübeleri ile Marcolina karşısında bir üstünlük sağlayabileceğini hesap etti. Ancak onun burada insan bilgisi ve asıl diplomatik fikirlerin içerisinde kendini bulunca Casanova ile aykırı düşmekten kaçınmak zorunda kaldı, her ne kadar Casanova'nın anlattıklarına güvenmemeye meyilli olsa da. Casanova'nın Marcolina'nın düşüncesinden anladığı; büyük ya da küçük devletler olsun, yeryüzünün önderlerinin, kişisel çıkarlar uğruna yönetilmekten çok, kargaşa içerisine sürüklendikleriydi. Bir kadında, hele henüz yirmisinde bile olmayan bir kadında bu derece özgür bir düşünceye daha önce hiç rastlamamıştı Casanova. Sahip olduğu ve başkalarına göre daha temiz bulduğu gençlik ruhu bilinçsizce bir cesaretle yol almıştı şimdiye kadar, şimdi Marcolina'nın da farkına varmadan geçmek üzere olduğu bu yolu acı içinde anımsadı. Marcolina'nın kendine özgü düşünce ve ifade tarzına kendini kaptırmış olan Casanova, o genç, güzel ve çekici varlığın yanında, yolun gölgelendiği, evden çok uzakta bulunduklarını fark etti. Marcolina birden Casanova'nın daha yeni başlamış olduğu cümlesini canlı ve neşeli biçimde kesti: "İşte, amcam geliyor!"

Casanova elinden kaçırdığı bir şeyi tekrar yakalamak istermişçesine, "Çok yazık! Sizinle seve seve saatlerce daha sohbet etmek isterdim Marcolina!" dedi. O bunu söylerken, gözlerindeki arzunun ışığında parlayan Marcolina, yine soğuk tavrını takınarak, bakışlarıyla içindeki isteksizliği hissettirdi. Bu da Casanova'ya derin bir acı verdi. Ben gerçekten bu kadar iğrenç biri miyim, diye sordu kendine korku içerisinde. Hayır, diye yine kendi kendine cevap verdi. Olay bu değil. Ama Marcolina bir kadın değil. O bir âlim, bir filozof, hatta bir dünya harikası bana göre ama sadece bir kadın değil. Ancak bunları düşünürken, bu şekilde sadece kendini kandırdığını, kandırmaya çalıştığını, kurtarmaya çalıştığını ve tüm bu girişimlerin de boşuna olduğunu biliyordu. Olivo karşılarında duruyordu. "Şimdi," dedi Marcolina'ya. "İyi yapmamış mıyım senin için birini eve getirmekle? Tıpkı Bologna'daki profesörlerin gibi aklı başında, konuşabileceğin biri?"

"Sadece bu da değil sevgili amcacığım," diye cevap verdi Marcolina. "Voltaire'e karşı mücadele edecek kadar cesaretli biri de aynı zamanda."

"Voltaire mi? Şövalye ona meydan mı okuyacak," diye haykırdı Olivo.

"Senin komik yeğenin benim son zamanlarda üzerinde çalıştığım yazıdan bahsediyor. Boş saatlerimde uğraştığım bir hobi diyebilirim Eskiden daha zekice şeyler yapardım."

Marcolina onun söylediklerine hiç dikkat etmeden cevap verdi: "Yürüyüş için hava çok serin. Görüşmek

üzere." Kısaca başıyla selam verdi ve çayırdan eve doğru hızlandırdı adımlarını.

Casanova ardından bakmamak için kendini zor tuttu. "Bayan Amalia bize eşlik edecek mi?"

"Hayır, sevgili Şövalyem, evde halletmesi gereken çok işi var. Şimdi kızların ders saati zaten."

"Ne kadar da çalışkan ve iyi bir eş ve aynı zamanda anne! Size imrenmemek elde değil Olivo."

"Evet, ben de bunu kendime her gün söylerim," dedi Olivo gözleri nemlenerek.

Evin dar yolunun çevresinden yürüdüler. Daha önce de olduğu gibi Marcolina'nın penceresi yine açıktı. Buğulu odanın içinde tüllü bir elbise parıldıyordu. Artık gölgede kalan kestane ağaçlarının doldurduğu geniş alandan yola çıktılar. Yavaş yavaş bahçe duvarının sınırından sağ köşeye saparak üzüm bağlarının olduğu tepeye yöneldiler. Olgun ve koyu mor dut ağaçlarının bulunduğu tepeciklerin arasından Olivo misafirini yukarılara doğru yürütürken, huzurlu ve memnun bir şekilde, şimdi onlardan çok aşağılarda duran evine işaret etti. Evin bir odasının penceresinden bir kadının geçtiğini görür gibi oldu Casanova.

Güneş neredeyse batıyordu ama yine de yeterince sıcaktı hava. Casanova'nın alnı kupkuru dururken, Olivo'nun yanaklarından aşağı terler süzülüyordu. Aşağı doğru yavaş yavaş yürüyerek yemyeşil çayırların olduğu alana geldiler. Sarmaşıklar zeytin ağaçlarını birbirine dolamıştı ve bu ağaçların arasında da sarı başaklar boy gösteriyordu. "Güneşin türlü bereketi işte," dedi Casanova.

Olivo tekrar ve bu sefer biraz daha ayrıntılı bir şekilde bu mülke nasıl sahip olduğunu ve bereketli hasat yıllarının onu nasıl varlıklı, hatta zengin bir adam yaptığını anlatıyordu. Casanova ise kendi düşüncelerine dalmıştı ve Olivo'nun anlattıklarından bir iki kelimeyi çok seyrek olarak duyabiliyordu, nezaketen aralarda bir şeyler söylüyordu; anlattıklarına önem verdiğini göstermek içindi bu da. Ama Olivo her tür gevezeliği bir kenara bırakıp konuyu ailesine ve nihayet Marcolina'ya getirince Casanova iyice kulak kabarttı. Ama zaten bildiği şeylerden daha fazlasını öğrenemedi. Marcolina çocukken, Olivo'nun üvey kardeşi, Bologna'da doktorluk yapan ve erken yaşlarda dul kalmış babasının evinde hızla gelişen akıl becerileri ile çevresindekileri hayrete düşürmüştü ama ona alışmak için bol bol zamanı olmuştu hepsinin. Birkaç yıl önce babası vefat etmişti. O zamandan beri de onu âlim bir öğrenci olarak yetiştirmeye çalışan Morgagni adında, Bologna'da bir yüksekokulda çalışan ünlü bir profesörün evinde kalıyordu. Yaz aylarında da sürekli amcasında misafir olurdu. Elini tutmak isteyen sayısız kişiyi reddetmişti. Bunlardan biri Bologna'dan bir tüccardı, biri komşularından bir toprak sahibi ve son olarak da Teğmen Lorenzi. Kız kendini tamamen bilime adamış gibi görünüyordu. Olivo bütün bunları anlatırken Casanova'nın ona olan arzusu da tarif edilemeyecek derecede büyüyordu. Ancak bunun umutsuzluğun dışında, aptalca bir arzu olduğu düşüncesi de onu çaresizliğe itmiyor değildi. Tarlaların ve çayırların arasından düzlük yola çıktıkları zaman yaklaşan toz bulutlarının ara-

sından birilerinin sesleri ve selamlarını duydular. Bir at arabası görünmeye başlamıştı. İçinde iyi giyimli yaşlıca bir adam, yanında da daha genç ve süslü bir bayan oturuyordu. "İşte Marchese," diye fısıldadı Olivo, misafirine. "Bana geliyorlar."

Araba durdu. "İyi akşamlar, benim değerli dostum Olivo," diye seslendi Marchese. "Beni Seingalt Şövalyesi ile tanıştırmanızı rica edebilir miyim? Onun karşısında bulunma zevkine nail olduğumdan hiç şüphem yok."

Casanova hafifçe öne eğilerek selam verdi. "O benim."

"Ben de Marchese Celsi ve bu da Marchesa, benim eşim."

Kadın Casanova'ya parmak uçlarını uzattı ve Casanova da onlara dudakları ile dokundu.

Sarımtırak yüzündeki keskin yeşil gözlerinin üzerinde birleşen yoğun kızıl kaşları hiç de dostane bir görüntü sergilemiyordu bu adamın. "Şimdi, değerli dostum, yolumuz aynı yöne, yani sizin eve doğru. Zaten oraya kadar on beş dakikadan fazla sürmez, bu yüzünden inip sizinle beraber yürüyerek devam etmek istiyorum. Bu kısacık yolu yalnız devam etmende bir sorun olmaz sanırım," dedi, dönüp bütün bu zaman boyunca çapkın bakışlarla Casanova'yı incelemiş olan Marchesa'ya. Ancak onun cevabını beklemeden arabacıya işaret verdi ve arabacı da bir çılgın gibi atları kaldırarak, hanımefendiyi bir an evvel buradan götürmek zorundaymış gibi hareket etti ve ardında bir toz bulutu bırakarak gözden kayboldu.

"Bizim çevremizde artık herkes Seingalt Şövalye-

si'nin buraya gelip arkadaşı Olivo'da kaldığını biliyor," dedi Casanova'dan birkaç santim daha uzun ancak anormal derecede zayıf olan Marchese. "Böylesine ünlü bir ismi taşımak çok heyecan verici olmalı."

"Çok naziksiniz, Bay Marchese. Henüz böyle bir ismi hak etmek için ümidimi kaybetmedim. Ama şimdilik bundan çok uzağım. Şu an üzerinde meşgul olduğum iş umarım beni hedeflerime daha çok yaklaştırır."

"Yolumuzu bu yönden giderek kısaltabiliriz," dedi Olivo ve onun bahçesinin duvarlarına bitişen bir toprak yolda devam etmeyi teklif etti.

"İş mi," diye sordu Marchese belirsiz bir tavırla. "Ne tarz bir işten bahsettiğinizi sorabilir miyim Şövalye?"

"Bunu bana sorduğunuza göre, Bay Marchese, ben de size az evvel ne tarz bir şöhretten bahsettiğiniz sorusunu sorabilir miyim?" Bunu sorarken de Marchese'in keskin gözlerinin içine kibirli bir bakışla bakıyordu. Her ne kadar fantastik romanı *Icosameron* ve üç ciltlik *Venedik Hükümetinin Amelot Hikâyesinin Çürütülmesi* kitaplarının kendisine şöhreti getirmediğini biliyor olsa da. Marchese'in değinmek istediği diğer bütün şeyleri seziyordu; Casanova'nın kadınları ayartan bir kumarbaz, tüccar, bir siyasi temsilci olduğunu düşünüyordu kuşkusuz ama onu bir yazar olarak görmüyordu ve hatta ne *Amelot Hikâyesinin Çürütülmesi* ne de *Icosameron* eserlerinden haberi vardı muhakkak.

"Neticede sadece bir Casanova var," diye cevap verdi biraz sıkılgan ve kibar bir tavırla.

"Yanlışınız var Bay Marchese," dedi Casanova serin-

kanlı bir şekilde. "Benim kız kardeşlerim var ve ressam olan erkek kardeşlerimden birinin adı Francesco Casanova. Beni tanıyanlar için bu da yabancı değil."

Marchese'in bu konu hakkında da bir bilgisi olmadığı görülüyordu. Bu sebepten konuyu değiştirerek Napoli, Roma, Milano ve Mantua'da yaşayan, Casanova ile karşılaşmış olan tanıdıklarından bahsetmeye başladı. Daha sonra Baron Perotti'nin adını da geçirdi, ancak alçak bir ses tonuyla. Bunun üzerine Casanova, Baron'un evinde ara sıra küçük oyunlara katıldığını belirtti. "Sadece kafa dağıtmak için," diye de ilave etti. "Yatmaya gitmeden yarım saat kadar önce ve ayrıca zaman geçirmek için yapılan bu tarz eğlenceleri bayağı bıraktım diyebilirim."

"İşte buna çok üzüldüm," dedi Marchese. "Sizden bunu saklamak istemiyorum Bay Şövalye, sizinle kendimi ölçmek benim hayalimdi. Hem oyunda hem de özellikle gençlik yıllarımda, diğer alanlarda. Siz düşünün artık böyle ne kadar zaman geçmiş olabileceğini. Hatta bir gün, sizin İspanya'yı terk ettiğiniz sırada ben oraya varmıştım. Arabalarımız yan yana geçti gitti. Regensburg'da da aynı şanssızlığı yaşadım. Hatta orada, sizin ayrıldığınız odada konakladım."

"Gerçekten şanssızlık olmuş," dedi Casanova biraz da olsa gururu okşanarak. "Hayatta bazen insanlar çok geç karşılaşırlar birbirleriyle."

"Henüz çok geç sayılmaz," diye haykırdı Marchese canlı bir ses tonuyla. "Bazı başka şeylere bakıldığında baştan yenilgiyi kabul etmek istiyorum ve ben çok da fazla önemsemiyorum bu durumu. Oyun konusuna ge-

lince, benim sevgili Şövalyem, belki benzer yıllarımızda benzer dönemleri birlikte yaşıyoruz."

"Yıllarımızda, olabilir. Ancak oyun ve eğlence konusunda benzer taleplerim kalmadı benim, hele sizin ayarınızda biri ile kendimi karşılaştırmak için, çünkü ben..." Bunu sanki tahttan indirilmiş bir prens edası ile söyledi, "bugüne değin edindiğim şöhretim beni bugün bir dilenci olmaktan öteye götürmedi, değerli Bay Marchese."

Casanova'nın gururlu bakışları önünde, Marchese gözlerini istemsizce aşağı indirdi, duyduklarına inanmadı, sanki tuhaf bir şaka duymuş gibi başını salladı. Tüm bu konuşmaları sessizce dinlemiş olan Olivo, olağanüstü arkadaşının verdiği cevaplarını başıyla onaylayarak takip ediyordu sürekli, ancak son söylenenler karşısında ürkmüş halini gizleyemedi. Şimdi artık bahçe duvarının arka tarafında, dar bir ahşap kapının önünde duruyorlardı. Olivo gıcırdayan bir anahtarla kapıyı açıp Marchese'i önden içeri gönderdi, Casanova'yı kolundan tutup fısıldadı: "Şövalye, evime adımınızı attığınız an, söylediğiniz son kelimeyi geri almanız gerekiyor. Size on altı yıldır borçlu olduğum para hazırda. Sadece buna cesaret etmemiştim... Amalia'ya sorun... sayılmış halde, hazır. Veda ederken cesaret edip..."

Casanova nazikçe kesti onun lafını. "Bana borçlu değilsiniz Olivo. O birkaç altın -siz de biliyorsunuz- Amalia'nın annesinin bir arkadaşı olarak size verilmiş bir düğün hediyesiydi. Ama ne diye bütün bunlardan bahsediyoruz ki? Birkaç altın sikkeden ne olacak ki? Kaderimin bir dönüm noktasındayım," derken sesini o kadar yük-

seltmişti ki, önden yürüyerek duraklamış olan Marchese duyabilmişti onu. Olivo, Casanova'ya doğru bakarak söyleyeceklerinden onay almaya çalıştı, sonra Marchese'e döndü. "Şövalye Venedik'e geri çağrıldı ve birkaç güne kadar memleketine doğru yola çıkacak."

"Daha ziyade, bir süredir ve her defasında da biraz daha acil bir şekilde çağrılıyorum," dedi Casanova eve yaklaşırken. "Ancak senatörlerin kendilerine yeterince zaman tanıdıklarını düşünüyorum. Şimdi de onlar sabretmek zorundalar."

"Bu bir onur," dedi Marchese. "Buna da sizin son derece hakkınız var Şövalye!"

Yolu bitirdiklerinde, şimdi tamamı gölgede kalmış olan çayıra ulaştılar. Evin önünde toplanmış onları bekleyen küçük topluluğu gördüler. Onları karşılamak için hepsi ayağa kalktı. İlk önce Marcolina ile Amalia'nın arasındaki Abbate kalktı ayağa. Marchesa onları takip ediyordu, onun yanında da boyluca, bıyıksız, gümüş bağcıklı kırmızı üniformalı, parlak binici çizmeli, Lorenzi'den başkası olamayacak bir subay vardı. Lorenzi beyaz pudralı omuzlarını bakışlarıyla okşayarak Marchesa ile konuşurken kadının da kısık gözleriyle ona gülümsemesi, ikisinin arasındaki ilişkiyi pek bilmeyen biri için bile şüpheye yer bırakmıyordu. Onlar da zaten bu durumu herhangi birinden saklamak için pek bir şey yapmıyorlardı. Yaklaşanlar gelip yanlarında durunca sessiz ama hararetli konuşmalarını kestiler.

Olivo, Casanova ile Lorenzi'yi tanıştırdı. Birbirine hafif öne doğru eğilerek selam vermek için aralarında belirli mesafe bırakıp el sıkışmadan sadece hafifçe gülüm-

seyerek ve soğuk bir bakışla selamlaştılar. Lorenzi yakışıklı ve gençliğin verdiği dirilikle keskin hatlara sahipti. Gözlerinde belirsiz ama güngörmüş biri için dikkat edilmesi gereken, uyarı niteliği taşıyan bir parıltı vardı. Casanova o an için Lorenzi'nin kendisine kimi hatırlattığını düşündü. Sonra karşısında duranın kendisinden otuz yıl önceki hali olduğunu fark etti. Ben acaba onun görüntüsünde geri mi döndüm, diye sordu kendi kendine. Ama onun için benim daha önce ölmüş olmam gerekiyordu... Uzun zamandır bu ben değil miyim zaten, dedi için için. Genç, yakışıklı ve mutlu Casanova'ya ne oldu?

Amalia'nın sesini duydu. Hemen yanında durduğu halde sanki uzaktan geliyor gibiydi sesi; ona yürüyüşün nasıl geçtiğini soruyordu. O da ona herkesin duyabileceği kadar yüksek bir sesle Olivo ile gezdiği verimli ve bakımlı olarak tanımlanabilecek mülkü takdir ettiğini belirtti. Bu arada hizmetçi çimlerin üzerine uzun bir masa kurmuştu. Olivo'nun iki büyük kızı da kıkırdayarak ve yaygara içinde evin içerisinden tabakları, bardakları ve gerekli ne varsa dışarı taşıyorlardı. Yavaş yavaş güneş batıyor; serin bir rüzgâr bahçede kendini sessizce hissettirmeye başlıyordu. Marcolina, kızların hizmetçi ile birlikte yaptıkları işin eksiklerini kontrol etmek ve masayı tamamlamak için hemen masaya yöneldi. Diğerleri çayırda ve ağaçların çevrelediği alanda yürüyorlardı. Marchesa, Casanova'ya çok nazik davranıyordu. Ayrıca ondan Venedik'teki kurşun kaplı odadan kaçış hikâyesini anlatmasını istedi. Bir yandan da bu hikâyenin ona yabancı gelmediğini, anlamlı gülüşler eşliğinde, kolay

anlatılamayacak tehlikeli bir hikâye olabileceğini de ima ediyordu. Casanova ona, o yılların tüm anlamıyla amacının başlı başına tehlike demek olduğunu ve o dönemde eğlenceli ama ciddi bazı zorluklar yaşamış olsa da, zamanla kendisinin de yaşadıklarına hiç anlam veremediğini anlattı. Yıllar önce, o sıkıntılı zamanlarda, Korfu Adası'nda asker olmuştu birkaç ay; o zaman bile onu kaderine itecek bir iş yok muydu bu dünyada? Şimdi önünde duran Teğmen Lorenzi'ye gıpta ediyordu, gerçek bir sefere katılabilme şansına hiç sahip olamadığı için.

"O halde siz benden daha çok şey biliyorsunuz Bay Casanova," dedi Lorenzi canlı ve küstah bir ses tonuyla. "Hatta benim üstüm Albay'dan bile daha çok. Çünkü iznim belirsiz bir süreliğine uzatıldı."

"Gerçekten!" diye haykırdı Marchese, kontrolsüz bir hiddet ve alaycı bir tavır ile devam etti: "Biz, hatta daha çok eşim, sizin geri döneceğinizi hesaplamıştık, önümüzdeki hafta başına arkadaşlarımızdan biri olan şarkıcı Baldi'yi sarayımıza davet ettik."

"Bu iyi oldu işte," diye cevap verdi Lorenzi hiç şaşırmadan. "Baldi ve ben iyi arkadaşız. Birbirimize katlanabiliriz sanırım, öyle değil mi," dedi Marchesa'ya doğru dönüp parıldayan dişleriyle sırıtarak.

"İkinizin de öyle davranmasını umarım," diye cevap verdi Marchesa ona neşeli bir şekilde gülerek.

Bu sözlerinin ardından masada ilk o yerini aldı; bir yanına Olivo, diğer yanına da Lorenzi oturdu. Onların karşısına da Marchese ve Casanova'nın ortasına Amalia oturdu. Onun yanına, masanın ucuna da Marcolina; di-

ğer tarafa da Olivo'nun yanına Abbate oturdu. Tıpkı öğle yemeğinde olduğu gibi sade ama son derece lezzetli bir yemekti. Evin iki büyük kızı Teresina ve Nanetta kâseleri uzatıyor ve Olivo'nun bağlarında yetişen üzümlerden yapılmış şarap servis ediyorlardı. Marchese ile Abbate de şakayla karışık kaba okşamalarla kızlara teşekkür ediyorlardı, her ne kadar katı bir baba olan Olivo bunu yasaklamış olsa dahi. Amalia hiçbir şeyin farkında değil gibi görünüyordu. Benzi atmıştı, puslu gözlerle bakıyor ve yaşlanmaya karar vermiş bir kadın gibi görünüyordu. Çünkü genç kalmak amacını yitirmişti artık. Benim tüm gücüm bu mu, diye acı içinde düşündü Casanova, Amalia'ya yandan bakarak. Belki de vuran ışıktı Amalia'nın hatlarını üzgün gösteren. Çünkü evin içerisinden sadece cılız bir ışık vuruyordu misafirlere. Onun dışında batan güneşin gökyüzüne vuran ışığı ile yetiniyordu herkes. Ağaçlar keskin ve siyah çizgilerle tüm görüntüyü kapatıyordu. Casanova da uzun yıllar önce gecenin bir saatinde, gizemli bir bahçede, bir sevgiliyi beklediği anı hatırladı. *Murano* diye fısıldadı ve ürperdi. Sonra yüksek sesle konuşmaya başladı: "Venedik yakınlarında bir adada bir bahçe var, en son yıllar önce gittiğim bir manastırın bahçesi; orası da geceleri böyle kokardı."

"Siz yoksa bir zamanlar rahip miydiniz," diye sordu Marchesa şakayla karışık.

"Neredeyse," diye cevap verdi Casanova gülerek. Gerçekten o on beş yaşındayken Venedik Patrik'i tarafında kutsandığında, bir genç olarak o ruhani giysileri çıkartmayı tercih etmişti. Abbate, Casanova'ya, eğer bil-

miyorsa, yakınlardaki bir kadınlar manastırının yerini söylemeyi teklif etti. Olivo da onunla aynı fikirde olarak oraya giden çeşitli yolları, eski ve kasvetli binayı ve hoş çevreyi överek anlattı. Abbate de devam etti; bilgili bir kadın ve doğuştan bir düşes olan başrahibe Saraphina ona bir mektup yazarak (ebedi sükût için manastırlarda yeminler esastır, bu sebepten dolayı mektup yazılmış) Marcolina'nın bilgeliği hakkında duyumlar aldığını, onunla yüz yüze görüşmek istediği arzusunu iletmiş.

"Umuyorum ki Marcolina," dedi Lorenzi (ilk kez doğrudan ona yönelerek konuşuyordu) "Düşes ve başrahibeyi birtakım başka konulara özendirme hevesine girmezsin."

"Neden yapacakmışım ki bunu," diye cevap verdi Marcolina neşe içerisinde. "Yemin etmeden de insan özgürlüğünü koruyabilir, hatta bu daha iyi, sonuçta yemin bir baskıdır."

Casanova onun yanında oturuyordu. Ayağına hafifçe değmek için bile cesaret edemedi ya da dizini onunkine dokundurmaya... bakışlarında üçüncü kez tiksinti belirtileri görmek için kesinlikle bir çılgınlığa sürükleniyordu. Yemekleri yemeye devam ederken, boşalıp dolan bardakların sayısı arttıkça ve sohbet de yayılıp giderek daha canlı bir hal aldıkça, Casanova yine sanki uzaklardan Amalia'nın sesini duydu.

"Ben Marcolina ile konuştum."

"Bunu yaptın demek." İçini büyük bir umut sardı.

"Yavaş, Casanova. Senden hiç bahsedilmedi. Sadece kendisi ve onun gelecek ile ilgili planlarından konuşul-

du. Ve sana tekrar söylüyorum: O hiçbir zaman birine ait olmayacak."

Olivo şarabın hakkını vermek için beklenmedik bir şekilde elinde bardağı ile ayağa kalkarak değerli dostu Seingalt Şövalyesi'nin fakirhanesini ziyareti ile duyduğu onur hakkında garip birkaç kelime sarf etti.

"Bahsettiğiniz Seingalt Şövalyesi nerede sevgili Olivo," diye sordu Lorenzi yüksek ve küstah bir sesle. Casanova'nın ilk arzusu, bu utanmaz adamın suratına bardağındaki şarabı savurmak isteği oldu ama Amalia hafifçe onun koluna dokunarak, "İnsanların birçoğu sizi eski ve ünlü isminiz Casanova ile tanıyor," dedi.

"Fransa kralının Bay Casanova'yı asalet ile ödüllendirdiğini bilmiyordum," dedi Lorenzi ciddi ve incitici bir ses tonuyla.

"Kralı bu zahmetten kurtardım," diye karşılık verdi Casanova sakin bir şekilde. "Umarım Teğmen Lorenzi, bir açıklama yaparak sizi rahatlatabilirim; Nürnberg valisinin hiçbir itirazı yoktu uygun bir fırsatta konuyu ona aktarıp talebimi sunmam için." Herkes merak içinde susmuş, onu dinliyordu. "Alfabe, bilindiği gibi, herkesin bir servetidir. Hoşuma giden birtakım harfler seçtim ve kendimi bir asilzade yaptım, benim talebimi takdir etmesi mümkün olan herhangi bir prense de bağlı olmadım. Ben Seingalt Şövalyesi Casanova'yım. Bu isim sizin beğeninizi kazanmadıysa üzgünüm Teğmen Lorenzi."

"Seingalt... mükemmel bir isim," dedi Abbate ve sanki tatmaya çalışıyormuş gibi de birkaç kez daha tekrarladı.

"Dünyada hiç kimse yoktur ki, benim değerli dostum Casanova dışında, bir ayrıcalık olarak kendini Casanova diye ansın!" dedi Olivo.

"Eğer sizin de şöhretiniz Seingalt Şövalyesi Bay Casanova'nınki kadar yayılacak olursa ve tabii ki eğer istediğiniz buysa, size de şövalye demekten çekinmeyiz," diye ekledi Marchese.

Casanova herkes gibi kendisini de rahatsız eden bu kayırmalara karşılık konuşmasını sürdürmek istemişti ki, bahçenin karanlığından iki iyi giyimli yaşlı bey yaklaştı. Olivo onları candan, neşeli ve muhabbetle karşıladı, akşamın neşesini tehdit eden anlaşmazlığı kestirip atmak için. Yeni gelenler bekâr Ricardi kardeşler idi. Casanova'nın Olivo'dan öğrendiği kadarıyla eskiden büyük şehirlerde yaşamışlar, giriştikleri işlerde de fazla şansları olmamıştı. Daha sonra doğum yerleri olan komşu köye geri dönüp perişan bir evi kiralamışlardı, orada yaşıyorlardı. Tuhaf ama zararsız insanlardı. Ricardi kardeşler yıllar önce Paris'te Şövalye ile karşılaşmış olmalarına rağmen, şimdi tekrar onu burada görmekten duydukları memnuniyeti ifade ettiler. Casanova onları tam olarak hatırlamamıştı. Yoksa Madrid'de miydi? "Bu mümkün," dedi Casanova. Ancak her ikisini de daha önce hiç görmediğini biliyordu. Herhalde bu ikisinden genç olanı konuşuyordu genelde. Diğeri ise doksan yaşlarında gözüken, kardeşinin söylediklerine sürekli başını sallayarak ve yüzünde artık kaybolmuş olan bir sırıtma ile eşlik ediyordu.

Artık herkes masadan kalkmıştı. Çocuklar daha önce gözden kaybolmuşlardı. Lorenzi ile Marchesa yarı ka-

ranlığın altında çimlerin üzerinde dolaşıyorlardı. Marcolina ve Amalia da oyun hazırlıkları yapılan salona gelmişti. Bütün bunların amacı ne, diye sordu bahçede yalnız kalmış olan Casanova kendi kendine. Bunlar beni zengin mi sanıyor? Beni soymak mı istiyorlar? Çünkü tüm bu olanlar, Marchese'in nezaketi dahil, hatta Abbate'nin yağcılığı, Ricardi kardeşlerin gelmesi her şey ona şüpheli geliyordu. Bu entrikanın içerisine Lorenzi de dahil olabilir miydi? Ya da Marcolina? Hatta belki Amalia? Yoksa tüm bunlar düşmanlarımın düzenlediği bir şaka mı, Venedik'e dönüşümü zorlaştırmak için mi, son anda imkânsız hale mi getirmek istiyorlar? Ancak sonra hemen tüm bu aklına düşenlerin saçmalığına ikna oldu. Çünkü artık düşmanı yoktu. O zararsız ve bitik, yaşlı bir aptaldı artık; Venedik'e dönüp dönmemesi kimi ilgilendirirdi ki? Evin açık penceresinden bakınca beylerin masaya toplandıklarını gördü, kartlar hazır, şarap kadehleri doluydu; o zaman şüphe etmeyi bıraktı, tüm bu olup bitenin aslında yeni bir oyun arkadaşının her daim kabul edildiği, zararsız bir oyundan başka bir şey olmadığını anladı. Marcolina onun yanından geçerken şans diledi.

"Siz kalmıyor musunuz? Oyunu en azından izlemeyecek misiniz?"

"Ne işime yarayacak ki? İyi geceler Seingalt Şövalyesi, yarın görüşmek üzere!"

Sesler etrafa yayılıyordu. "Lorenzi, Bay Şövalye sizi bekliyoruz."

Casanova evin gölgesinde, Marchesa'nın Lorenzi'yi ağaçların karanlığına doğru nasıl çekiştirdiğini görebili-

yordu. Kadın ateşli bir şekilde ona yapıştı ama Lorenzi ondan kurtularak eve koştu. Girişte Casanova ile karşılaştı ve alaycı bir nezaket ile ona yol verdi. Casanova da bunu hiç teşekkür etmeden kabul etti.

İlk Marchese kâğıt koydu ortaya. Olivo, Ricardi kardeşler ve Abbate de o kadar az sikke koydular ki, zaten tüm serveti sırf birkaç altın sikkeden oluşan Casanova için bu oyun bir şaka gibi göründü. Hatta Marchese sanki ortada büyük paralar dönüyormuş gibi öylesine bir tavır ile sikkeleri sürerek alıyordu ki... Şimdiye kadar oyuna katılmamış olan Lorenzi de aniden bir altın sikke attı ortaya ve kazandı. Katlanmış olan kazancını ortada bırakarak ikinci ve üçüncü kez kazandı, aralarda kısa kesintilerle bu şekilde devam edip durdu. Diğer beyler bu arada küçük sikkeler ortaya koyarak devam ediyordu oyuna. Özellikle Ricardi kardeşler, Marchese'in onlara Teğmen Lorenzi'ye davrandığı gibi davranmasından son derece rahatsız oldular. Kardeşler aynı kâğıt üzerine oynuyorlardı. Kâğıtları alan yaşlı olanın alnındaki ter boncuk boncuktu, diğeri ise onun arkasında duruyor ve sanki çok önem arz eden tavsiyeler veriyormuş gibi durmadan bir şeyler söylüyordu. Sessiz kardeşi toplarken onun da gözleri parlıyordu, aksi olduğunda ise gözleri ümitsiz bir şekilde havaya dikiliyordu. Normalde hiç sesi duyulmayan Abbate, özlü sözler niteliğinde bazı cümleler sarf etmeye başlamıştı: "Servet ile kadınları zorlayabilirsin" veya "Dünya yuvarlak ama gökyüzü geniş" gibi. Bazen de cesaretlendirmek istercesine Casanova'ya ve hemen karşısında eşinin yanında oturan Amalia'ya bakışlar atı-

yordu, sanki bu iki eski sevgiliyi tekrar bir araya getirme düşüncesi varmış da bu ona kalmış gibi. Casanova ise, Marcolina'nın şimdi odasında soyunduğunu ve eğer pencere de açıksa, beyaz teninin gecenin karanlığında parladığını düşünüyordu. Onun duygularını rahatsız eden bir arzuya kapılınca Marchese'in yanındaki yerinden kalkıp odayı terk etmek istedi. Ancak Marchese onun bu hamlesini oyuna katılmaya karar verme olarak algıladı. "Nihayet... Ama sizin bir seyirci olarak kalamayacağınızı biliyorduk Şövalye," dedi.

Önüne bir kart koydu ve Casanova da sahip olduğu her şeyi -yaklaşık on altın sikkeyi- cüzdanından çıkararak hiç saymadan masaya döktü ve hepsini tek oyunda kaybetmeyi diledi. Bu bir işaret olacaktı, şans vadeden bir işaret. Ama tam olarak ne için, bilmiyordu. Acaba bir an evvel Venedik'e dönüşü mü yoksa soyunmuş olan Marcolina'yı görmek mi; hangisi olduğuna karar verene kadar Marchese ona karşı oyunu kaybetmişti bile. Casanova da Lorenzi'nin yaptığı gibi kazandığını masada bıraktı ve yine Teğmen gibi onun da şans yüzüne güldü. Diğerleri ile Marchese artık ilgilenmiyordu bile. Kardeşlerden sessiz olan Ricardi incinmiş halde masadan kalktı ve diğeri de ellerini ovuşturarak salonun bir köşesine geçti, yıkılmış gibi beraber orada durdular. Abbate ve Olivo daha kolay ayrıldılar oyundan. Abbate tatlı bir şeyler atıştırıp sarf ettiği sözlerini tekrarladı. Olivo kartların durumunu heyecan içerisinde izliyordu. Sonunda Marchese beş yüz altın sikke kaybetti, bunlar da Casanova ile Lorenzi arasında pay edildi. Marchesa

kalktı, salondan ayrılmadan Teğmen'e gözleriyle bir işaret verdi. Amalia da ona eşlik etti. Marchesa kalçalarını sallayarak yürüyordu, bu hareketlerden Casanova iğrenirdi, Amalia onun yanında mütevazı ve yaşlı bir kadın gibi süzülüyordu. Marchese tüm parasını kaybettiği için Casanova kasayı aldı ve diğerlerinin tekrar oyuna katılması için ısrar etti. Ricardi kardeşler hemen heyecanlı ve açgözlü bir şekilde katıldılar. Abbate başını salladı, yeterdi onun için. Olivo da sadece değerli misafirinin arzusunu geri çevirmemek için oyuna tekrar girdi. Lorenzi'nin şansı yaver gitmişti. Tek başına dört yüz altın sikkeyi kazandığında oyundan kalktı. "Rövanş için yarın daha uygun olurum. Şimdi evime gitmek için müsaadenizi istiyorum."

Bu arada birkaç sikke geri kazanmış olan Marchese, "Eve mi," diye sordu kahkaha atarak. "Bu hiç fena değil işte." Sonra diğerlerine çevirdi yüzünü. "Çünkü Teğmen benim evimde yaşıyor. Eşim de önden eve gitti zaten. İyi eğlenceler Lorenzi!"

"Siz de çok iyi biliyorsunuz ki, ben şimdi Mantua'ya gideceğim, dün beni ağırlama nezaketi gösterdiniz zaten, şimdi ise şatonuza gitmiyorum."

"Nereye giderseniz gidin, isterseniz cehennemin dibine, bana ne!"

Lorenzi nazik bir şekilde diğerleriyle vedalaştı, Marchese de herhangi bir şekilde cevap verme zorunluluğu hissetmeden gitti. Bu durum Casanova'yı şaşkınlık içerisinde bıraktı. Kâğıtları koymaya devam etti ve biraz sonra Marchese birkaç yüz altın sikke borçlu kaldı ona.

Ne için, diye sordu başlangıçta Casanova kendi kendine. Ancak yavaş yavaş oyun ona kaldı. Hiç de kötü gitmiyor, diye düşündü... Artık neredeyse bin olacak... ama iki bin de olabilir. Marchese de borcunu öder. Küçük bir servetle Venedik'e gitmek hiç de fena olmazdı. Ama neden Venedik'e? İnsan zengin olursa genç de olur. Zenginlik her şey demektir. Şimdi en azından onu satın alabilirim. Kimi? Ben başkasını istemiyorum... çıplak halde pencerenin önünde duruyor, kesinlikle... bekliyor ve geleceğimi tahmin ediyor... pencerenin önünde duruyor, beni çıldırtmak için ve ben işte oradayım. Bu arada hal ve tavrını hiç değiştirmeden Marchese, Olivo ve Ricardi kardeşlere kartları dağıtmaya devam ediyordu. Ricardi kardeşlerin önüne bir altın sikke uzattığında onlar buna hiç itiraz etmeyip kabul ettiler. Gecenin içinden sanki yoldan geçen bir atın nal seslerine benzer bir ses duyuldu. Lorenzi, diye düşündü Casanova... Ses bahçe duvarında yankılanıyordu sanki. Sonra ses ve yankı tekrar duyuluyordu. Ancak şimdi şans Casanova'dan yana dönmüştü. Marchese yüksek ve hep biraz daha fazla koyuyordu. Gece yarısı Casanova kendini hiç olmadığı kadar fakir buldu, hatta en fakir hali buydu bile denilebilirdi. Sahip olduğu birkaç altını da kaybetmişti. Kâğıtları itip gülerek ayağa kalktı. "Teşekkür ederim beyler."

Olivo kollarını açarak ona yaklaştı. "Arkadaşım, biz oynamaya devam etmek istiyoruz... yüz elli altın sikke -unuttunuz mu- hayır, yüz elli değil! Sahip olduğum ne varsa, ben -her şey- her şey!" Artık saçmalamaya başlamıştı çünkü tüm gece boyunca hiç durmadan içmişti.

Casanova bir el hareketi ile savuşturdu onu. "Kadınlar da şans da zorlamaya gelmez," dedi sonra Abbate'yi selamlayarak. Abbate de memnun bir şekilde başını salladı ve el çırptı.

"O halde yarın görüşmek üzere sevgili Şövalyem," dedi Marchese. "Birlikte Lorenzi'den parayı geri alacağız."

Ricardi kardeşler oyuna devam etmek için ısrar ettiler. Marchese gayet neşelenmiş olarak onlara verdi sırayı. Casanova'nın onlara kazandırdığı altın sikkeleri koydular ortaya. İki dakika içerisinde Marchese de bunları ellerinden alarak, eğer ortaya koyacak paraları yoksa onlarla oynamaya devam etmek istemediğini söyledi. Yaşlı olan, bir çocuk gibi ağlamaya başladı. Diğeri de onu rahatlatmak için iki yanağından öptü. Marchese, arabasının geri dönüp dönmediğini sordu. Abbate de arabanın geldiğini, yarım saat önce yanaştığını duyduğunu belirtti. Marchese, Abbate ve Ricardi kardeşleri arabası ile evlerine bırakmayı teklif edince hepsi birlikte evi terk ettiler.

Herkes gittikten sonra Olivo, Casanova'nın koluna girdi ve ağlamaklı bir ses tonuyla, evin içinde ne varsa her şeyin ona ait olduğunun ve bütün bunlarla ne isterse yapabileceğinin garantisini verdi. Derken Marcolina'nın penceresinin önüne geldiler. Pencere sadece kapalı değildi, aynı zamanda parmaklıklar da çekilmişti. Perdeler kapalıydı. Öyle zamanlar vardır ki, diye düşündü Casanova, bütün bunlar hiçbir işe yaramaz ve hiçbir şey ifade etmez. Eve girdiler. Olivo misafirini gıcırdayan merdivenlerden yukarı çıkardı, odasına kadar eşlik edip orada vedalaşarak sarıldı ona.

"Yarın manastırı görmenizi isterim. Rahat rahat uyuyun. Biz çok erken saatlerde kalkmayız; tamamen sizin rahatınıza göre hareket edeceğiz. İyi geceler." Kapıyı ardından kapatarak gitti. Merdivende çıkardığı ses evin içinde yankılanıyordu.

Casanova şimdi sadece iki mum tarafından soluk bir şekilde aydınlanan odasındaydı. Gökyüzünü farklı açılardan gören dört pencere arasında dolaştırdı bakışlarını. Mavimsi ihtişamı ile manzara nereden bakılsa aynı görünüyordu: hafif tümsekli geniş ovalar, kuzeye doğru uzanan dağın hatları, orada burada tek tük evler, çiftlik, hatta büyük binalar; ışığın yayıldığı bir bina diğerlerinden biraz daha yüksekti ve Casanova'nın tahminine göre bu, Marchese'in sarayıydı. Odanın içinde, geniş bir alan içerisinde duran yatağın dışında üzerinde iki mumun yandığı uzun bir masa, birkaç sandalye, bir komodin ve üzerinde altın yaldız çerçeveli bir ayna vardı. Özenli eller tarafından düzen verilmişti odaya ve sırt çantası da boşaltılmıştı. Masanın üzerinde, içerisinde Casanova'ya ait kâğıtların bulunduğu kilitli ve biraz yıpranmış deri dosyası duruyordu. Ayrıca ihtiyaç duyduğu için yanında getirdiği birkaç kitap vardı. Yazı malzemeleri de hazırdı. Henüz uykusu gelmediği için dosyasından yazdıklarını çıkarıp mumun ışığı altında son yazdıklarına göz gezdirdi. Yazıyı bir paragrafın tam ortasında bıraktığı için devam etmek kolay olacaktı. Kalemi eline alıp aceleyle birkaç cümle yazdıktan sonra birden durdu. Ne için, dedi kendi kendine, içinde birden beliren bir ürperti ile. Bilsem ki benim burada yazdıklarım ve yazacaklarım mü-

kemmel olacak, gerçekten Voltaire'i yok etmeyi başarıp şöhretimle onun şöhretini gölgede bırakacağım; yine de acaba bu kâğıtları keyif içinde yakmaya hazır olmaz mıydım, karşılığında Marcolina'ya şu saatte sarılmak için? Evet ve bu ödül karşılığında Venedik'e bir daha ayak basmayacağıma yemin etmeye hazır olmaz mıydım, beni bir zafer içerisinde oraya götürmek isteseler de? Venedik! Bu kelimeyi tekrar söyledi ve içinde bütün ihtişamıyla hissetti; o eski güç yine ona galip gelmişti. Gençliğinin şehri yine gözünün önüne geldi. Bir sihir sardı hatıralarının çevresini. Kalbi özlem duygularıyla kabardı, daha önce hiç olmadığı kadar acıyla ve tarif edilemez bir ölçüde. Kaderinin ondan isteyebileceği en büyük fedakârlık bile olsa, vatanına geri dönmekten vazgeçmesi imkânsız gibi görünüyordu ona. Bu sefil ve renksiz dünyada ne yapacaktı ki, sevdiği şehri tekrar görmenin umudu ve huzuru olmadıkça. Uzun yıllar boyu her tür şansa, şanssızlıklara ve maceralara yürüdü; onur ve rezillikler, zaferler ve aşağılanmalardan sonra artık dinleneceği bir yer, bir vatanı olmalıydı. Onun için Venedik'ten başka bir vatan var mıydı? Yeniden bir vatana sahip olunması gerekliliğinin farkında olunmasından başka bir mutluluk? Yabancı yerlerde artık mutluluğu durmadan kendine çekmek istemiyordu. Hâlâ bunu idrak etme gücüne sahipti ancak bunu elinde tutma gücüne değil. İnsanlar, kadınlar ve erkekler üzerindeki gücü artık yoktu. Bir şeyi hatırlayacak olsa, kelimeleri, sesi ve gözleri bundan kaçınıyordu hemen. Varlığından yoksundu artık. Onun zamanı artık geçmişti. Eskiden bunu hep gizlemek istemiş

olsa da şimdi artık kendine itiraf edebiliyordu; ne kendi yazarlık işleri ne de Voltaire yazısı onu başarıya götürecekti, her ne kadar bu onun son umudu olsa da. Hatta bunun için bile artık çok geçti. Evet, gençliğinde yeterince boş zamanıyla sabrı olsaydı bu tarz işlerle ciddi bir şekilde uğraşmak için şairlik ve filozofluk yapardı. Ayrıca bir finançı veya diplomat olarak da büyük bir azim ve dikkatle en iyi yerlere gelirdi. Ancak neredeydi şimdi onun tüm sabrı ve dikkati, hayatıyla ilgili planlarına ne olmuştu yeni bir aşk macerasına çekilirken? Kadınlar, her yerde kadınlar. Onlarda her an her şeyini kaybederdi; asil ya da acımasız, tutkulu ya da fahişe olsun; yeni bir aşk yuvasında bir gecede bu dünyanın da herhangi bir başka dünyanın onuru da mutluluğu da her daim satılıktı. Peki, tüm bu sonsuz arayışlardan, aradığını bulmalardan ya da kaybetmekten, dünyevi ve doğaüstü arzudan şehvete ve şehvetten arzuya savrulup durmaktan, bunlar olurken başka şeyleri kaybetmiş olmaktan pişmanlık duyuyor muydu? Hayır, yaşadığı hiçbir şeyden pişman değildi. O hayatını hiç kimsenin yaşamadığı gibi yaşamıştı; şimdi de yine kendine has bir şekilde yaşamıyor muydu? Hâlâ her yerde yoluna kadınlar çıkıyordu, bir zamanlar olduğu gibi onun için şimdi çıldırıyor olmasalar da. Amalia? Ona istediği zaman sahip olabilirdi. Şimdi, hemen ve sarhoş eşinin yatağında; Mantua'daki hancı kadın, sanki yakışıklı bir gençmiş gibi, kendisine âşık değil miydi, şefkat ve kıskançlık duyguları içerisinde? Perotti'nin sevgilisi, bin gecenin şehvetini üzerinde bırakmamış mıydı ki, Casanova'nın adından bile sarhoş olmuştu;

sadece bir gece için ona yalvarmamış mıydı; Casanova da, hâlâ kendi zevkine göre seçim yaptığını söyleyerek onu küçümsememiş miydi? Ancak Marcolina... Marcolina gibi kadınlar artık onun için yoktu. Ya da onun için zaten hiç yok muydular? Bu tarz kadınlar vardı muhakkak. Belki de eskiden bu tarz bir kadınla karşılaşmıştı; ancak sürekli istekli birileri bulunduğu için bu konu üzerinde hiç durmadı bir günü de olsa boşa geçirmemek için. Ancak Marcolina'yı Lorenzi bile fethedemediğine göre -o da Casanova'nın gençliğindeki gibi yakışıklı ve cesur birinin elini bile tutmak istemediğine göre- Marcolina, onun bu dünyada varlığından şüphe edebileceği, gerçekte mucize bir yaratık olabilirdi; erdemli kadın. Şimdi ancak o denli canlı bir şekilde kahkaha attı ki odanın içi yankılandı. "Hantal, aptal kafa," diye bağırdı, genelde kendi kendine konuştuğu zamanlarda yaptığı gibi. "O fırsatı kullanmasını bilemedi. Ya da Marchesa ona izin vermiyordur. Yoksa onu, Marcolina'yı, o âlim-filozofu elde edemediği için mi Marchesa'yı aldı?" Ve birden aklına bir fikir geldi: Ben ona yarın Voltaire'e karşı yazımı okuyacağım! Anlayışına güvenebileceğim tek kişi o. Onu inandıracağım... bana hayran kalacaktır. Elbette ki, *Mükemmel bu Bay Casanova! Harika bir tarzda yazıyorsunuz yaşlı Beyefendi! Tanrı aşkına... Siz Voltaire'i yerle bir ettiniz... Müthiş ihtiyar!* diye konuşarak odanın içinde oraya buraya koşup durdu sanki bir kafesteymiş gibi. İnanılmaz bir öfke kapladı içini Marcolina'ya karşı, Voltaire'e karşı, kendine karşı ve tüm dünyaya karşı. Bağırmamak için zor tuttu kendini. Üzerini çıkarmadan kendini yata-

ğın üzerine atıp gözlerini tavanın kirişlerine dikti. Mumların vurduğu ışık altında şimdi bazı yerlerde gümüşsü çizgilerle parlayan örümcek ağlarını gördü. Ardından, son zamanlarda her oyundan sonra uykuya dalmadan önce olduğu gibi, şimdi de fantastik bir hızla kart resimleri uçuştu gözünün önünde. Ve nihayet rüyasız bir uykunun içine daldı... ancak bu çok kısa sürdü. Etrafındaki gizemli sessizliğe kulak verdi. Taş yapının doğu ve güney tarafında kalan pencereler açıktı. Bahçe ve tarladan çeşitli hafif, yumuşak kokular, çevreden de belirsiz sesler geliyordu. Sanki yeni gün uzaklardan gelerek yaklaşıyormuş gibi. Casanova artık daha fazla sessizce yatmak istemiyordu. Kendini dışarıya atmak için inanılmaz bir dürtü uyandı içinde. Dışarıdaki kuş sesleri onu çağırıyordu, sabahın serin rüzgârı alnına dokundu. Casanova yavaşça kapıyı açıp dikkatle merdivenlerden aşağıya indi. Adımlarını beceriyle atarak ahşap merdivenleri gıcırdatmadı ayaklarının altında. Sonra zemin kata ulaştı, masanın üzerinde akşamın yarılanmış bardakları kalmıştı, bahçeye geçti. Çakılların üzerinde ayak sesleri duyulabildiğinden, günün ağartısında genişlemiş gibi görünen çimenlerin üzerine geçti. Daha sonra da Marcolina'nın penceresini rahat görebileceği ağaçlıklara süzüldü. Parmaklıklarla kapalıydı penceresi, perdesi de çekikti, dün gece gördüğü gibi. Evden elli adım kadar uzaklıkta Casanova bir taş bankın üzerine oturdu. Bahçe duvarının ardından bir arabanın geçtiğini duydu, sonra yine sessizleşti ortalık. Çimlerin hemen yüzeyinde ince ve grimsi bir sis süzülüyordu; sanki orada şeffaf, puslu gölet vardı,

çevresi bulanıklaşmış gibiydi. Casanova'nın aklına yine gençliğinden bir gece geldi; Murano'nun manastır bahçesinde -ya da başka bir park- belki de başka bir geceydi; hangisi olduğunu kendisi de bilmiyordu, hatırlamıyordu şimdi, belki onun bir hatırası gibi görünen ama yüzlerce başka gecenin bir araya toplandığı bir geceydi. Nasıl ki bazen sevdiği yüz kadın hayalinde bir kadın oluyorsa, bu gizem de kafasında hep bir soru işareti olarak kalmıştı. Sonunda zaten her gece bir diğeri ile aynı değil miydi? Bir kadın da diğeri ile aynı değil mi? Özellikle de bittikten sonra. *Bitti* kelimesi şakaklarına vuruyordu sanki, kaybolmuş varlığının nabzı gibi.

Hemen arkasındaki duvarda bir şeyin hışırdadığını hissetti. Yoksa bu sadece bir çınlama mıydı? Evet, evden geliyordu bu ses. Marcolina'nın penceresi açılmıştı. Parmaklıklar yana çekilmiş, perde de bir yere toplanmıştı. Taş binanın karanlığı içerisinde gölgemsi bir şey belirdi; üzerinde geceliği ile sabahın güzel havasını içine çekmek için korkuluklara yaslanmış olan Marcolina'ydı bu. Casanova hemen banktan aşağı kaydı. Ağaçlıkta dalların arasında, düşünceye dalmış ve öylesine, amaçsızca gündoğumuna bakan Marcolina'ya dikti gözlerini. Birkaç saniye sonra, bakışlarını yavaşça sağa sola çevirdiğini gördü kızın. Sonra kız öne eğilerek çakılların üzerine baktı bir şeyler arıyormuş gibi, sonra açık saçlı başını yukarıya, üst katın penceresine çevirdi. Sonra yine hiç hareket etmeden elleriyle pencerenin pervazından tutunarak, sanki görünmez bir çarmıha vurulmuş gibi durdu. Derken içeriden aydınlatılmışçasına hatları, Casanova için daha

bir belirgin olmaya başladı. Dudaklarında bir gülümseme belirdi, söndü. Kollarını pervazdan çekti; dudakları garip bir şekilde hareket ediyordu, dua okur gibi. Sonra yine bakışları yavaşça bahçenin içerisinde dolaştı bir şeyler arıyormuşçasına. Başını salladı sanki ve o ana kadar Marcolina'nın ayaklarının dibinde çöküp beklemiş olan biri aniden pencereden aşağıya atladı; Lorenzi'ydi bu. Lorenzi yürümedi de ağaçlıklara doğru uçtu sanki. Bankın altında nefesini tutmuş bir şekilde uzanan Casanova'dan on adım kadar uzaktaydı. Ağaçlıkların dışında kalan dar çimen yoldan aceleyle geçerek gözden kayboldu. Casanova bir kapının gıcırdayan sesini duydu. Dün akşam Olivo ve Marchese ile birlikte bahçeye geldiklerinde burada bulunan arabadan başkası olamazdı bu; sonra her yeri yine sessizlik bürüdü. Bu zaman zarfında Marcolina hareketsiz bir şekilde durmuştu. Lorenzi'nin güvende olduğundan emin olunca derin bir nefes alarak parmaklıklarla pencereyi kapattı, perde de kendiliğinden çekilmiş gibi indi, her şey yine eski halini aldı, yeni gün kendini evin ve bahçenin üzerinde göstermişti artık.

Casanova ellerini öne uzatmış, hâlâ bankın altında yatıyordu. Bir süre sonra ağaçlıkların ortasına kadar süründü ve oradan da dört ayak üstünde ne Marcolina'nın penceresinden ne de bir başkası tarafından görülebileceği bir yere geldi. Tutulan sırtını doğrultup gerinerek toparlandı. Bu şekilde, dayak yemiş bir köpekten sanki bir insana dönüşmüş gibi hissetti kendini. Ancak bu dayağın fiziksel acısını değil de derin utancını hissediyordu. Neden, diye sordu kendi kendine, pencere açık kal-

dığı süre içerisinde pencereye gitmedim? Oradan neden içeriye atlamadım? Bana karşı gelebilir miydi? Yapabilir miydi o ikiyüzlü, yalancı fahişe? Onu azarlamaya devam etti; Marcolina ona önce sadakat yemini, sonra da ihanet etmiş ve onun da buna hakkı varmış gibi. Karşısına çıkıp konuşmaya söz verdi kendi kendine. Olivo'nun, Amalia'nın, Marchese'in, Abbate'nin, hizmetçi kadının ve uşakların önünde onun şehvetli ve küçük bir fahişeden başka bir şey olmadığını yüzüne vuracaktı. Az evvel şahit olduğu tüm ayrıntıları tekrarlayarak alıştırma yapıp onu aşağılamak için her şeyi biraz daha abartarak anlatmanın zevkine vardı. Pencerenin önünde çıplak bir halde durmuştu, sabahın rüzgârı altında âşığı ile sevişti. Gerekli olursa ilk durum için bu hazırdı ama bu bildiklerimle daha iyi bir şey elde edemez miyim, diye düşündü. Şimdi artık Marcolina onun avcunun içinde değil miydi? Şimdi artık ondan iyilikle isteyemediği şeyi zorla alamaz mıydı? Ama bunun amaçsız ve anlamsız olacağını düşününce uygunsuz planı yine kendi içinde kayboldu. Marcolina'yı zorlasa ne olacaktı, onun hiç kimseye bir hesabı yoktu. Eğer gerekli görürse, onu bir iftiracı ve şantajcı olarak gösterip yanından kovabilirdi. Herhangi bir sebepten Lorenzi ile sırrının saklanmasına karşılık satışa hazır olsa bile (imkânlar dahilindekiler dışında ve bir ağırlığı olduğunu da biliyordu), onun sevdiği zaman mutluluk almaktansa, bin kez daha heyecanlı bir mutluluk vermesi bir zevkti onun için, ancak Marcolina için belirsiz bir acıya dönüşmez miydi; onu bir deliliğe, kendi kendini bitirmeye sürüklemez miydi? Kendini aniden

bahçe kapısının önünde buldu. Kilitliydi burası. Lorenzi'de de bir yedek anahtar vardı o halde. Birden aklına geldi, Lorenzi dün gece oyun masasından kalktıktan sonra atıyla buradan geçen kimdi? Bir hizmetliydi herhalde. İstem dışı gülmek zorunda kaldı Casanova. Biri filozof diğeri de subay olan Marcolina ve Lorenzi tam birbirlerine göreydiler. İkisinin de önünde muhteşem bir kariyer duruyordu. Marcolina'nın bir sonraki âşığı kim olacaktı? Evinde yaşadığı Bologna'daki profesör mü? Aptalım ben ya, o çoktan olmuştur... Başka kim? Olivo mu? Abbate mi? Neden olmasın? Ya da biz yeni geldiğimizde avlu kapısının önünde duran genç uşak mı? Herkes! Biliyorum bunu. Ama Lorenzi bunu bilmiyor. Bunu yapabilirdi. Lorenzi'nin Marcolina'nın ilk aşkı olmadığını, bunun ona hediye ettiği, onunla birlikte ilk geceleri olduğunu tahmin ediyordu; ancak yine de bahçe duvarı boyunca gidip gelirken aklının kindar oyunlar oynamasına engel olamadı Casanova. Yeniden salon kapısının önünde durdu. Gördüğü kadarıyla şu an tekrar yukarıya, odasına çıkmaktan başka yapacak bir şeyi yoktu. Çok dikkatli bir şekilde çıkıp kendini daha önce de üzerinde oturduğu koltuğa bıraktı. Masanın üzerindeki dosyanın içinden çıkarılmış kâğıtlar boş bir şekilde, onun gelmesini beklemiş gibi duruyorlardı. İstemsizce daha önce yarıda bıraktığı cümleye takıldı gözü, okumaya başladı. *Voltaire ölümsüz olacak, bu kesin. Ancak ölümsüz parçasıyla bunu, ölümsüzlüğü satın almış olacak. Şüphenin ruhunu yiyip bitirdiği gibi, bu şaka da kalbini yiyip bitirmiş, dolayısıyla...* Tam bu anda kızılımsı sabah güneşi odaya yayılınca

elinde tuttuğu kâğıdı parlattı. Casanova yenilmiş gibi kâğıdı masanın üzerine, diğerlerinin yanına bıraktı. Dudaklarının kuruduğunu fark ederek masanın üzerinde duran bir şişeden su doldurdu kendine. Ilık ve tatlımsı bir tadı vardı suyun. İğrenmiş bir halde başını yana çevirdi. Komodinin üzerindeki aynada karışık saçları alnına dökülmüş, soluk ve yaşlı bir yüzü olan bir adam ona bakıyordu. Kendi kendine ağzını eğdi, tiyatroda bir rolü canlandırıyormuş gibi. Ellerini saçında gezdirdi, böylece saçları daha düzensiz bir şekilde alnına düştü. Aynada kendine dil çıkarıp sesini değiştirerek saçma küfürler etti, sonunda yaramaz bir çocuk gibi masanın üzerinde duran dosya kâğıtlarını üfleyerek yere düşürdü. Sonra yine Marcolina'ya küfretmeye başladı. Pis kelimeleri üzerine yağdırdıktan sonra da dişlerinin arasından, "Bu keyif uzun mu sürecek sandın," diye tısladı. "Şişko ve buruş buruş olup yaşlanacaksın, tıpkı diğer kadınlar gibi olacaksın, senin şimdiki halin gibi bir zamanlar genç olmuş kadınlarla aynı olacaksın; göğüsleri sarkık yaşlı bir kadın, kuru ve beyazlamış saçları, dişsiz ve kötü bir kokusu olan... ve sonunda öleceksin! Ama genç yaşında da ölebilirsin! Ve çürüyeceksin! Solucanlar için yem olacaksın." Ondan bir kez daha intikam almak için onu bir ölü olarak hayal etmeye çalıştı. Üstü açık bir tabutta onu beyazlar içinde yatarken düşündü. Bu durumda onda neyin eksileceğini kestirmeye çalıştı ama başaramadı. Onun doğaüstü güzelliği Casanova'yı çılgınlığa sürükledi yeniden. Kapalı gözlerinin önündeki tabut bir gelin yatağına dönüştü; Marcolina kırpışan gözleriyle ve

gülümseyerek yatağın üzerinde uzanıyordu, küçük ve beyaz ellerini narin göğüslerinin üzerine götürüp beyaz geceliğini yırttı. Tam üzerine atlayıp onu kucaklamak için kollarını uzatmıştı ki tüm görüntü silindi gitti. Kapı çalındı! Casanova huzursuz bir uykudan sıçrayıp uyandı. Olivo karşısında duruyordu. "Nasıl yani, bu saatte çalışma masasında mısınız?"

"Bu benim alışkanlığım," diye cevap verdi Casanova kendini toparlamış olarak. "Sabahın ilk saatlerini işe adamak lazım. Saat kaç oldu?"

"Saat sekiz," dedi Olivo. "Kahvaltı bahçede hazır! Ne zaman isterseniz manastıra doğru yol alırız Şövalye. Gördüğüm kadarıyla rüzgâr masanızın üzerindeki kâğıtları dağıtmış." Yerdeki kâğıtları okumaya çalıştığında Casanova buna izin verdi. Çünkü kendisi pencereye yanaşmıştı; oradan evin gölgesine kurulmuş kahvaltı masasının etrafında sıralanmış beyazlar içindeki Amalia, Marcolina ve üç küçük kızı izliyordu. Casanova'ya "Günaydın" dediler. O sadece Marcolina'yı görüyordu. Marcolina oturmuştu ve kucağında erken olgunlaşmış üzümlerin bulunduğu bir tabağı tutuyordu. Üzümleri birbiri ardına ağzına atarken parlak gözleriyle Casanova'ya gülümsedi. Tüm kötü niyeti, öfkesi ve nefreti eridi Casanova'nın kalbinde. Onu sevdiğini biliyordu artık. Onun bakışlarından sarhoş olmuş gibi odasına döndü. Olivo yere diz çökmüş, komodinle masanın altına uçuşmuş kâğıtları topluyordu. Casanova zahmet etmemesini söyledi ona, yolculuğa hazırlanmak üzere yalnız kalmak için müsaade istedi.

"Acelesi yok," dedi Olivo paçasındaki tozları silkeleyerek. "Öğle yemeğine kadar çok rahat dönmüş oluruz. Ayrıca Marchese bugün öğleden sonra oyuna başlamamızı rica etti. Herhalde günbatımından önce evinde olmak istiyor."

"Oyunun ne zaman başlayacağı benim için önem arz etmiyor," dedi Casanova kâğıtları dosyasının içine yerleştirirken. "Ben hiçbir şekilde katılmayacağım."

"Katılacaksınız," dedi Olivo aslında hiç tarzı olmasa da kararlı bir şekilde ve masanın üzerine bir tomar altın bıraktı. "Benim hatam Şövalye, geç oldu ama, minnet doluyum size." Casanova bunu reddetti ama Olivo ısrar etti. "Eğer beni kırmak istemiyorsanız almalısınız! Bu konu üzerine, Amalia bu gece sizinle ilgili bir rüya görmüş. Ama rüyasını kendisi anlatsın size," dedi ve gözden kayboldu. Casanova altınları saydı. Tam yüz elli. On beş yıl önce damada, geline ya da onun annesine, tam olarak kime olduğunu hatırlamıyordu, hediye olarak verdiği tam yüz elli altındı bu. Yapılacak olan en doğru şey, parayı alıp herkesle vedalaşarak Marcolina'yı bir kez daha görmeden evi terk etmek, diye düşündü. Ama ben ne zaman doğru olanı yapmışım ki? Acaba bu arada Venedik'ten bir haber gelmiş olabilir mi? Ama böyle bir şey olsaydı benim harika ev sahibem bana hemen ulaştıracağına söz vermişti...

Hizmetçi bu arada toprak bir sürahi ile soğuk su çıkartmıştı, Casanova da tüm vücudunu bu su ile yıkayarak tazelendi. Sonra daha iyi bir elbise, şehir elbisesi denecek bir elbise çıkardı. Üzerini değiştirmeye vakit bu-

labilmiş olsaydı dün akşam giyecekti bu kıyafeti. Ancak şimdi, bir önceki güne göre daha iyi bir elbise içerisinde Marcolina'nın karşısına çıkacağı için çok memnundu.

Gri parlak dikişli, geniş gümüş İspanyol işli ceketi, içinde sarı yelek ve kiraz kırmızısı ipek pantolon ile asil ancak gurur belirtisi olmayan bir duruş, dudaklarında düşünceli ancak zarif bir gülümseme ve gözlerinde gençliğinden kalma sönmeyen bir ateş ile bahçeye indi. Orada sadece Olivo'yu karşısında bulunca şaşırdı önce. Onun yanına oturarak kanaatkâr kahvaltı sofrasında yerini aldı. Casanova süt, tereyağı, yumurta, beyaz ekmek ve daha önce yediklerinden daha lezzetli görünen şeftalilerle üzümlerden yedi. Üç kız çimlerin üzerinden koşarak yanlarına geldi. Casanova üçünü de öptü. On üç yaşında olanı da tıpkı dün Abbate'den gördüğü gibi sevdi. Ama kızın gözlerinde fark ettiği bir kıvılcım, çocukça ve zararsız bir oyundan daha farklı bir şeydi. Casanova'nın çocuklarla iyi anlaşması Olivo'yu memnun etmişti. "Siz şimdi yarın bizi bırakıp gidecek misiniz," dedi utangaç ve sevecen bir ses tonuyla.

"Hayır, bu akşam," diye cevap verdi ona Casanova şakayla gözünü kırparak. "Biliyorsunuz ki sevgili dostum Olivo, Venedik'teki senatörler..."

"Sizi hak etmiyorlar," diyerek onun lafını böldü Olivo. "Beklesinler sizi. Bir sonraki güne kadar bizde kalın, ya da hayır, bir hafta daha kalın."

Teresina'yı ellerinden tutup onu dizlerinin arasına hapsetmiş olan Casanova, o konuştukça yavaş yavaş başını sallıyordu. Teresina ona artık çocukça denmeyecek bir tarzda gülümsüyordu Amalia ve Marcolina evden çı-

kıp yanlarına geldiklerinde. Beyaz elbiselerinin üzerine biri beyaz, diğeri de siyah bir şal almıştı. Olivo her ikisinden de kendisine destek vermelerini istedi.

"Bu imkânsız," diye abartılı, sert bir ses tonuyla karşılık verince Amalia ve Marcolina, Olivo'nun davetini destekleyecek bir kelime bulamadılar.

Kestane ağaçlarının arasından avlu kapısına doğru ilerlerken, Marcolina, Olivo'nun onu sabahın köründe üzerinde çalışırken gördüğü işinde bir ilerleme kaydedip kaydetmediğini sordu Casanova'ya. Casanova ona öfkesini kusabileceği bir cevap vermek istemişti, onu şüpheye düşürecek bir cevap ama acele etmemek için kendini frenleyerek kibar bir şekilde, sadece birkaç değişiklik yaptığını söyledi ve bunun için de konuyla ilgili dünkü sohbet için de ona teşekkür etti. Resmi olmayan, kötü döşenmiş ancak rahat bir arabaya bindiler. Casanova, Marcolina'nın; Olivo da kendi eşinin karşısına oturdu. Araba onca sallanmasına rağmen yolculuk sırasında kimseye birbirine değecek kadar rahatsızlık vermedi. Casanova, Amalia'dan rüyasını anlatmasını istedi. Amalia ona dostça hatta şefkatli bir şekilde gülümsedi. Artık yüzünde hastalıklı veya mağdur bir görünüm yoktu. Sonra anlatmaya başladı: "Sizi muhteşem, siyah bir atlı arabanın içinde beyaz bir binanın önünden geçerken gördüm. Daha doğrusu araba durdu, ben içeride kimin olduğunu bilmiyordum. Ve içinden siz çıktınız; muhteşem, beyaz, altın işlemeli bir giysi içerisindeydiniz, hatta bugün olduğunuzdan daha da şaşaalı bir görüntünüz vardı" -dostça bir ifade oluştu yüzünde bunu söylerken-

"gerçekten benim daha önce görmediğim işte şu ince altın zincir vardı üzerinizde!" (Altın saatli bu zincir ve Casanova'nın oynar gibi elinde tuttuğu yarı değerli taşlarla süslü altın kutu, fazla değerli olmayan ama yine de muhafaza etmek istediği son takılarıydı onun). "Yaşlı ve dilenci gibi görünen bir adam arabanın kapısını açtı, Lorenzi'ydi bu; ama siz Casanova, siz gençtiniz, çok genç, o zamankinden daha da gençtiniz." (O zamankinden dedi, bu kelimelerden tüm anılarının döküldüğüne hiç aldırmadan). "Siz etrafınıza selam veriyordunuz, oysa görünürde kimseler yoktu. Avlu kapısından geçtiniz ve kapı ardınızdan şiddetli bir şekilde kapandı. Acaba rüzgârdan mı kapandı yoksa Lorenzi mi kapıyı bu şekilde kapattı bilmiyorum. O kadar sert kapanmıştı ki, atlar bundan korkup arabayla gözden kayboldular. Sonra yan sokaklardan çığlıklar duydum, sanki kurtarılmak isteyen insanların çığlıklarıydı. Ardından yok oldu sesler. Bir evin penceresinden sizi gördüm sonra. Bunun bir oyun evi olduğunu biliyordum ben ve etrafta yine kimseler olmadığı halde siz yukarıdan etrafınıza selam veriyordunuz. Omuzlarınızdan ardınıza çevirdiniz başınızı, sanki arkanızda biri duruyormuş gibi; ama ben orada da hiç kimsenin olmadığını biliyordum. Sonra sizi başka bir pencerenin önünde ve başka bir katta gördüm. Orada da yine aynı şeyler oldu, sonra yine ve yine siz başka pencerelerde ve başka katlarda göründünüz, sanki bina bir sonsuzluğa uzanıyor gibiydi. Her yerden aşağıya selam veriyor, arkanıza dönüp aslında olmayan insanlarla konuşuyordunuz. Lorenzi de merdivenlerden, hep merdivenlerden

peşinizden koşuyor ama sizi yakalayamıyordu. Çünkü siz ona bir sadaka vermeyi akıl edememiştiniz..."

"Peki, sonra," diye sordu Casanova, Amalia susunca.

"Bir şeyler daha oldu ama ben unuttum."

Casanova çok şaşırmıştı. Kendisi onun yerinde olsaydı, bu gibi durumlarda, rüya ya da gerçekler söz konusu olsun hiç fark etmezdi, anlattığı şeye bir anlam katmak için hep biçim verirdi ona ama huzursuzca, o sırada fark ettiği bir şeyi dile getirdi: "Rüyada nasıl da her şey tam tersine olmuş. Ben zengin bir adam ve Lorenzi de dilenci, yaşlı bir adam."

"Lorenzi uzun zamandır bir servete sahip değil. Gerçi babası oldukça zengin bir adam ama oğlu ile arası iyi değil," dedi Olivo.

Daha fazla sorular sorarak yorulmaya gerek kalmadan, Teğmen ile onları Marchese'in tanıştırdığını öğrendi Olivo'dan. Birkaç hafta önce Olivo'yu ziyarete gelirken yanında onu da getirmişti Marchese. Genç Teğmen'in Marchesa ile nasıl beraber olabileceğini ise, Şövalye gibi, bunu çok iyi bilebilen birine anlatmak gerekmiyordu. Eşinin de bu duruma bir itirazının olmaması karşısında bu konunun dışında kalanlar ve alakası olmayanlar için susmak demekti.

"Marchese'in gerçekten, sizin zannettiğiniz gibi, durumu kabul etmiş olabileceğinden şüpheliyim Olivo. Ona nasıl saygısızlık ve öfkeyle karışık bir şekilde davrandığını görmediniz mi? Bunun sonunun iyi bitmeyeceğine yemin etmek istemiyorum."

Marcolina'nın hal ve tavrında bir değişiklik yoktu. Lo-

renzi ile ilgili konuşmalara hiç aldırmıyor gibi görünüyor ve sessizce manzaranın zevkini çıkarıyordu. Hafif tümsekli dönemeçli yollardan gittiler. Zeytin ve pırnal ağaçları ile dolu bir ormanın içerisinden geçerken atlar zorlanıp yavaşladığında Casanova arabadan inip yürümeyi teklif etti. Marcolina, Bologna'nın güzel manzarasından ve Profesör Morgagni'nin kızı ile yaptıkları akşam yürüyüşlerinden bahsetti. Önümüzdeki sene de, irtibatta olduğu ve şahsen tanımak istediği Paris Üniversitesi'nde görevli ünlü matematikçi Saugrenue için Fransa'ya gitme niyetinin olduğunu anlattı. Sonra gülerek ilave etti: "Belki Ferney'e doğru gitme zevkini de yaşarım. Orada Voltaire ile görüşüp düşmanı Seingalt Şövalyesi'nin ona karşı yazdığı yazıyı nasıl karşıladığını kendi ağzından öğrenirim."

Casanova'nın eli, Marcolina'nın arabanın dirseğinde duran kolunun hemen yanındaydı. Marcolina'nın söylediklerine soğukkanlılıkla cevap verdi: "Bunu Voltaire'den çok yeni neslin nasıl karşılayacağı önemli. Nihai kararı ancak yeni neslin vermeye hakkı vardır."

"Burada söz edilen konunun nihai bir karar gerektirdiğine inanıyor musunuz," diye sordu Marcolina ciddi bir şekilde.

"Bunu sizden duymak şaşırttı beni, Marcolina. Deyim yerindeyse, dini görüşler kendi içinde zaten tartışılmaz ancak içinizde -siz bunu kabul ederseniz- tamamen kanıtlanmış görünmekte."

Marcolina, Casanova'nın manalı konuşmasına dikkat etmedi, yukarı, ağaçların tepesinden görünen bulutlara baktı. "Bazı günlerde, özellikle bugün olduğu gibi, sanki

felsefe ve din dedikleri sadece bir kelime oyunu ve tıpkı diğerleri gibi anlamsız her şey. Sonsuzluk kavramı bizim için her daim anlamsız olacaktır; bizim yolumuz doğumdan ölüme kadardır; göğsümüzde taşıdığımız bu gerçeğe, bu kurala göre yaşamaktan başka ne gelir ki elimizden? İsyan da tevazu da Tanrı'dan gelir."

Olivo çekingen bir şekilde yeğenine, sonra da korkarak Casanova'ya baktı. Casanova da, Marcolina'ya Tanrı'yı bir nefeste kabul edip sonra da inkâr etmesini ya da Tanrı'yla Şeytan'ı aynı kefeye koyduğunu ona anlatmanın bir yolunu arıyordu. Ancak yine de onun hislerine karşı sadece boş laf edeceğini anladı. Yüzündeki tuhaf ifadeyi gören Amalia'nın aklına onun dünkü tehditleri geldi ve hemen konuya girdi: "Yine de Marcolina inançlıdır, inanın bana Şövalye." Marcolina dalgın bir şekilde gülümsüyordu. "Hepimiz kendi çapımızda öyleyiz," diye cevap verdi bunun üzerine Casanova kibar bir ses tonuyla.

Araba aniden köşeyi dönüp manastır karşılarına çıktı. Yüksek duvarların üzerinden selvilerin taçları görünüyordu. Arabanın çıkardığı sesi duyunca avlu kapısını açmışlardı. Uzun beyaz sakallı kapıcı gülümseyerek misafirleri içeri aldı. Sütunları her iki taraftan yeşillikler içindeki bahçeden görülebilen açık bir kemerden asıl manastır binasına yaklaştılar. Grimsi, gösterişsiz, bir hapishaneye benzeyen duvarları ile samimiyetsiz ve soğuk bir izlenim aldılar. Olivo çanın ipini çekti. Tiz bir ses yayıldı etrafa. Örtüler içerisinde bir rahibe sessizce kapıyı açıp misafirleri geniş, kasvetli ve içinde sadece birkaç ahşap

sandalyenin bulunduğu salona götürdü. Arka kısım demirli parmaklıklarla kaplıydı. Bu da odanın ışıksız kalmasına yol açmıştı. Casanova maceralarını yüreğinde bir acı ile hatırladı; bugün bile hâlen içinde harika duygular uyandırıyorlardı. Kendisine Murano'da iyi birer arkadaş olmuş ve eşsiz sayılabilecek saatler hediye etmiş iki rahibenin yüzü canlandı hafızasında. Tam bunları düşünürken Olivo da buradaki rahibelerin bir kere bu rahibe kıyafetlerini giydiklerinde bir daha kesinlikle kendilerini bir erkeğe farklı bir biçimde gösteremeyeceklerini, ebedi sükût ile yeminli olduklarını anlatınca Casanova'nın dudağında bir gülümseme belirdi ve hemen toparladı kendini.

Başrahibe sanki bir dumanın içerisinden çıkmış gibi ortalarında beliriverdi. Sessizce selamladı misafirleri ve Casanova'nın teşekkürünü örtülerle gizlenmiş başıyla kabul etti. Elini öpmeye kalkışan Marcolina'yı da kollarının arasına aldı hemen. Daha sonra bir el işareti ile kendisini takip etmelerini istedi. Dar bir aradan yan odaya, oradan da dört bir yanı çiçeklerle dolu bir bahçeye geçtiler. Girişteki bahçeye kıyasla burası bakımlıydı, güneşin altında parlayan çiçekler mucizevi bir şekilde rengârenk açmışlardı. Casanova kışkırtıcı, gizemli, sersemletici kokunun ne olabileceğini yokladı ancak çıkaramadı. Tam Marcolina'ya bir şey söylemek için dönmüştü ki kalbi ve duyguları heyecanlandıran bu kokunun, boynunda taşıdığı şalı çıkartıp kollarına aldığı için, onun açıkta kalan teninden geldiğini fark etti. Binlerce çiçeğin arasından geliyormuş gibiydi ancak yine de kendine

özgü bir kokuydu bu. Başrahibe misafirlerini sessiz bir şekilde çiçekli bahçenin dar ve kıvrımlı yollarından götürüyordu, sanki küçücük bir labirentten geçiyor gibiydiler. Hafifliğiyle hızından anlaşıldığı kadarıyla, gelenleri bahçenin renkli ihtişamından bir an evvel çıkarmak istiyor, bunun için onların da adımlarını hızlandırması gerekiyormuş gibi davranıyordu rahibe. Ama Casanova ansızın karmaşık bir rüyadan uyandı; herkes yine salondaydı. Parmaklıkların ardında gölgeler belirmişti. Kimse bu parmaklıkların ardında başsız birer hayalet gibi görünenlerin üç mü, beş mi ya da yirmi rahibe mi olduğunu anlayamadı. Sadece Casanova, keskin gece görüşüne sahip gözleri ile bu pus içerisinde bunların birer insan olduğunu kestirebildi. Başrahibe misafirleri kapıya kadar götürdü ve sessizce serbest olduklarını işaret edip iz bırakmadan ortadan kayboldu. Ona teşekkür etmek için fırsat bulamamışlardı. Tam salonu terk edecekleri sırada parmaklıkların ardından bir kadın sesi duyuldu: "Casanova." Ve yine sessizlik. Ama öyle bir tonla söylenmişti ki bu kelime, Casanova daha önce hiç duymamıştı böyle bir şey. Acaba bir günlük âşıklarından mıydı, ya da hiç görmediği biri mi, ya da son macerasından mıydı, yoksa beklenmedik karşılaşma karşısında biri sesini boşluğa mı salmıştı, kaybın yarattığı acıyla, bir yakınma mıydı bu? Casanova buna bir anlam veremedi. Bildiği tek şey, kendi adı şefkatli bir ses tonuyla ona fısıldanmıştı hep; bu da onda tutkuya yol açmıştı. Bugünse ilk defa sevgi dolu bir ses doğrudan kalbine işlemişti. Bu yüzden içindeki merak kötü ve anlamsız göründü. Sürekli kendine

soracağı bu sırla kapı kapandı. Diğerlerinin bakışları acaba onu utandırmış mıydı? Belki de herkes bir yanılsama olduğunu düşünmüştü çünkü avlu kapısına gidene kadar kimse bir şey söylemedi. Casanova arkadan yürüdü, boynu eğik bir şekilde, uzun bir veda gibi.

Kapıcı avlu kapısının önünde duruyordu, bahşişini aldı ve misafirler de arabaya binerek fazla uzatmadan dönüşe geçtiler. Olivo mahcup görünüyordu, Amalia dalgın ve Marcolina da hiç etkilenmemiş gibi. Marcolina bilinçli bir şekilde Amalia ile ev işleri hakkında konuşmaya yeltendi ama eşinin yerine Olivo konuştu. Onun ardından Casanova da araya girdi. Mutfakla kiler konulu sorulara, bu alanda da bilgi ve deneyimleri olduğunu kanıtlamak için cevap verdi Casanova, kendini geri tutmak için hiçbir sebep görmedi. Amalia da yaşadığı neredeyse masal gibi ama bir o kadar tuhaf maceranın dalgınlığından ayıldı herkes gibi. Araba Olivo'nun evinin önünde durduğunda kızartma ve baharat kokuları karşıladı onları. O an Casanova da iştah açıcı bir Polonya hamurişinden bahsediyordu ve Marcolina da onu, bir ev hanımı ile ilgili bir konu olduğu için dinlemiş olsa da, Casanova bundan çok hoşnut oldu. Garip ama sakin bir ruh haliyle, buna kendisi bile şaşırmış olsa da, yemek masasında herkesle birlikte oturuyordu; Marcolina'ya tıpkı yaşlı bir adamın terbiyeli bir genç kıza davrandığı gibi davranıyor, şakacı, neşe içerisinde konuşmalar yapıyordu. Kız da buna müsaade etti ve onun bu kibarlığına zarif bir şekilde karşılık verdi. Casanova yanında oturanın, penceresinden genç subayın kaçışını izlediği

Marcolina ile aynı kişi olup olmadığını düşünüyordu. Bunu kabullenmekte zorluk çekince de, zarif küçük bayanın aslında çimlerde koşuşturup duran kızlarla vakit geçirmeyi seven, Paris'te ünlü Saugrene ile ilim üzerine yazışan biri olarak düşündü... Ama sonra hemen bu gülünç hayalden sıyrılarak toparladı kendini. Kendisi zaten sayısızca tecrübe etmemiş miydi; insanın ruhunda sadece farklı değil, aynı zamanda düşmanca unsurlar barınır. Kendisi daha kısa bir süre öncesine kadar yaşamıştı bunu; kötü şeyler yapmaya hazır bir adamken şimdi nazik ve iyi niyetli biri olarak buradaydı, hatta Olivo'nun kızları gülmekten kopmuyor muydu onun komik şakalarına? Kurt gibi aç olduğunu anlayınca aklının henüz yerinde olmadığının farkına vardı.

Hizmetçi odaya gelirken, Mantua'dan bir ulak tarafından ulaştırılmış bir haberi getirip verdi Casanova'ya. Heyecandan benzinin attığını fark eden Olivo, hemen yemeklerle içeceklerin servis edilmesini istedi. Sonra misafirine döndü: "Rahatsız olmayın Şövalye. Rahatça okuyun mektubunuzu."

"Müsaadenizle," diyerek masadan kalktı ve pencerenin önüne giderek kayıtsız bir tavırla mektubu açtı. Mektup Bay Bragadino'dan geliyordu, gençliğinden bilip tanıdığı, babasının bir arkadaşından. Şimdi seksen yaşlarındaydı, on yıl önce yüksek konseye üye olmuştu ve Casanova'nın sorununu hevesle takip ediyordu. Zarif ve biraz titrek bir elle yazılmış olan mektupta aynen şöyle yazıyordu:

Sevgili Casanova, amacına ulaşacağını düşündüğüm isteğiniz hakkında nihayet bugün size bir haber yazabiliyorum. Dün akşam gerçekleşen toplantıda yüksek konsey Venedik'e dönmenize sadece izin vermekle yetinmedi; bir an evvel ve hızlı bir şekilde dönmenizi istiyorlar. Birçok mektubunuzda beklentilere girerek belirtmiş olduğunuz isteğiniz karşılığında göstereceğiniz minnettarlığınız için, bir an evvel harekete geçilmesini istiyorlar. Belki sizin bilginiz dahilinde değildir -varlığınızı uzun zaman gizlemek zorunda kaldık- değerli memleketimizde iç ilişkiler zaman içerisinde hem siyasi hem de ahlaki yönden şüpheli bir hal aldı. Bizim koyduğumuz kuralların karşısında gizli güçler bulunuyor, bunlarında bir darbe hazırlığı içerisinde oldukları düşünülüyor. Bu kişiler de özgürlükçü, dinsiz ve disiplinsiz kişiler, hatta sert bir üslup ile komplo da diyebileceğimiz bu bağlantıya da dahiller. Halka açık yerlerde, kafeteryalarla özel alanlarda, güvenli zannettiğimiz yerlerde tehlikeli ve şüpheli toplantılar görülüyor. Çok seyrek durumlarda suçüstü yapıyoruz ve işkence ile ifade alıyoruz ama bu şekilde alınan bilgiler çoğu zaman yanıltıcı oluyor ve konseyin bazı üyeleri tarafından bu yöntem artık uygun görülmüyor. Biz de size daha güvenli şeyler sunamıyoruz bu sebepten. Refah ve huzur için devletin hizmetine girmek isteyenlerin sayısı az değil; bu insanlar arasında mevcut yasaları destekleyen bilindik kişiler var ama onlar da her an karşı tarafa çekilebilirler. Adını zikretmek istemediğim bir senatör dünkü toplantıda, özellikle ahlaki prensiplere sahip ol-

mayan biri, tıpkı sizin gibi Bay Casanova, Venedik'te boy gösterdiği zaman, bahsi geçen bu şüpheli çevrede sempati görür ve göstereceği beceriyle kısa sürede güvenlerini kazanır, dedi. Evet, benim görüşüme göre, doğanın kanunu gereği, devletin refahı için cezaların artırılması düşüncesi de var. Biz de bu durumda sizin sadece bir vatansever olduğunuzu değil, aynı zamanda tüm hatalarınızı geride bıraktığınızı görmek istiyoruz. Zamanında kurşun odada gerçi çok sert ve ancak bugün görebileceğiniz gibi haksız sayılmayacak bir bedel ödemiştiniz. Eğer yukarıda bahsedilen konuda memlekete döndüğünüz gibi bağlantıya geçip aralarına girerseniz size şüpheli gelen durumları veya bilinmesinde fayda olacağını düşündüğünüz durumları hemen senatoya rapor etmeniz gereklidir. Bu hizmetler için size başlangıçta aylık iki yüz elli lira ödenecektir, özel durumlarda yapılması gereken harcamalar hariç. Bunlar hizmetin yerine getirilmesi için yapılması gereken masraflar, örneğin kadınlara verilmesi gereken küçük hediyeler için oluşan masraf gibi, ayrıntılı bilgi istemeden ve kesinti yapmadan karşılanacak. Sizden istenene vicdanınızla karar vermenizi istemiyorum. Benim de bir zamanlar genç ve eski bir dostunuz olarak, memleket için bu tarz bir hizmeti sağlamanın asla onursuzluk sayılamayacağını düşündüğümü bilmenizi istiyorum, bu vatansever olmayan bir vatandaş tarafından değerli bir görev olarak görünmeyecektir elbette. Ayrıca eklemek isterim ki, siz bir insan sarrafı olarak bir suçluyu sapkından ayırt edebileceksinizdir. Sadece suçundan emin olduğunuz

kişileri cezalarını çekmeleri için adalet önüne çıkartacağınıza inanıyorum. İlave etmek istediğim başka bir husus da kendi vatanınıza, memleketinize dönme arzunuz; yüksek konseyin teklifini kabul etmemeniz durumunda bu, bilinmeyen bir tarihe ertelenecek, hatta seksen bir yaşında olan ben bile sizi bir daha görebilme mutluluğunu yaşayamayacağım. Bu durumda, böyle bir görevde bilindik sebeplerden dolayı resmi değil de güvene dayalı bir görev olacağı için, cevabınızı bugün itibariyle sekiz gün sonra gerçekleşecek toplantımıza kadar bildirmenizi rica ederim. Yanıtınızı şahsım adına, mümkün olan en hızlı sürede iletmenizi istiyorum çünkü vatanına sevgi besleyen güvenilir ve gönüllü başka insanların da başvuruları bulunuyor. Açıkçası bunların arasında bu görevi layığıyla yerine getirecek gerekli tecrübeye ve zekâya sahip biri olduğuna inanmıyorum sevgili Casanova; size sempatimi de dikkate alırsanız böylesine yüksek bir merciden gelen hizmet çağrısını memnuniyetle yerine getireceğinizi düşünüyorum. Her daim dostunuz kalacak olan, Bragadino.

Not: Kararınızı bildirdikten hemen sonra Mantua'daki Valori bankasına adınıza iki yüz lira seyahat masrafı yatırmaktan mutluluk duyacağım. Yukarıda adı geçen kişi.

Casanova mektubu okuyup bitirmişti çoktan ama yine benzinin atmış olduğunu herkesten gizlemek için kâğıdı yüzüne doğru tutmaya devam etti. Sofradan çatal kaşık

sesleri gelmeye devam ediyordu ama kimse konuşmuyordu. Sonunda Amalia çekingen bir tavırla konuştu: "Yemeğiniz soğudu Şövalye, oturmaz mıydınız siz de?"

"Teşekkür ederim." Casanova çok iyi bildiği sanatını konuşturup sakin ifadesini takınarak başını onlara doğru çevirdi. "Venedik'ten mükemmel haberler aldım, hemen cevap yazmam gerekiyor. Bu sebepten odama çekilmek zorunda olduğum için özür dilerim."

"Lütfen rahatınıza bakın Şövalye," dedi Olivo. "Ancak unutmayınız ki bir saat sonra oyun başlayacak."

Casanova odasına çıkıp kendini sandalyesine bıraktı. Soğuk terler döküyordu ve sanki savruluyordu oradan oraya. Bir tiksinti boğazından yukarı çıkıyordu, boğulacakmış gibi hissetti. Kafasını toplayacak durumda değildi ve ne için olduğunu bilmeden tüm gücünü kendini dizginlemeye kullandı. Bütün öfkesini çıkarabileceği bir insan yoktu bu evde. Bu ismi konmamış rezalette, bir şekilde Marcolina'nın da suçlu olabileceği düşüncesini delilik olarak yorumladı. Kendini toparladıktan sonra ilk düşüncesi, onun bir polis casusu olabileceğini düşünen hergeleden intikam almak oldu. Bir kılığa girip Venedik'e gizlice sokulacaktı, tüm o alçakları -veya en azından bu sefilliği yapan kişiyi- öldürecekti. Acaba bu kişi Bragadino muydu? Neden olmasın? Bu ihtiyar utanmadan Casanova'ya bu mektubu gönderme cesareti bulmuştu. Geri zekâlı, nasıl olurdu da Casanova'yı bir casus olarak görebilirdi? Demek ki Casanova'yı iyi tanımıyormuş! Hiç kimse onu tanımıyordu artık, ne Venedik'te ne de başka yerde yaşayan birileri. Ama onu tekrar tanı-

malıydı herkes. Neticede artık genç değildi erdemli bir kızı ayartacak kadar. Artık yeterince hareketli de değildi zindanlardan kaçabilecek ve çatılarda sekecek kadar; ama herkesten daha akıllıydı hâlâ! Venedik'e bir girsin, orada istediğini yapabilirdi; önemli olan oraya girmekti! Belki birilerini öldürmesi de gerekmezdi; türlü intikam şekilleri vardı, komik, şeytanca; eğer bu beylerin teklifi kabul edilirse özellikle bu kişileri darmadağın etmek dünyadaki en kolay şeydi. Onların zannettiği gibi, Venedikliler arasında en cesur kişilerdi o yüksek konseyin belirledikleri! Neden mi? Çünkü bu kişiler bu rezil hükümetin düşmanlarıydılar. Çünkü onlar birer vatansever olmadıkları için tıpkı kendisinin yirmi beş yıl önce kurşun odada çürüyeceği gibi çürüyeceklerdi, belki de fazlası, bir baltanın altına gireceklerdi? Bu yönetimden nefret ediyordu; herkesten daha fazla, pek çok gerekçeyle, herkesten yüz kat daha fazla nefret ediyordu. Kendince yıllardır sıkıntıdan ve tiksintiden dolayı sadece bir komedi oynamıştı. Tanrı'ya inanıyor muydu? Tanrı nasıl olurdu da gençleri hoşnut tutup yaşlıları çaresiz bırakıyordu? Bir Tanrı ki istediğinde bir cehennem oluyor, yoksulluğun içinde zenginlik, şansın içerisinde şanssızlık ve bir umutsuzluğun içerisinde umuda yol açıyordu. Böyle mi istiyorsun, sana dua etmemizi mi istiyorsun? Öyleyse hakkında kötü konuşmamak için, tek çare olarak senden şüphe etmek kalıyor bize! Çünkü eğer durum böyleyse o halde kötü konuşmalıyım, diyerek yumruklarını göğe uzattı. İstemsizce, nefret ettiği o isim çıktı ağzından: Voltaire! Şimdi artık o ihtiyara karşı yazısını bitirip tamam-

lamanın zorunluluk olduğu kanısına vardı. Tamamlamak mı? Bitirmek mi? Hayır, asıl şimdi başlamalıydı. Yeniden! Başka bir yazı! O ihtiyar hak ettiğini bulmalıydı. İnançsız biri miydi? Son zamanlarda sürekli papazların yanında görülmüştü ve kiliseye, hatta dini günlerde günah çıkarmaya bile gittiği söyleniyordu? Bir kâfir miydi? O bir dedikoducu ve korkağın tekiydi, başka da bir şey değil! Şimdi o korkunç hesaplaşma artık yakındı! O filozoftan geriye küçük ve komik bir yazıdan başka bir şey kalmayacak. Nasıl da şişinmişti öyle o iyi Bay Voltaire... *Ah, kıymetli Casanova, ben gerçekten size çok dargınım. Bay Merlin'in eserleri beni ne ilgilendirir ki? Saçma sapan şeylerle dört saatimi harcadığım için siz suçlusunuz.* Bir zevk meselesi bu kıymetli Bay Voltaire! Pucelle unutulup gittikten sonra bile Merlin'in eserleri okunmaya devam edecek... bir yorum yapmadan bana utanmaz bir gülümseme ile iade ettiğiniz benim Sonette de herhalde takdir alacaktır. Ancak bunlar sadece küçük birer ayrıntı. Biz büyük meseleleri yazınsal hassasiyetler ile karıştırmayalım. Konu Tanrı'yla ilgili felsefedir! Kılıçlarımızı çarpıştıracağız Bay Voltaire, lütfen bana bir iyilik yapın ve erken ölmeyin.

Tam yazısına başlamaya yeltenmişti ki ulağın onun cevabını götürmek için beklediğini hatırladı. Hızlıca o aptal ve yaşlı Bragadino'ya yazmaya koyuldu. Sahte bir tevazu ve yalandan duyduğu zevki belirterek, yüksek konseyin sunduğu lütfu minnetle kabul ettiğini, onların kafalarını en kısa sürede, özellikle babasının dostu olan Bragadino'nun ayakları önüne sereceğini söyledi. Tam mektubu mühürlerken yavaşça kapısı çalındı; Olivo'nun

on üç yaşındaki büyük kızı içeri girip herkesin geldiğini, Şövalye'nin oyuna sabırsızlıkla beklendiğini iletti. Gözleri tuhaf bir şekilde parlıyordu, yanakları kıpkırmızı olmuştu, kadınsı gür saçları şakaklarına mavi-siyah dökülmüştü, çocuksu dudakları aralıktı. "Sen şarap mı içtin Teresina," diye sordu Casanova ve ona doğru uzun bir adım attı.

"Ne tuhaf, bay Şövalye bunu hemen fark mı etti?" Yüzü daha da kızardı ve utanarak dilini altdudağında gezdirdi.

Casanova onu omuzlarından yakalayıp nefesini yüzüne üfledikten sonra kendine çekerek yatağın üstüne fırlattı. Parlaklığı kaçmış çaresiz ve kocaman gözleriyle Casanova'ya bakıyordu kız. Bağırmak için tam ağzını açmıştı ki Casanova ona tehdit eden bir bakış fırlattı, kız da donakalıp kendisine istenen her şeyin yapılmasına izin verdi. Casanova onu sevecen bir şekilde öperken bir yandan da bir şeyler fısıldadı kulağına. "Bunu Abbate'ye söylememelisin Teresina, günah çıkarırken de. İleride bir sevgilin olursa ya da bir eşin, onun da bunu bilmesine gerek yok. Her zaman yalan söyleyeceksin; babana, annene ve kardeşlerine de yalan söyleyeceksin; bu dünyada bunun sadece seni alakadar ettiğini bilmelisin. Unutma bunu." Onun bu söylediklerine karşılık Teresina bunu bir nimet gibi gördü ve kendinden geçmiş bir şekilde sanki bir rahibin eliymiş gibi Casanova'nın elini öpmeye başladı. Bunun üzerine Casanova bir kahkaha patlattı. "Hadi gel, gel benim küçük kadınım, kol kola aşağıya, salona inelim!" Teresina biraz naz yaptı başta ama sonra

hiç de bundan hoşnut olmamış gibi davranmadı.

Kapıdan çıkana kadar bayağı zaman geçmiş olmalı ki Olivo kızmış, kaşları çatık bir şekilde merdivenlerden yukarı geldi; Casanova, Olivo'yu Marchese'in nezaketsiz şakalarının ya da Abbate'nin küçük kızın hemen geri dönmeyişini merak etmesinin bu hale getirdiğini düşündü. Ama Casanova'nın kapının önünde kıza şakalı bir tavırla sarıldığını görünce keyfi yerine geldi Olivo'nun.

"Beklettiğim için özür dilerim Olivo. Mektubumu bitirmek zorundaydım." Bunu ispatlamak için mektubu ona uzatarak gösterdi.

Olivo karışmış saçlarını düzeltip Teresina'ya döndü. "Al onu, ulağa ver hemen."

"Bu iki altını da adama verip acele etmesini söyle. Bugün mektup mutlaka Mantua'dan Venedik'e gitmeli; hancı kadına da bu akşam geleceğimi bildirsin," dedi Casanova.

"Bu akşam mı? Bu imkânsız!"

"Bakalım, al Teresina, bu altın da senin için." Olivo buna her ne kadar itiraz etmiş olsa da Casanova ısrar etti. "Kumbarana koy Teresina; elinde tuttuğun mektup birkaç bin altın değerinde." Teresina koşarak gitti ve Casanova mutlu bir şekilde başını salladı. Tıpkı annesiyle büyükannesi gibi küçüğe de babasının gözleri önünde iyilik edip karşılığını ödemesi ve onun da böyle söz dinlemesi hoşuna gitmişti.

Casanova ile Olivo birlikte salona girdiklerinde oyun başlamıştı. Gelen misafirlerin selamlarını neşe içerisinde aldı ve kasayı tutan Marchese'in karşısında yerini aldı.

Bahçeye bakan pencereler açıktı. Yaklaşan sesleri duydu Casanova. Marcolina ile Amalia geliyorlardı, hemen gözuçlarıyla salona bir bakış atıp gözden kayboldular. Marchese kartları dağıtırken Lorenzi de büyük bir nezaketle Casanova'ya döndü. "Bunu bir övgü olarak görün Şövalye, siz benden daha bilgilisiniz bu konularda, alayımız yarın akşam olmadan yola çıkıyor."

Marchese bunu duyunca şaşırmış göründü. "Ve bunu bize şimdi mi söylüyorsunuz Lorenzi?"

"O kadar da önemli değildir herhalde sizin için!"

"Benim için o kadar değil ama eşim için öyle! Siz de öyle düşünmüyor musunuz," diyerek iğrenç bir kahkaha attı. "Azıcık da olsa benim için de önemli. Çünkü dün size dört yüz altın kaybettim ve onları sizden geri almak için de zaman kalmamıştı."

"Bizim altınlarımızı da aldı," dedi genç Ricardi. Yaşlı olan ise, suskun olan, tıpkı dün akşamki gibi arkasında duran kardeşine omzu üzerinden baktı.

"Şans ve kadınlar," dedi Abbate. Marchese de onun cümlesini kendi görüşüyle tamamladı. "İsteyeni zorlar."

Lorenzi hiç özen göstermeden altınlarını masanın üstüne savurdu. "İşte buradalar. İsterseniz Marchese, hepsini bir kâğıt üzerine koyarım, siz de paranızın peşinden çok fazla koşmak zorunda kalmazsınız."

Casanova aniden Lorenzi'ye acıdığını hissetti kendini ifade etmekte zorlandığını düşünerek. Ancak tahminlerine göre teğmenin ilk hamlede düşeceğinden emindi. Marchese bu yüksek eli kabul etmedi. Lorenzi de bunda ısrar etmedi. Böylece oyun dünkü gibi kendi seyrinde

devam etti; yani baştan az paralarla. Bir on beş dakika kadar sonra bahisler yükseldi. Bir o kadar daha süre sonra Lorenzi dört yüz altınını Marchese'e kaybetti. Casanova şansıyla pek ilgilenmiyormuş gibi görünüyordu. Kazanıyordu, kaybediyordu ve yine kazanıyordu, komik bir şekilde böyle devam ediyordu bu. Elindeki son altını da Marchese'e gittiğinde Lorenzi derin nefes alarak masadan kalktı. "Teşekkür ederim beyler. Bu kadar... uzun bir süreliğine bu evde benim son oyunum olacak bu. Ve değerli Bay Olivo, bayanlarla vedalaşmama müsaade eder misiniz? Gün doğmadan şehirde olmam gerekiyor, yarın için hazırlanacağım."

Küstah, yalancı seni, diye düşündü Casanova. Gece yine buradasın, Marcolina'nın yanında! İçindeki öfke yeniden parladı. "Nasıl yani? Akşama daha saatler var ve oyun bitti mi yani? İsterseniz benim arabacı bizim eve kadar gidip Marchesa'ya gecikeceğinizi söylesin," dedi Marchese iğrenç bir keyifle.

"Ben Mantua'ya gideceğim," dedi Lorenzi sabırsız bir şekilde.

Marchese onun dediklerine dikkat etmeyerek önüne bir kart attı. "Daha çok vakit var. Cebinizde ne varsa koyun artık ortaya."

Lorenzi artık yorulmuştu. "Hiç param kalmadı."

"Ne diyorsun!"

"Hiç yok."

"Ne olacak ki, ben size on altın daha veririm, gerekirse daha fazla da," dedi Marchese hiç de dostça olmayan bir sesle.

"O halde sadece bir altın!" Lorenzi kartı aldı ve Marchese kendi kartını onun üstüne koydu. Lorenzi oynamaya devam etti, sanki her şey kendi kendine olup bitiyormuş gibi. Çok kısa bir sürede Marchese'e yüz altın borçlandı. Sonra Casanova kasayı aldı, Marchese'den daha şanslıydı. Oyun sonra yine üç kişi devam etmeye başladı. Ricardi kardeşler de fazla itiraz etmeden pes ettiler. Olivo ile Abbate onları hayretle izliyorlardı. Ses çıkmadı. Sadece kartlar konuştu ve onlar da yeterince açık bir şekilde konuştular. Oyun, şansla birlikte tüm nakdin Casanova'ya akmasını istiyordu sanki. Bir saatin sonunda iki bin altın kazanmıştı Lorenzi'den ama Marchese'in cebinden çıkmış olarak tabii ki. Casanova ona istediği kadar verebileceğini söyledi. Marchese ise başını salladı. "Teşekkür ederim, bu kadarı yeterli. Benim için oyun bitmiştir."

Bahçeden çocukların sesleri ve gülüşmeleri geliyordu. Casanova sırtı pencereye dönük bir şekilde duruyordu. Teresina'nın sesini duydu ancak başını çevirip bakmadı. Neden olduğunu kendisi de bilmeden, Lorenzi'yi Marchese'i oyuna devam etmesi için ikna etmeye çalıştı ancak o kararlı bir şekilde başını salladı. Lorenzi masadan kalktı. "Müsaadeniz olursa Bay Marchese, size borcum olan miktarı yarın öğle vakti saat on iki olmadan şahsen elden ulaştıracağım."

Marchese hafif gülümsedi. "Bunu nasıl yapacağınızı merak ediyorum doğrusu Bay Teğmen Lorenzi. Ne Mantua'da ne de başka bir yerde bir insan vardır ki size sadece on altın borç versin, kaldı ki iki bin. Özellikle de bugün yarın sizin alayla birlikte gideceğinizi bile bile, geri dönüp dönemeyeceğiniz belli değilken."

"Paranızı yarın sabah saat sekizde alacaksınız Bay Marchese. Size şeref sözü veriyorum."

"Sizin şeref sözünüz benim için bir altın bile etmez, hele iki bin hiç etmez."

Herkes nefesini tutmuştu. Lorenzi bundan öyle pek de etkilenmemiş gibi görünerek ısrar etti. "Beni memnun ederdiniz Bay Marchese."

"Elbette Bay Teğmen, borcunuzu ödediğiniz sürece evet."

Olivo bu olanlardan çok etkilenmişti. Hafif kekeleyerek araya girdi. "Ben bu miktar için kefil olurum Bay Marchese. Maalesef elimde şu an nakdim yok, ancak evim ve sahip olduklarım..." derken, bir yandan da etrafı işaret etti kendisine yakışmayan bir hareketle.

"Sizin kefaletinizi kabul etmiyorum ama sizin iyiliğiniz için. Paranızı kaybedersiniz."

Casanova tüm bakışların önünde duran altınlara dikildiğini fark etti. Lorenzi'ye kefil olsam, diye düşündü. *Ben onun yerine ödesem...* bunu Marchese geri çevirmezdi... bu benim zorunluluğum değil mi? Neticede bu altınlar Marchese'in. Ama sustu. İçinde oluşan bu donuk plana biraz zaman tanımak, onun şekillenmesini beklemek gerekti.

"Bugün gece yarısı olmadan paranızı alacaksınız. Bir saate Mantua'da olurum."

"Atınızın boynu kırılabilir, hatta sizin de... hatta belki de planlı bir şekilde olur bu."

"Ancak Teğmen size altınları sihirle getiremez," dedi Abbate. Bunun üzerine Ricardi kardeşler gülmeye başladı ve hemen sustular.

"Ama bu bir gerçek, Teğmen Lorenzi'nin gitmesi için izin vermeniz gerekiyor," dedi Olivo.

Marchese'in aklına bir fikir gelince bundan dolayı büyük bir zevk alarak gözleri parladı. "Bir taahhüt karşılığı ancak!"

"Hiç fena bir fikir değil," dedi Casanova.

Lorenzi parmağından bir yüzük çıkarıp masanın üzerine koydu ve Marchese de onu aldı. "Bu bin edebilir."

Lorenzi ikinci bir yüzük daha fırlattı masaya Marchese'in önüne doğru. "Peki bu?"

"Bu da aynı değerdedir."

"Şimdi memnun musunuz Bay Marchese," dedi Lorenzi ve gitmeye kalktı.

"Memnunum, özellikle bu yüzüklerin çalınmış olduklarını bildiğim için."

Lorenzi hızla dönüp masanın önünde Marchese'e indirmek üzere yumruğunu kaldırdı. Ama Olivo ile Abbate gelip onu kolundan tuttular.

"Ben bu iki taşı da tanıdım," dedi Marchese hiç yerinden bile kımıldamadan. "Yeniden toplanmış oldukları halde. Bakın beyler, zümrütte ufak bir kusur var. Diğer türlü değeri on kat daha fazla olurdu. Yakutta ise hiç sorun yok ama çok büyük değil. Her ikisi de bir zamanlar eşime hediye ettiğim mücevherler. Bunları Marchesa, parmağına takması için Lorenzi'ye hediye etmiş olmayacağına göre mücevherin çalınmış olduğu apaçık. Yani taahhüt benim için yeterlidir Bay Teğmen, görüşmek dileği ile."

"Lorenzi!" diye haykırdı Olivo. "Burada bulunan

herkes size söz verebilir; az evvel burada olup bitenler buradan dışarı çıkmayacak ve kimse öğrenmeyecek."

"Bay Lorenzi'nin yapmış olabileceği söylenen şeyi de," dedi Casanova. "Siz Bay Marchese, siz daha büyük bir alçaksınız."

"Umarım! İnsan bizim gibi yaşını alınca, Bay Seingalt Şövalyesi, bari en azından alçaklık konusunda hiç kimseden altta kalmamalı. İyi akşamlar beyler." Sonra kalkıp gitti. Kimse uğurlamadı onu. Ortalık kısa bir süre için o kadar sessiz oldu ki, çocukların bahçedeki gülüşmeleri gürültüyle girdi içeri. Zaten kim hâlâ masanın önünde yumruğu havada duran Lorenzi'nin algılayabileceği bir söz bulabilirdi ki? Yerinde oturup kalmış olan Casanova sadece bu anlamsız ancak taş kesilmiş tehditle karışık, ayakta duran Lorenzi'nin görüntüsü karşısında istem dışı da olsa sanatsal bir bakışla beğendi bu görüntüyü. Sonra rahatlatmak için Olivo ona doğru döndü ve Ricardi kardeşler de yanına yaklaştılar. Abbate tam bir şeyler söyleyecekti ki Lorenzi karışılmasını istemediğini ifade eden bir hareket yapıp başıyla herkesi nazikçe selamlayarak sakin bir şekilde odayı terk etti. Tam o sırada Casanova önünde duran altınları bir mendile tplayarak hızla yerinden kalkıp onu takip etti. Diğerlerinin yüz ifadesine hiç aldırış etmeden, hepsinin aslında onun şu ana kadar yapmış olması gerekeni yapmak için ayağa kalktığını ve kazanılan tüm altınları Lorenzi'ye vermek için gittiğini düşündüklerini hissetti.

Avlu kapısına çıkınca kestane ağaçlıkları arasında Lorenzi'yi yakalayıp sakin bir ses tonuyla konuştu. "Yürüyüşe katılmama izin verir misiniz Bay Teğmen Lorenzi?"

Lorenzi ona bakmadan kibirli bir ses tonuyla cevap verdi: "Nasıl isterseniz Bay Şövalye ama korkarım sohbet edebileceğiniz bir kişi değilim ben."

"Belki siz benden daha konuşkan birini bulabilirsiniz Teğmen Lorenzi. Eğer sizin için de uygunsa üzüm tepesine doğru çıkalım, orada rahatsız edilmeden laflayabiliriz." Yoldan dönerek, bir gün önce Olivo ile geçtikleri bahçe duvarı boyunca yürümeye başladılar. "Doğru tahmin ediyorsunuz, Marchese'e borçlandığınız miktarı size teklif etme fikrindeyim. Ancak borç olarak değil, lütfen bağışlayın ama bunu fazlaca riskli bir alışveriş olarak görüyorum. Bunu ancak sizin yapabileceğinizi düşündüğüm bir iyiliğin karşılığı olarak verebilirim size."

"Dinliyorum."

"Yalnız öncelikle bir şartım var."

"Şartınızı söyleyin."

"Sözümü kesmeyeceğinize, hatta sözlerim sizi heyecanlandırıp öfkelendirse bile beni dinleyeceğinize şeref sözü verin. Teklifimi kabul edip etmemek tamamen size kalmış Bay Teğmen Lorenzi, sizden beklediğim bir evet veya hayır. Neye karar verirseniz, burada iki şerefli adam arasında -ve belki birazdan kaybetmiş olacak iki insan- görüşülen bu konu hiçbir zaman bir başka kişi tarafından bilinip duyulmayacak."

"Teklifinizi dinlemeye hazırım."

"Ve şartımı da kabul ediyorsunuz."

"Sözünüzü bölmeyeceğim."

"Söylediklerime karşılık evet veya hayır dışında herhangi bir cevap vermeyeceksiniz?"

"Evet veya hayır dışında hiçbir şey."

"İyi o halde." Birlikte yavaşça bağların arasından tepelere doğru çıkarlarken, nemli bir akşamüzeri, Casanova anlatmaya başladı: "Durumu mantığın kurallarına göre ele alalım, sanırım o şekilde birbirimizi daha iyi anlayabiliriz. Sanırım Marchese'e borçlu olduğunuz miktarı onun belirlediği süreye kadar bulma şansınız yok. Ancak ödememe gibi bir şansınız da var, o da böyle bir durumda sizi yok etmeye kararlı. Hakkınızda çok şey bildiği için..." (burada Casanova olması gerekenden daha ileri gitti ancak bu tarz tehlike arz etmeyecek maceralı konuşmaları seviyordu), "bize bugün anlattığı kadarıyla, gerçekten de bu hergelenin tehlikesi altındasınız ve bir subay olarak kaderiniz mühürlenecek. Bu, konunun bir yüzü! Buna karşılık, eğer borcunuzu öderseniz kurtulacak, bir şekilde elinize geçmiş olan yüzüklere tekrar sahip olacaksınız. Bu durumda, edindiğiniz bir varlık tekrar sizin olacak demektir. Böyle bir kazanç bana yeterince muhteşem geliyor, özellikle de eğer diğer taraftaki görkemini kaybetmişliğin dışında bir şeyi yoksa ve sırf o insanın kendisi için sahip olamadığı önyargıyı feda etmek. Ancak biliyorum ki, en az benim kadar veya bir başkası kadar siz de önyargısızsınız. Sizden isteyeceğim şey de, ki ben sizin yerinizde umuduyla böyle bir teklif alsaydım bir an bile tereddüt etmezdim, aslında bundan başka bir şey değil. Aynı şekilde gerçekten ne kaderim belirlediğinde ne de keyfimce yapmak istediğim zaman dahi alçaklık yapmak için, ya da işte bu yeryüzündeki ahmaklar her ne diyorsa bunun için, korkmadım. Haya-

tımı neredeyse bir hiç denecek kadar küçük şeyler karşılığında oyuna yatırmaya hep hazırdım ve bu da hayatta her şeyin bir bahis olduğu anlamına gelir. Şimdi yine, olur da teklifim hoşunuza gitmezse, aynı durumdayım. İkimizin de kumaşı aynı Lorenzi, ruhen kardeş sayılırız ve ruhlarımızla bir utanç, gurur ve çıplaklık olmadan yüzleşebiliriz. Burada benim iki bin altınım var -daha doğrusu sizin diyelim- eğer bu geceyi sizin yerinize Marcolina ile geçirmemi sağlarsanız. Durmayalım Lorenzi, yürümeye devam edelim." Tarlaların içinden geçtiler, alçak meyve ağaçlarının altından ve salkımlarla dolu üzüm bağlarının arasından Casanova duraklamadan konuşmaya devam ediyordu: "Bana hemen cevap vermeyin Lorenzi çünkü söyleyeceklerim henüz bitmedi. Benim teklifim elbette günah değil ama anlamsız gelebilir size, eğer Marcolina'yı eşiniz yapma niyetiniz varsa ya da Marcolina'nın umuduyla isteği bu yönde ise. Ayrıca, geçen gecenin ilk geceniz olduğunu düşünürseniz, bundan sonra olacakları hesaba katınca, belki o son gecenizdir uzun bir süreliğine, hatta belki ebediyen... Dolayısıyla onun, sevdiği kişinin yok olmasını engellemek için ve kendi isteği ile hiç çekinmeden, kurtarıcısına bir gece bahşedeceğinden eminim. Çünkü o da bir filozof, bu sebepten önyargılardan tıpkı ikimiz kadar uzak. Eminim bu durum onun için sorun olmayacaktır ve kesinlikle, asıl amacım, bunun karşılığını ona dayatmak değil. Çünkü isteksiz biri ile beraber olmak benim beklentilerimi karşılamaz. Ben bir âşık olarak değil, bir âşık olunan olarak bunu yaşamak istiyorum; bu benim için o kadar bü-

yük bir şey gibi görünüyor ki, bedelini hayatımla ödemeye hazırım. Beni anlayın lütfen Lorenzi. Bu nedenle yatağına aldığı kişinin ben olduğumu Marcolina kesinlikle anlamamalı. Daha ziyade, kollarına aldığı kişinin siz olduğunuzdan emin olmalı. Bu yanılgıyı oluşturmak sizin işiniz, korumak ise benim. Fazla zorlanmadan onu ikna edebilirsiniz; sabah gündoğumundan önce ayrılmak zorunda olduğunuzu, bu sefer çok sessiz bir şekilde onunla beraber olmak istediğinizi söyleyebilirsiniz. Sonradan olayın ortaya çıkma ihtimaline karşı, belirleyeceğimiz yere gelerek bana önceden ödünç vereceğiniz paltoya sarınıp, bir daha görüşmemek üzere pencereden kaybolurum. Ama tabii ki görünürde bugün gideceğim, sonra önemli kâğıtlarımı unuttuğumu belirterek arabacıyı yarı yoldan geri döndüreceğim ve arka kapıdan -yedek anahtarı da bana verirsiniz herhalde Lorenzi- bahçeye geçip Marcolina'nın gece yarısından sonra açık bırakacağı pencereden içeri süzüleceğim. Giysilerimi, hatta ayakkabılarımla çoraplarımı arabada halletmiş olacağım ve kaçışım esnasında ne sizi ne de beni ele verecek bir delil bırakacağım. Paltoyu ise iki bin altınla birlikte yarın sabah saat beşte Mantua'daki handan alır ve Marchese'nin önüne onun belirlediği saatten önce atarsınız. Bunun için benim yeminime güvenebilirsiniz. Söyleyeceklerim bu kadar."

Birden durdu! Güneş batmaya başlamıştı, hafif bir rüzgâr esti başakların üzerinden, kırmızımsı bir akşam güneşi Olivo'nun evinin kulesi üzerine çöktü. Lorenzi de sessizdi; benzi atmıştı, yüzünde hareketsizlik vardı, Casanova'nın omuzları üzerinden kımıldamadan uzaklara

bakıyordu. Kolları cansız bir şekilde aşağıya sarkık öylesine duruyordu, Casanova her şeye hazırlıklı bir şekilde bekliyordu. Lorenzi'nin hareketsizliği birkaç saniye sürdü. Sanki derin bir düşünceye dalmış gibiydi, Casanova sol elinde altınların sarılı olduğu mendil ile karşısında duruyordu. "Onurlu bir adam olarak benim şartımı yerine getirdiniz. Sizin için kolay olmadığını biliyorum. Çünkü önyargılara sahip olmasak bile içinde yaşadığımız atmosfer o kadar zehirlenmiş ki bu duygudan, onun etkisinden tamamen sıyrılıp kopamıyoruz. Tıpkı sizin son on beş dakika boyunca gırtlağıma yapışacak duruma gelişiniz gibi Lorenzi, itiraf etmek istiyorum ki, benim de bu iki bin altını size hediye etmek için aklım bana oyun oynadı. Çünkü çok seyrektir Lorenzi; bir insana ilk görüşte, böylesine, size duyduğum kadar gizemli bir sempati duymamışımdır. Ama eğer bu yüce duyguya karşı gelseydim bundan çok derin bir üzüntü duyardım. Tıpkı sizin şimdi yaşadığınız çaresizlik gibi, hep yeni kadınlarla, bir tekrarı olmayacak binlerce aşk gecesi yaşayan, bir gece için, sadece bir geceliğine her şeyi feda eden bu kişiyi biraz düşünün."

Lorenzi hâlâ susuyordu. Sessizliği saniyeler ve dakikalar sürdü. Casanova bunun daha ne kadar sürebileceğini düşündü. Bu sessizliği Lorenzi'nin kendisini reddederek çekip gideceğine yordu. Lorenzi sessizce, sakin hareketlerle sağ elini ceketine atarken Casanova irkilip eğilmek için bir adım geri atmıştı ki, Lorenzi ona bahçe anahtarını uzattı. Casanova'nın korkudan yaptığı o hareket Lorenzi'nin dudaklarında anlık alaycı bir gülümse-

meye sebep oldu. Casanova'nın yükselen öfkesi her şeyi yok edecekti neredeyse ama bastırmaya, hatta gizlemeye çalıştı onu; anahtara uzanırken başıyla hafifçe teşekkür etti. "Cevabınızın evet olduğunu varsayıyorum. Şimdi tam bir saat sonra -bu süre zarfında Marcolina ile görüşmüş olursunuz- yukarıda bekliyor olacağım sizi, bana vereceğiniz paltonuza karşılık iki bin altını size hemen teslim edeceğim. Önce size olan güvenimden, sonra da gece boyunca altını nasıl koruyacağımı bilmediğimden dolayı." Fazla ayrıntıya girmeden ayrıldılar. Lorenzi birlikte geldikleri yoldan geri döndü. Casanova başka bir yola saparak köye geçti ve bir handa, yüklü bir ödeme yaparak, kendisini akşam saat onda Olivo'nun evinden alıp Mantua'ya götürmesi için bir araba ayarladı.

Altınları odasında güvenli bir yere sakladıktan sonra Olivo'nun bahçesine indi, ruh hali sıra dışı bir şekilde hassastı. Çimlerin kenarında bir bankta Olivo, Amalia'nın yanında oturuyordu, kolunu kadının omzuna atmıştı. Öğleden sonra oynadıkları oyundan yorulmuş çocuklar ayaklarının dibinde oturuyordu. En küçükleri olan Maria başını annesinin dizlerine koymuş, uyukluyordu. Nanetta ayakucunda, çimlerde uzanmıştı, kolları ensesinin altındaydı. Teresina da babasının dizlerine dayanmış, dalgalı saçlarıyla oynuyordu. Casanova yaklaşınca beklediği o şehvetli bakışı göremedi Teresina'nın gözlerinde; sadece çocuksu bir gülüş, sanki birkaç saat önce yaşadığı şey oyundan başka bir şey değilmiş gibi. Olivo'nun yüzünde dostane bir gülümseme belirdi. Amalia da misafirine teşekkür ederek başıyla selamladı,

onu karşıladılar. Casanova hiç de az önce halt etmiş birine benzemiyordu.

"Şimdi kararlı mısınız Şövalyem, bizi yarın bırakacak mısınız," diye sordu Olivo.

"Yarın değil, dediğim gibi, bu akşam gidiyorum." Bunun üzerine Olivo itiraz edecekti ki Casanova üzgün olduğunu ifade ederek omzunu silkti. "Bugün Venedik'ten elime ulaşan mektup ne yazık ki bana başka bir çare bırakmıyor. Benden istenen şey o denli şerefli ki, dönüşümü geciktirmem affedilemez bir saygısızlık olurdu üstlerime karşı." Sonra da yolculuğa hazırlanmak için müsaade istedi, geri kalan zamanını rahat bir şekilde, kendisini buraya getiren arkadaşıyla geçirmek istediğini belirtti.

Onu ikna etmeye çalışan sözlere hiç kulak asmadan eve girdi ve odasına çıkarak, üzerindeki şaşaalı kıyafetini yolculuk için uygun olacağını düşündüğü daha basit bir kıyafetle değiştirdi. Sonra seyahat çantasını hazırladı ve anbean Lorenzi'nin ayak seslerini duyabilme umuduyla dikkat kesildi. Kararlaştırdıkları süre daha dolmamıştı ki kapı tıklandı, koyu mavi uzun palto içerisinde Lorenzi içeri girdi. Hiçbir şey söylemeden üzerindekini omuzlarından indirdi, palto ikisinin arasında belirsiz bir parça gibi duruyordu. Casanova yatağının altından altınları çıkarıp masanın üzerine savurdu. Hepsini Lorenzi'nin gözü önünde dikkatli ama hızlı bir şekilde saydı çünkü altınların içerisinde fazladan yüz altın vardı, kararlaştırdıkları miktarı sayıp iki ayrı torbaya koyarak Lorenzi'ye uzattı. Lorenzi bunları iki ayrı cebine koyup yine bir şey söylemeden gitmeye yeltendi.

Casanova, "Bekle Lorenzi, hayatta tekrar karşılaşmamız mümkün. O gün gelirse böyle öfkeli olmamalısın. Bu bir ticaretti ve ödeştik sayılır," diyerek elini uzattı ona ama Lorenzi onun elini sıkmadı, "Bunun da anlaşmamız içerisinde olduğunu bilmiyordum," diyerek cevap verdi ve döndü gitti.

Biz aynı mıyız dostum, diye düşündü Casanova. O halde bir hileyle karşı karşıya kalmadığımdan emin olabilirim. Bu olasılık hiç aklına gelmemişti. Kendi deneyimlerinden biliyordu ki, Lorenzi gibilerinin kendilerine has bir onurları vardı; kanunları da paragraflarla belirlenemezdi ve hiçbir durumda da ondan şüphe duymazlardı. Paltoyu seyahat çantasının üstüne koyup kapattıktan sonra kalan altınlarını da üzerine aldı. Bir daha asla ayak basamayacağı odanın içinde etrafına bakındı ve yolculuk için hazır olduğunda salona indi. Olivo'yu, eşi ve çocukları ile birlikte kurulu masada otururken buldu. Marcolina onunla aynı anda ve bahçenin diğer tarafından gelip başını hafif eğerek selam verdi. Aynı anda salonda belirmelerini Casanova kaderin bir işareti olarak yorumladı. Yemekler masaya geldi; sohbet başta çok yavaş seyretti, herhalde vedadan dolayı biraz etkilenmişti hepsi. Amalia belirgin bir şekilde çocuklarıyla alakalıydı, sürekli tabaklarına acaba az mı yemek koydular diye hayıflanıyordu. Olivo, öylesine ve önemsiz bir tavırla, kendi lehine karar verilmiş olan bir davadan, ayrıca Mantua ile Cremona'ya yapacağı iş seyahatinden bahsetti. Casanova arkadaşını kısa bir zaman içerisinde Venedik'te ağırlama umudunda olduğunu ifade etti. Tesadüf ese-

ri Olivo hiç Venedik'e gitmemiş, Amalia ise bu şahane şehri yıllar önce çocukken görmüştü. Oraya nasıl gittiğini hatırlamıyordu, sadece yaşlı ve parlak kırmızı paltosu olan bir adamın uzun siyah bir gemiden çıkarken ayağının takılıp boylu boyunca yere düştüğünü hatırlıyordu. "Siz de mi Venedik'e hiç gitmediniz," diye sordu Casanova, onun tam karşısında oturan ve omuzları üzerinden bahçenin derin karanlığına dalmış olan Marcolina'ya. O da hayır anlamında başını salladı. Gösterebilirdim sana! Gençlik yıllarımın şehri! Ah, keşke sen de benim zamanımda, benimle beraber genç olsaydın... Aklına bir şey geldi ama bu da tıpkı diğerleri gibi anlamsızdı: Şimdi seni de yanımda oraya götürse miydim? Tüm bunlar dile dökülmeden aklından geçerken çok rahat bir şekilde gençliğinin geçtiği şehir hakkında güçlü hatıralarla konuşmaya başlamıştı. O kadar ustaca ve rahat anlatıyordu ki sanki resim tasvir ediyor gibiydi. Anlatırken hayatının hikâyesi öylesine akmıştı ki içine, kendisi şu an tam da resmin ortasındaydı; sanki şimdi onu yaşıyordu, hatlar keskinleşmişti. Annesinden bahsetti, ünlü bir aktris olan annesinden. Hayranı olan Goldoni onun için *Das Mündel* adlı komediyi yazmıştı. Daha sonra paragöz Doktor Gozzi'nin pansiyonunda kaldığı günleri anlattı ve bahçıvanın kızına olan çocuksu aşkından bahsetti, bu kız sonra uşak ile beraber gitmişti. Genç bir Abbate olduğu zamanki ilk vaazından; zangocun torbasında altın sikkelerinin yanında birkaç aşk mektubu da bulduğundan; bir kemancı olarak San Samuele Tiyatrosu'nun orkestrasında çalışırken Venedik'te birkaç arkadaşıyla so-

kakta, tavernada, dans ve oyun salonlarında maskeli ve maskesiz olarak yaptıkları hınzırlıklardan bahsetti. Tüm bu muziplikleri anlatırken uygunsuz bir kelime telaffuz etmemeye çalıştı, daha çok şiirsel bir tarzda konuştu, çocukların varlığını göz önünde bulundurarak. Ancak çocuklar da Marcolina da meraklı bir şekilde onun anlattıklarına dikkat kesilmişlerdi. Ama saat ilerlemişti, Amalia çocukları yatağa gönderdi. Onlar gitmeden Casanova hepsini sırayla şefkatli bir şekilde öptü. Teresina'yı da diğerlerinden farklı öpmedi. Çocuklar yakında, anne babalarıyla birlikte onu Venedik'te ziyaret edeceklerine söz verdiler. Çocuklar gittikten sonra Casanova daha rahat konuştu. Belirsizliği ve gösterişi bir kenara bıraktı. Tehlikeli, vahşi bir ayartıcıdan çok, sevgili ve duygulu bir ahmak olduğu çıkarılabilirdi anlattıklarından. Sonra harika bir yabancıdan bahsetti, resmi olarak yanında haftalarca seyahat edip bir sabah ansızın kaybolmuştu ortadan; Madrid'deki bir ayakkabıcının kızını anlattı, kız her sarılışında o yabancıyı dindar bir Katoliğe çevirmeye çalışıyordu. Torinolu Yahudi Lia'yı anlattı sonra, bir prensesten daha ihtişamlı şekilde oturuyordu Lia ata. Neredeyse evlenmek üzere olduğu tatlı ve masum Manon Baletti; Varşova'daki gelmiş geçmiş en kötü şarkıcı, sevgilisi General Branitzky ile düello yapmak zorunda kalarak Varşova'dan kaçmak zorunda kalmıştı. Onu bir ahmak yerine koyan sinirli Charpillon'dan bahsetti; ona tapınan rahibeye gitmek için Ölüdeniz'den Murano'ya uzanan deniz yolculuğunda neredeyse hayatını kaybediyordu. Oyuncu Croce'u anlattı; İspanya'da bir servet kaybettik-

ten sonra ana yolda ayağında ipek çorap, sırtında kadife palto ve elinde bir sopa ile ondan gözyaşları içerisinde vedalaşarak Petersburg'a doğru yol almıştı. Oyunculardan, şarkıcılardan, şapkacılardan, konteslerden, dansçılardan, hizmetçilerden memurlardan, prenseslerden, elçilerden, finansçılardan, müzisyenlerden ve maceracılardan söz etti. Geçmişin sihrini yeniden dile getirmek ona kendisini harika hissettirdi. Yaşadığı tüm o harika anlar tam anlamıyla birer zafer anıydı. Tam Mantua'da bir kilisede kendisine aşk acısını anlatan o güzel kızdan, şimdi tam karşısında oturan, on altı yaş daha yaşlanmış, şimdi arkadaşının karısı olan kadından söz edecekti ki hizmetçi hantal adımlarla içeri girip avlu kapısının önünde arabanın hazır beklediğini bildirdi. Casanova hemen, hep yaptığı jestlerle, aniden uykudan uyandırılmış gibi ayağa kalktı vedalaşmak için. Olivo o kadar duygulanmıştı ki ne söyleyeceğini bilemedi. Casanova onu eşi ve çocuklarıyla mutlaka Venedik'e ziyarete beklediğini belirterek kucakladı. Amalia da sarılacaktı ki o bunu istemeyerek sadece elini uzattı, kadın da onun elini saygıyla öptü. Casanova, Marcolina'ya döndü, "Bize bu akşam anlattıklarınızı -ve gerisini- yazmalısınız Bay Şövalye, tıpkı kurşun odadan kaçışınızı yazdığınız gibi," dedi Marcolina.

"Bu söylediğinizde ciddi misiniz," diye sordu Casanova genç bir yazarın utangaç tavrı ile.

Marcolina hafif bir alay ile gülümsedi. "Sanırım böyle bir kitap sizin Voltaire'e karşı yazdığınız yazıdan daha çok ses getirir."

Doğru olabilir söylediği, diye düşündü kendi kendi-

ne Casanova. Kim bilir, belki de senin tavsiyene uyarım ve sen Marcolina, son bölüm olacaksın. Bu fikir ve daha çok son bölümün bu gece yaşanacağı fikri gözlerinde tuhaf bir parlamaya sebep oldu; Marcolina da vedalaşmak için ona uzattığı elini Casanova eğilip öpmeden önce hemen çekti. Ne bir hayal kırıklığı ne de bir öfkesi belirtisi hissettirerek gitmeye kalktı Casanova, Olivo'nun da öbürlerinin de kendisini yolcu etmek için kalkmamalarını istediğini belirten bir hareket yaptı.

Hızla kestane ağaçlarının arasına daldı. Seyahat çantasını arabaya kadar getiren hizmetliye bir altın verip bindi gitti.

Gökyüzü bulutlarla kaplanmıştı. Küçük pencerelerinden ara ara ışık sızan köyü arkalarında bıraktıklarında arabanın önüne tutturulmuş fenerin ışığı vuruyordu sadece geceye. Casanova ayaklarının ucunda duran seyahat çantasını açtı ve içinden Lorenzi'nin paltosunu çıkarıp önüne siper ederek üzerindekileri çok dikkatli bir şekilde çıkarttı. Üzerinden çıkardığı kıyafetleri, ayakkabıları ve çoraplarını çantanın içine koyup paltoya iyice sarınarak arabacıya seslendi: "Hey, geri dönmemiz gerekiyor!" Arabacı huzursuz bir şekilde ona döndü. "Evraklarımı evde unuttum. Duyuyor musun? Geri dönmemiz lazım." Aksakallı, zayıf ve huzursuz arabacının tereddüt ettiğini gördü. "Boşuna değil tabii ki. Al," diyerek adamın eline bir altın sıkıştırdı. Tamam, anlamında başını salladı arabacı, bir şeyler mırıldanarak ve gereksiz yere ata bir kırbaç indirerek arabayı çevirdi. Köyden tekrar geçerlerken evler sessizdi, ışıklar da sönmüştü. Biraz

daha yol aldıktan sonra arabacı Olivo'nun mülkünün bulunduğu dar ve hafif yokuşlu alana döndü. "Dur!" diye bağırdı Casanova. "Çok yaklaşmayalım, herkesi uyandırırız. Bu köşede bekle beni. Çabuk geleceğim... İşim uzayacak olursa her bir saat için bir altın vereceğim!"

Adam anlamış görünüyordu neler olduğunu; başını tuhaf bir şekilde sallayınca fark etti bunu Casanova. Arabadan inip hızlıca yürümeye başladı, arabacının görüş alanından uzaklaştı. Avlunun kapalı kapısını geçerek duvar boyunca, köşeye kadar gidip sağ taraftan yukarı saptı, gün ışığında iki kez gittiği için artık öğrendiği üzüm bağlarının bulunduğu tepeye saptı. Duvarlara yakın yürüdü, tepenin ortasına kadar gelip sağa dönen köşeyi takip etti. Yumuşak zeminde, bulutların gölgesi altında yürümeye devam etti. Bahçe kapısını kaçırmamalıydı. Ahşap kapıya dokununcaya kadar parmaklarıyla taşları yoklayarak yürüdü. Anahtarı deliğine taktı ve açıp bahçeye girerek ardından kapıyı kilitledi. Bulunduğu yerden ev çok uzak ve yüksek görünüyordu. Sessizce bekledi bir süre, etrafına bakındı; bir başkası için dipsiz karanlık sayılabilirdi ama Casanova için ortalık alacakaranlıktı yalnızca. Ağaçlıkların altındaki çakıllar çıplak ayaklarını acıtacağından çimlerin üzerinde yürümeyi tercih etti. Süzüldüğünü zannetti; o kadar hafifti ayakları. Otuzlu yaşlarımda böyle yollardan geçerken farklı mı hissetmiştim, diye düşündü. Tıpkı gençliğimdeki gibi, arzumun tüm damarlarımda coştuğu anlar yaşamıyor muyum? O zamanlar olduğu gibi bugün de yine Casanova değil miyim? Ben Casanova olduğuma göre neden

diğerlerinin sahip olduğu bu sefil kanunlar beni utandıracakmış! Ve daha da cesur olmalıyım, ben neden Marcolina'ya gizlenmiş halde gidiyorum, diye sordu kendi kendine. Casanova bir Lorenzi'den daha çok şey demek değil midir, her ne kadar ondan otuz yaş büyük olsa da? Bunu anlamayacak bir kadın mıdır o? Böyle bir alçaklık yapmaya gerek var mı, bunu yaparken bir başkasını da daha büyük bir alçaklığa sürüklemek? Biraz zamanla acaba yine aynı sonuca ulaşılmaz mıydı? Lorenzi yarın gidecek ama ben burada olacaktım... beş gün... üç... ve benim olurdu... kesin benim olurdu. Marcolina'nın penceresinin yanında, evin duvarına yaslanarak durdu. Penceresi hâlâ kilitliydi, Casanova'nın düşünceleri yine coşmuştu. Geç mi oldu acaba... tekrar gelebilirim... yarın veya ertesi gün gelip belki bu işi dürüst bir erkek olarak sonuçlandırabilirim. Bu gece önümüzdeki geceler için bir avans olabilir. Ve evet, Marcolina öğrenmek zorunda da değildi bugün orada olduğumu –hatta hiçbirini ve sonrakilerini–, hatta daha sonrakilerini bile.

Pencere hâlâ sıkı sıkıya kapalıydı, hiçbir kıpırtı yoktu arkasında. Herhalde gece yarısına daha birkaç dakika vardır... Acaba herhangi bir şey yaparak kendini belli etmeli miydi? Yavaşça cama mı vurmalıydı? Sonuçta fark etmezdi ama belki Marcolina'nın aklına onu getirirdi. En iyisi beklemeliydi. Daha fazla uzamazdı herhalde. İşini bitirmeden onu tanıyabileceği ve sahtekârlığının ortaya çıkabileceği fikri aklına ilk defa gelmiyordu; ama çok uzak bir ihtimal olarak geliyordu sadece, ciddi bir korku olarak değil. Yirmi yıl kadar önceki komik bir macerası

geldi aklına. Solothurn'da çirkin bir yaşlı ile çok güzel bir gece geçirmişti, son derece güzel ve genç bir kadın olduğunu düşünerek. Ertesi gün terbiyesizce bir mektup yazarak bu yanılgıyla alay etmişti. Bunları hatırlarken tiksintiden başını salladı. Özellikle şimdi bunu düşünmemeliydi; bu iğrenç resmi gözünün önünden sildi. Şimdi, nihayet gece yarısı olmamış mıydı? Daha ne kadar duvara yaslanıp gecenin serinliğinde titreyerek bekleyecekti? Ya da boşuna mı bekliyordu? Hile mi yapılmıştı her şeye rağmen? İki bin altın bir hiç için miydi? Lorenzi onunla beraber perdenin arkasında mıydı yoksa? Alay mı ediyorlardı onunla? İstemsizce, paltosunun altında çıplak vücuduna bastırdığı kılıcını biraz daha sıkı kavradı. Lorenzi gibi bir adamdan en üzücü sürprizleri beklemeli insan. Ancak sonra -tam o anda bir tıkırtı duydu- Marcolina'nın penceresinin demirlerinin açıldığını fark etti. Sonra perdeler açılmadan iki kanat da açıldı. Casanova birkaç saniye hareketsiz durdu, ta ki görünmeyen bir el perdeyi yan tarafa toplayana kadar. İşte bu Casanova için, hemen odaya zıplayıp ardından pencereyi kilitlemesi için bir işaretti. Girerken perde omuzlarının üzerine düşmüştü, bu yüzden de altından sürünerek geçmek zorunda kaldı. Tamamen karanlığa gömülebilirdi, eğer mat bir parlaklık ona yol göstermiş olmasaydı. Sadece üç adım sonra hasret içindeki kollar ona açıldı; kılıcını yere koyup omuzlarından paltosunu da atarak mutluluğa bıraktı kendini.

Marcolina'nın inleyerek kendinden geçmesi, gözlerinden sürekli, yeniden kor gibi gözyaşı olarak dökülen

mutluluğu Casanova yanaklarından öperek alırken Marcolina'nın da anın bir başka, hatta daha önce hiç tatmadığı derecede olan bu duyguyu, kendisiyle aynı zevkle paylaştığını fark etti. Arzu bir dua olmuştu, derin bir sarhoşluk, benzersiz uyanıklık; o kadar çok ve cahilce yaşamaya inandığı, gerçekte aslında hiçbir zaman tatmadığı şey şimdi nihayet Marcolina'nın yüreğinde bir tatmine dönüşmüştü. Şimdi o kadını kollarında tutuyordu, sonsuza ulaşmak için kendini ona feda edebilirdi; son anını onun göğsünde geçirmek ve beklenmedik şekilde yeniden ruhun mutluluğa kavuşması. Bu dudaklarda hayat ve ölüm yok muydu? Zaman ve sonsuzluk yok muydu? O bir Tanrı değil miydi? Gençlik ve yaşlılık mıydı insanlar tarafından uydurulan? Vatan ve yabancı, görkem ve sefalet, şöhret ve unutulmak -bunlar huzursuz, yalnız ve kibirlilerin kullandığı asılsız farklılıklardı- anlamsız mı olurdu eğer Casanova'ysan ve Marcolina'yı bulmuşsan? Değersiz, hatta her dakika gülünç geliyordu ona korkaklık; bu mucize gecede sessiz, tanınmaz ve bir hırsız gibi kaçacaktı şimdi. Tartışmasız bir şekilde mutluydu, mutlu ediyordu, bir oyun olduğunu bilse de; bunu kaybederse karşılığını varlığı ile ödemeye hazırdı, adını söyleme riskine hazırdı. Hâlâ karanlıktı ortalık, kalın perdelerden günün ilk ışınları içeri süzülene kadar her şeyi erteleyebilirdi, böylece kaderi ve hayatı Marcolina'nın elinde demekti. Ancak zaten bu sessiz birliktelik, Marcolina'yı her bir öpücükle kendisine çözünmez şekilde bağlamak için değil miydi? Sahtekârlık olarak nitelendirilen bu isimsiz gecenin zevki gerçek değil miydi? Evet, bu kandırılan,

sevilen, biricik olan hiç fark etmiyor muydu acaba bu kişinin Lorenzi olmadığını; o ergen, o alçak değil de, bu kişinin aslında Casanova olduğunu fark etmemiş miydi? Ancak arzuladığı ve bir yandan da korktuğu bu itirafın şimdilik kalabileceğini düşünüp hayale daldı. Marcolina kendiliğinden çözüldü, adını fısıldıyordu yüzüne. Ondan sonra -özrünü kabul ettikten sonra– onu yanında götürecekti, hemen, hatta hemen o saatte daha; gün ağarırken onunla evi terk edecekti, dışarıda sokağın köşesinde bekleyen arabaya birlikte binecekler... ve gideceklerdi. Onu hep yanında tutup hayatını onunla taçlandıracaktı. Yıllar içinde diğerleri kederli birer ihtiyara dönüşürken o en genci, en yakışıklısı, en akıllısı ve varlığıyla muazzam bir güce sahip olacak, onu ebediyen kendine ait yapacaktı. Çünkü bir başkasının olmadığı kadar onundu Marcolina. Onunla birlikte gizemli dar kanallardan geçtiler, sarayların arasından; onların gölgesinde yine bir yerli gibi görünüyordu, yüzleri belirsiz insanların geçtiği kemerli köprülerin altından; içlerinden bazıları onlara el sallayıp gözden kayboluyorlardı, yüzlerini daha seçemeden. Şimdi gondol durmuştu. Mermerden basamaklar Senatör Bragadino'nun muhteşem evine çıkardı, şen bir şekilde ışıklandırılmıştı etraf; merdivenleri inen ve çıkan örtülüler vardı. Bazıları meraklı bir şekilde duruyorlardı ancak kim Marcolina ve Casanova'yı maskelerin ardından tanıyabilirdi ki? Onunla birlikte salona girdiler. Burada büyük bir oyun dönüyordu. Tüm senatörler, Bragadino dahil, mor renkli paltoları içinde masaya geçtiler. Casanova içeri girdiğinde herkes korku içinde adını fı-

sıldadı. Maskesinin ardında, gözündeki parıltıdan tanıdılar onu. Masaya oturdu ve kart almadan oyuna katıldı. Kazanıyordu, masada duran tüm altınları kazanıyordu. Ama yetmezdi tüm bunlar. Senatörler ortaya varlıklarını koymak zorunda kaldılar, tüm servetlerini kaybettiler, saraylarını, mor paltolarını; dilenci oldular, paçavralar içerisinde etrafında dolandılar, ellerini öpüyorlardı; yan tarafta, koyu kırmızı bir odada müzik ve dans vardı. Casanova, Marcolina ile dans etmek istedi ancak o yoktu. Senatörler yine önceki gibi mor paltoları içerisinde masanın etrafında oturuyorlardı. Bunların bir oyun kâğıdı olmadığını biliyordu. Buradakiler davalı, suçlular ve suçsuzlardı; konu da akıbetleri ile ilgiliydi. Marcolina neredeydi? Tüm bu zaman zarfında onu bileğinden sıkı sıkı tutmamış mıydı? Merdivenlerden aşağı koştu. Gondol orada bekliyordu; devam et, kanalın labirent yollarından devam et, tabii ki kürekçi, Marcolina'nın nerede olduğunu biliyordu ama neden onun da yüzü maskeliydi? Bu eskiden Venedik'te olağan değildi. Casanova onunla konuşmak istedi ancak buna cesaret edemedi. İnsan yaşlanınca korkak mı oluyordu? Devam ettiler; ne kadar da büyük bir şehir olmuştu Venedik bu yirmi beş yıl içerisinde! Nihayet evler geride kaldı ve kanal genişledi. Adaların arasından geçtiler. Orada Marcolina'nın saklandığı Murano Manastırı'nın duvarları görünüyordu. Gondol gitmişti. Şimdi yüzmesi gerekiyordu, çok güzeldi. Bu arada Venedik'teki çocuklar rahat bir şekilde altınlarla oynuyorlardı ama altını ne yapacaklardı ki onlar? Su bir sıcak bir soğuk oldu, duvarları tırmanırken

giysilerinden sular damlıyordu. Marcolina nerede, diye sordu salonda yüksek sesle bağırarak, sadece bir prensin konuşabileceği bir ses tonuyla. Onu çağıracağım, dedi düşes rahibe ve gitti. Casanova gitti, uçmaya başladı, oradan oraya kanat çırpıyordu demir parmaklıklar boyunca, tıpkı bir yarasa gibi. Uçabildiğimi keşke daha önce bilseydim. Marcolina'ya da öğreteceğim. Parmaklıkların ardında kadın görüntüleri vardı: Rahibeler -ancak hepsi dünyevi kıyafetler giyiyordu. Onları görmediği halde biliyordu, kim olduklarını da biliyordu. Bu bilinmeyen Henriette, dansçı Corticelli ile Cristina, gelin ve güzel Dubois, Solothum'dan lanet yaşlı, Manon Balletti... ve diğer yüzlercesi, sadece Marcolina yoktu aralarında! Beni kandırdın mı, diye bağırdı kürekçiye; dünyada hiç kimseden nefret etmediği kadar nefret ediyordu ondan ve intikam almaya yemin etti. Ancak kendi aptallığı da değil miydi Marcolina'yı Murano Manastırı'nda aramaya kalkışması, çünkü Voltaire'e gitmiş olabilir miydi? Uçabilmesi ne iyiydi, bir arabaya daha ödeme yapamayacaktı çünkü. Yüzerek devam etti; ancak bu bir şans değildi çünkü artık gittikçe soğuyordu, açık denize sürüklendi, Murano'dan çok uzaklarda, Venedik'ten çok uzaklarda. Etrafta hiç gemi yoktu, üzerindeki ağır ve altın işlemeli kıyafet onu aşağıya çekiyordu; kurtulmaya çalıştı ama bu imkânsızdı çünkü Bay Voltaire'e vermek zorunda olduğu yazıları elinde tutuyordu, ağzına su giriyordu, burnuna; ölüm korkusu çöktü üstüne, hırıldadı, bağırdı ve gözlerini zar zor açtı.

Perde ile pervaz arasındaki küçük bir boşluktan gün-

doğumunun ışığı süzülüyordu. Marcolina beyaz geceliği içerisinde iki eliyle göğüslerini örtmeye çalışarak yatağın ayakucunda duruyor, Casanova'ya tarif edilemez bir korku ile bakıyordu. Casanova tamamen ve hemen ayıldı. İstemsizce, sanki bir yalvarış gibi kollarını ona doğru uzattı. Ancak Marcolina sol eliyle bunu istemediğini ifade eden bir hareket yaptı, bir yandan da göğsünün üzerindeki geceliğini daha fazla çekerek önünü kapatıyordu. Casanova biraz doğrularak iki eliyle yataktan destek alıp ona baktı. Bu bakıştan en az onun kadar kaçınmak istemişti. Kendisinde öfke ve utanç olduğu kadar, Marcolina'da da utanç ve dehşet duygusu hâkimdi. Casanova ona nasıl baktığını biliyordu. Çünkü kendini boşlukta bir aynada görebiliyordu, tıpkı dün kendini evin üst katındaki odasında gördüğü gibi: derince kırışıkları olan sarı benizli pis bir yüz, incecik dudaklar, keskin gözler; bunun dışında geçen gecenin üzerindeki zevki, sabahın hızla akıp giden rüyası ve korkarak uyanma ile üç kat etkilenmişti. Ancak Marcolina'nın bakışlarında gördüğü, belki bin kez okumayı tercih ettiği bir şeyden: Hırsız, zevk düşkünü, alçak değil de, tüm hakaretlerden daha büyük, onu yerin dibine sokan kelimeleri gördü, onun nihai hükmünü veren kelimeleri okudu: Yaşlı Adam! Tam bu anda kendini yok etmek için bir sihir bilseydi onu mutlaka yapardı, sırf örtünün altından sürünüp Marcolina'ya çıplaklığını göstermemek için; çünkü iğrenç bir hayvandan daha aşağılık bir görüntü sergileyecekti onun gözünde. Marcolina kendini toparlayarak düşüncesini fark etmişçesine ona bu fırsatı vermek için

yüzünü duvara döndü. Casanova da bu zamanı kullanarak yataktan çıktı ve yerdeki paltosunu alıp üzerini sardı. Kılıcını da alıp paltosunun içine yerleştirdi ve olabilecek en kötü şeyi yaşadığına göre, bu sefil durumu acaba iyi düşünülmüş kelimelerle kendi lehime çevirebilecek bir şeyler yapabilir miyim, diye düşündü. Lorenzi'nin Marcolina'yı satmış olduğundan şüphesi yoktu muhakkak ama Marcolina acaba bu sefilden şu an ne kadar nefret ediyordu? Casanova, kızın ondan korkak bir hırsız olan kendisinden bin kat daha fazla nefret ettiğinden emindi. Belki de rahatlatıp memnun edebilirdi onu ama Marcolina'yı alaycı ve çapkın konuşmalarla imalar yaparak küçümsemek, diye düşündü ve bu hain fikir bir göz açıp kapamayla kayboldu gitti. Sonsuz bir üzüntüye dönüşebilirdi bu, Casanova sadece Marcolina'nın kadınlığını kirletmekle kalmayıp aynı zamanda güvene hile, sevgiye şehvet, gençliğe yaşlılık karşı durmuşlardı. Casanova'nın içinde bu en kötü acı bakış altındayken ve iyi kalmış olan artık ne varsa, kısa bir süreliğine tekrar canlandığında vazgeçti. Marcolina'ya bakmadan pencereye gitti, perdeleri yana çekti, pencereyle parmaklıkları açtı, hâlâ uyuklayan puslu bahçeye göz gezdirdikten sonra dışarı atladı. Evden birilerinin uyanıp da onu pencereden görebilme ihtimaline karşı çimenler üzerinden değil de ağaçlıkların gölgelerinin altından yürüdü. Bahçe kapısından dışarı çıkıp tam ardından kilitleyecekti ki biri yoluna çıktı. Kürekçidir diye düşündü önce. Ve birden, rüyasındaki kürekçinin Lorenzi'den başkası olmadığını anladı. Karşısında duruyordu. Gümüş bağcıklı kırmızı üniforması

gündoğumuyla parlıyordu. Ne muhteşem bir üniforma, diye düşündü Casanova karışmış ve yorgun zihninde, yeni gibi durmuyor mu? Parası da ödenmemiştir kesin... Düşüncelerini toparlayabildiğini anlayınca kendini kendini iyi hissetti. Gururlu duruşunu takınıp paltosunun altındaki kılıcın sapını sıkıca kavrayarak zarif bir ses tonuyla konuştu: "Bu fikrin aklınıza biraz geç düştüğünü düşünmüyor musunuz Bay Teğmen Lorenzi?"

"Hayır, değil!" Bunu söylerken Casanova'nın bugüne değin gördüğü herkesten çok daha yakışıklı duruyordu Lorenzi. "Çünkü sadece birimiz buradan sağ ayrılacak."

"Çok acele ediyorsunuz Lorenzi," dedi Casanova yumuşak bir tonla. "Bu meseleyi Mantua'ya erteleyemez miyiz? Sizi oraya kadar arabamla götürmekten onur duyarım. Yolun köşesinde bekliyor. Konumumuzu da dikkate almamız gerekiyor... özellikle bizim durumumuz."

"Konum diye bir şey yok. Siz Casanova ya da ben; hemen şu saatte." Ve kılıcını çekti.

Casanova omuzlarını silkti. "Nasıl isterseniz Lorenzi. Ancak belirtmek isterim ki, maalesef uygunsuz bir kılıkla karşınıza çıkmak zorundayım." Paltosunu iki yana açtı ve çırılçıplak durdu; kılıcını bir oyuncakla oynarmış gibi elinde tutuyordu.

Nefret Lorenzi'nin gözlerine hücum ediyordu. "Karşımda benden dezavantajlı bir durumda olmamalısınız," diyerek hızlı bir şekilde üzerindeki kıyafetleri çıkarmaya başladı. Casanova'ysa paltosuna tekrar sarındı çünkü kırılan sabah güneşiyle hava çok serinlemişti. Tepelerdeki ağaçların taçlarından uzun gölgeler düşüyordu çimlerin

üzerine. Acaba buradan birileri geçer mi, diye düşündü Casanova. Ancak bahçe kapısına çıkan duvar boyu herhalde sadece Olivo ve onun ailesi tarafından kullanılıyordu. Son dakikalarını yaşıyor olabileceğini düşündü ama yine de son derece sakindi. Bay Voltaire çok şanslı, diye geçirdi aklından. Aslında Voltaire onun için pek de önemli değildi, şu an o kuş suratlı yaşlı yazar dışında, daha önemli resimleri aklından geçirmeyi arzu ederdi. Ağaçların dallarındaki kuşların duyulmaması çok tuhaf değil miydi? Hava değişecekti herhalde. Ancak havanın ne önemi vardı ki? Kollarında yaşadığı mutluluğu şimdi çok pahalıya ödeyeceği Marcolina'yı düşünmeyi tercih ederdi. Pahalı mı? Yeterince ucuzdu! Birkaç yaşlılık yılı sefalet ve alçaklıkla geçen... Dünyada yapacak başka ne işi vardı ki? Bay Bragadino'yu zehirlemek mi? Bu zahmete değer miydi? Hiçbir şey bu zahmete değmezdi... tepelerine bakınca ağaçlar ne kadar da ince görünüyordu! Onları saymaya başladı. Beş... yedi... on... yapacak daha önemli bir şeyim yok muydu?

"Ben hazırım Bay Şövalye!"

Casanova hemen ona döndü. Lorenzi karşısındaydı, genç bir Tanrı gibi çırılçıplak. Tüm kötü şeyler, yüzünden silinmişti; ölmektense öldürmeye hazır görünüyordu. Eğer kılıcımı yere atarsam, diye düşündü Casanova. Ona gidip sarılırsam? Paltosunu aşağıya attı ve tıpkı Lorenzi gibi onun karşısında durdu. Zayıf ve çıplak! Eskrim sanatının kurallarına göre selam vermek için kılıcını alçaltti Lorenzi. Casanova da onun selamını aldı ve hemen kılıçları kesişti. Sabahın parlak ışıkları altında demirler

ışıl ışıl hareket ediyordu. Ne kadar zamandır bir rakibin karşısında kılıçla durmadım, diye düşündü Casanova. Ancak hiçbir ciddi düelloyu şu an aklına getirmek istemiyordu. Şimdi sadece on yıl önce yüz elli bin lire ile ortadan kaybolan sefil uşak Costa ile yaptığı kılıç talimlerini düşünmek istiyordu. Hâlâ becerikli bir eskrimci olduğunu düşündü Casanova; unutmamışım hâlâ! Kolu sağlamdı, eli de hafif, gözleri hiç olmadığı kadar keskindi. Gençlik ve yaşlılık bir masal, diye düşündü... bir Tanrı değil de neyim? İkimiz de birer Tanrı değil miyiz? Bizi bir gören olsa! Bunun tadını çıkaracak kadınlar vardı. Kılıçlar eğiliyordu, uçları parıldıyordu; her dokunuşları sabahın havasına hafif bir ses katıyordu. Bir kavga mıydı bu? Hayır, bir turnuva... Bu korkulu bakış da neydi Marcolina? İkimiz de senin aşkına değmez miyiz? O sadece genç ama ben Casanova'yım! Ve o anda orada Lorenzi düştü, tam kalbinin ortasına bir kılıç darbesi. Kılıcı elinden düştü, hayretler içerisinde gözlerini kocaman açıp başını yukarı kaldırdı. Acı içerisinde dudakları titredi, başını yine eğdi, burun delikleri kocaman açıldı, hafif bir inilti... ve öldü. Casanova üzerine eğildi, yanında diz çöktüğünde yarasından birkaç damla kan aktığını gördü. Elini çökmüş ağzına doğru götürdü, yaşam belirtisi yoktu. Serin bir tireme sardı vücudunu. Ayağa kalkıp paltosunu üzerine aldı. Sonra tekrar cesedin yanına gidip otların üzerine uzanmış eşsiz güzellikteki delikanlının vücuduna baktı. Hafif bir uğultu bozdu sessizliği; sabah rüzgârıydı bu, bahçe duvarının üzerinden süzülen. Ne yapmalı, diye sordu Casanova kendi kendine.

Birilerini mi çağırmak gerekir? Olivo'yu mu? Amalia'yı mı? Marcolina'yı mı? Ama ne için? Hiç kimse onu hayata tekrar döndüremez ki? Soğukkanlılıkla düşündü. En tehlikeli anlarda her daim sahip olduğu bir özellikti bu. Onu bulana kadar saatler sürebilir, belki de akşam olur, hatta belki de daha uzun sürebilir. O zamana kadar vakit kazanabilirim ve önemli olan da bu. Kılıcını hâlâ elinde tutuyordu; üzerinde kan izlerinin parladığını görünce bunu otların üzerine sildi. Cesedi giydirmeyi düşündü ama bu ona şu an çok değerli olan zamanı kaybettirebilirdi. Son kurbanıymış gibi tekrar eğilip ölünün gözlerini kapattı. "Şanslı seni," dedi bir rüya sersemliği içerisinde ve öldürülenin alnından öptü. Sonra hızlıca kalkıp duvar boyunca, yolun köşesine doğru gitti. Araba kavşakta, bıraktığı yerde duruyordu. Arabacı da oturduğu yerde derin bir uykudaydı. Casanova onu uyandırmamaya dikkat etti. Usulca arabaya binip seslendi. "Hey! Gidecek miyiz artık?" Arkasına yaslandı. Arabacı irkilerek uyandı, etrafına bakındı ve aydınlık olmasına şaşırdı. Atı kaldırıp sürdü arabasını. Casanova bir zamanlar Lorenzi'ye ait olan paltoya iyice sarınarak arkasına daha rahat yaslandı. Köy yolunda sadece birkaç çocuk vardı; erkekler ve kadınlar herhalde tarlalara işe gitmişlerdi. Evleri geride bıraktıklarında Casanova derin bir nefes aldı. Çantasını açıp kıyafetlerini çıkardı ve arabacının ona dönüp bakabileceği, aklına bir şey gelebileceğini düşünüp endişe etmeden paltonun altında giyinmeye koyuldu. Ancak hiçbir şey olmadı. Casanova rahat bir şekilde hazırlandı, Lorenzi'nin paltosunu çantaya tepti ve kendisininkini

giydi. Bu arada bulutlanmış olan gökyüzüne baktı. Kendini yorgun hissetmiyordu, daha ziyade gergin ve ayıktı. Durumunu düşündü ve kısmen düşünceli de olsa, bazı korkakların düşünebileceği kadar tehlikeli olmadığı kararına vardı. Lorenzi'yi onun öldürmüş olabileceğinden şüphelenecekleri muhtemeldi ancak kimse bunun ikili bir savaş sonucu olduğundan şüphe duymazdı. Hatta en önemlisi de Lorenzi tarafından düelloya zorlanmıştı, hiç kimse onu suçlayamazdı kendini savunduğu için. Ama onu neden ölü bir köpek gibi çimlerin üzerinde bırakmıştı? Kimse kendisini bununla yargılayamazdı: Oradan hemen uzaklaşmak onun hakkıydı, hatta buna zorunluydu. Lorenzi de olsa başka türlü hareket etmezdi. Ama acaba Venedik onu teslim eder miydi? Oraya vardığı gibi Bragadino'nun koruması altına girecekti. Ama böyle bir suç, şüpheleri üzerine çekmez miydi? Belki de sonunda bulunmaz ve onun üzerine kalmazdı. Ona dair bir delil var mıydı ortada? Zaten Venedik'e çağrılmamış mıydı? Bunun bir kaçış olduğunu kim iddia edebilirdi ki? Gece boyu yolda beklemiş olan arabacı yapar mıydı acaba? Birkaç altın daha verirse ağzı kapanırdı. Bu şekilde düşünceler kafasında dönüp duruyordu. Birden sanki ardından nal sesleri duydu. Bu kadar çabuk mu? İlk düşüncesi bu oldu. Kafasını arabanın penceresinden dışarı çıkardı ve arkasına baktı. Ama yol boştu. Bir çiftliğin önünden geçmişlerdi ve duydukları da kendi atlarının nal sesiydi. Yanılmış olduğu için o kadar rahatladı ki sanki tehlike tamamen kalkmış gibi hissetti. İleride artık Mantua'nın binalarının tepeleri görünüyordu... ileri, ile-

ri, dedi kendi kendine yavaşça çünkü arabacının bunu duymasını istemiyordu. Ama arabacı hedefe yakın yerde atı daha da hızlandırdı ve Casanova'nın Olivo ile daha kırk sekiz saatten daha az bir zaman önce ayrıldığı şehrin kapısına çabucak geldiler. Arabacıya onu indireceği hanın adını verdi. Birkaç dakika sonra altın aslan işaretli tabelayı görünce Casanova arabadan atladı. Hancı kadın kapıda duruyordu canlı ve gülen bir yüzle. Keyfi de yerinde gibi görünüyordu Casanova'yı karşılarken. Sanki sevdiğinin hiç razı gelinmeyen gidişi sonucu, dönüşüyle duyulan sıcak bir özlem duygusu gibi bir durumdu bu. Casanova arabacıya sanki can sıkıcı bir tanıkmış gibi öfkeli bir bakış attıktan sonra, ona istediği gibi yiyip içebileceğini söyledi. "Dün akşam Venedik'ten bir mektup geldi size Bay Şövalye," dedi hancı kadın.

"Bir tane daha mı?" Casanova koşarak merdivenleri çıkıp odasına gitti. Hancı kadın da onu takip etti. Masanın üzerinde mühürlü bir yazı duruyordu. Heyecanla açtı onu Casanova. İptal mi edildi acaba, diye düşündü Casanova korku içerisinde. Ancak okuduktan sonra yüzü güldü. Bragadino tarafından yazılmış birkaç satırdı bunlar, iki yüz elli lire gönderdiğine dair. Eğer kararını verdiyse seyahatini bir gün daha ertelememesini yazıyordu. Casanova, hancı kadına dönerek huysuz bir suratla, hemen bu saatte yola çıkmak zorunda olduğuna, arkadaşı Bragadino'nun onun için önemli bir görev ayarladığına ve bunu kaybetmemesi gerektiğine çünkü bu iş için en az yüz kişinin talip olduğuna dair açıklamalar yaptı. Hancı kadının alnında tehditkâr bulutların

dolandığını görünce de yerini sağlama almak için gitmesi gerektiğini söyledi; işini sağlama alır almaz bir tatil isteyecekti Mantua'daki işlerini düzene sokmak için. Buna tabii ki itiraz etmezler; ayrıca bazı eşyalarını da burada bırakacaktı, gerisi değerli ve güzel sevgilisine kalmıştı, buradaki hanı bırakıp onunla Venedik'e eşi olarak gelip gelmeme kararı... Kadın boynuna atıldı ve nemli gözlerle yola çıkmadan önce odasına çabucak kahvaltı bari getirebilir mi diye sordu. Veda merasimi olduğunu biliyordu Casanova, her ne kadar bunu hiç istemiyor olsa da ondan kurtulmak için buna razı geldi. Kadın merdivenlerden aşağı inerken çantasına ihtiyacı olan çamaşır ve kitaplardan doldurdu. Sonra aşağı indiğinde arabacıyı donatılmış sofrada ziyafet çekerken buldu. Belirli bir bedel karşılığı, hatta iki katına, aynı atlarla onu Venedik'e doğru yola çıkacağı posta istasyonuna götürüp götüremeyeceğini sordu. Arabacı hemen kabul edince Casanova da büyük bir dertten kurtulmuş oldu. Hancı kadın öfkeden kıpkırmızı kesilmiş halde içeri girdi ve kahvaltısının odasında onu beklediğini unutup unutmadığını sordu. Casanova onu kesinlikle unutmadığını ancak kendisi için gönderilmiş iki yüz elli lire için bankaya gitmek konusunda zamanının sıkıştığını belirterek, o miktarın yolculuğu için bankadan alınması gerektiğini söyledi. Kadın parayı almak için acele ederken Casanova da odasına gidip hazırlanmış yiyecekleri bir hayvan gibi yutmaya başladı. Hancı kadın içeri girdiğinde hiç rahatsız olmadan devam etti. Ona getirdiği parayı cebine koydu hemen, yemeği bitince de yanına sokulmuş kadına

dönerek artık zamanın geldiğini söyledi, kollarını dolayarak sıkıca sarıldı ona. İki yanağından öpüp onu kendine bastırdı iyice. Kendisine itiraz edemeyecek duruma gelince de, "Gitmeliyim... görüşmek üzere!" diyerek ondan o kadar hızlıca sıyrıldı ki, kadın sırtüstü koltuğun köşesine düştü. Hayal kırıklığı, öfke ve güçsüzlük vardı yüzünde; Casanova'nın, ardından kapıyı kapatmasıyla bir kahkaha yükseldi kadından.

Yolcusunun acelesinin olması arabacının dikkatinden kaçmamış olsa da sebepleri hakkında düşünmek değildi görevi; Casanova hanın kapısında belirdiğinde hareket hazır vaziyette yerinde oturuyordu, Casanova arabada yerini aldığı gibi güçlü bir hareketle arabayı kaldırdı. Şehrin ortasından geçmeyip dolanarak yola çıkmayı uygun gördü. Henüz güneş tepede değildi ve öğle olmasına daha üç saat vardı. Lorenzi'nin henüz bulunmamış olması mümkündür, diye düşündü Casanova. Lorenzi'yi kendisinin öldürdüğü fikrini idrak edemiyormuş gibi. Mantua'dan uzaklaştıkça kendini daha da mutlu hissediyordu ve nihayet rahatlamıştı... hayatının en derin rüyasına daldı! Atların değiştirilmesi esnasında bir handa beklemesi, postanelerde aşağı yukarı koşuşturması, postacılar, lokantacılar, gümrükçüler ve yolcularla aralarında geçen konuşmalar herhalde iki gün iki gece sürmüştü çünkü ayrıntıları aklında tutmak istememişti. Bu iki gece ve günün hatıraları Marcolina'nın yatağında gördüğü rüyada toplandı. İki çıplak insanın günün ilk ışıkları altında çimlerin üzerinde yaptığı savaş da bir şekilde rüyalarında yer aldı. Şaşırtıcı bir şekilde Casanova

değil de Lorenzi, kazanan değil de kaybeden, kaçan değil de ölen kişiydi genç ve soluk bedeninde sabahın rüzgârı esen; her ikisi de, kendisi ve Lorenzi de birer dilenci olarak dizlerinin üstünde en az mor paltolar giyinen senatörler kadar gerçekti, bir o kadar da köprü üzerinden eğilmiş bir yaşlıya sadaka fırlattığı kadar gerçekti. Eğer Casanova yaşananları ve rüyalarını birbirinden ayırt edebilseydi Marcolina'nın kollarında karışık rüyalara dalıp, Venedik kulesini görmesiyle ancak uyanabildiğini düşünebilirdi. Yolculuğunun üçüncü sabahında yirmi yıldan fazla bir zaman sonra Mestre'den, özlem duyduğu çan kulesini görebildi. Sanki çok uzaklardan gri bir taş yapı kendini göstermeye başladı. Gençliğinin şehrine, sevdiği şehre artık sadece iki saat yolunun kaldığını biliyordu. Arabacının ücretini ödedi, Mantua'dan bu yana dördüncü mü, beşinci mi yoksa altıncı arabacı mı olduğunu hiç bilmeden. Arkasında eşyalarını taşıyan bir genç tarafından takip edilerek, yirmi beş yıl önce olduğu gibi, bozuk yolda acele içinde yürüyerek saat altıda hareket edecek gemiye yetişmeye çalıştı. Gemi onu bekliyor gibi göründü; mallarını şehre indiren kadınların, tüccarların ve zanaatkârların yanında dar bir bankta tam yerini almıştı ki gemi hareket etti. Gökyüzü kasvetliydi, suyun yüzeyinde sis vardı; pis su kokusu vardı ıslak ağaç, balık ve taze sebze kokuları. Campanile daha da belirgin oluyordu, diğer binaların kuleleri kendini göstermeye başlamıştı. Kiliselerin kubbeleri artık belirgindi; bir çatı, iki çatı derken birçok çatının üzerinde sabah güneşi parlamaya başladı. Evler genişleyerek büyüdü, büyüklü

küçüklü gemiler sisin arasından ortaya çıkıyordu, birbirlerini selamlayan insanlar... Etrafındaki konuşmalar daha gürültülü olmaya başladı. Küçük bir kız ona satın alması için üzüm uzattı; mavi meyveleri yerken kendi insanları gibi kabuklarını da ardından açığa tükürüp nihayet havaların güzel olduğunu ve bundan memnuniyet duyduğunu belirten tanımadığı bir kişiyle sohbete girdi. Nasıl yani, burada üç gün boyunca yağmur mu yağmıştı? Bunu bilmiyordu çünkü güneyden geliyordu, Napoli'den, Roma'dan... Gemi yan şehrin kanalına girdi, puslu camları olan pis evler ona aptal gözlerle bakıyordu. İki üç kez gemi durdu, kollarının altında büyük dosyaları olan birkaç genç ve ellerinde sepetli kadınlar indi, daha güzel bölgelere giriyorlardı. Burası Martina'nın günah çıkarmak için gittiği kilise değil miydi? Burası da benzi atmış ve ölüm döşeğinde olan Agathe'yi kendine has bir yöntemle iyileştirdiği ev değil miydi? Orada da çekici Silvia'nın alçak erkek kardeşinin ağzını burnunu dağıtana kadar dövmemiş miydi? Yan kanal tarafında o küçük ve sarımtırak evin ıslak merdiveninde çıplak ayaklı bir kadın... gençliğindeki hatıralarından kalma görüntüleri yerlerine yerleştirmeye çalışmıştı ki, gemi büyük kanala saparak geniş sularda sarayların arasından süzülmeye başladı. Casanova sanki hayalinde bir gün önce buralardan geçerek gitmiş gibiydi. Rialto Köprüsü'nde indi çünkü Bay Bragadino'yu görmeden önce yakınlardaki, yerini bildiği ama ismini hatırlayamadığı küçük handa kendine bir oda ayarlayıp eşyalarını bırakacaktı. Binayı, hatırladığından daha eskimiş, ihmal edilmiş gördü.

Suratsız, tıraş olmamış bir görevli ona pek de iyi olmayan ve yanındaki penceresiz evin duvarlarına bakan bir oda verdi. Ancak Casanova zaman kaybetmek istemiyordu; yolculuk sırasında zaten bütçesi bayağı azaldığı için odanın ucuz olması çok iyi gelmişti. Bu sebeple bir süreliğine burada konaklamaya karar verdi. Uzun yolculuğun üzerinde bıraktığı kirle tozdan arınıp gösterişli bir kıyafet giymesinin doğru olup olmayacağını düşündü ancak mütevazı olanı tercih ederek handan nihayet çıkabildi. Dar bir sokaktan yürüyüp köprünün üzerinden geçti, Bragadino'nun zarif palazzosuna buradan sadece yüz adım kadar vardı. Genç ve çirkin suratlı bir hizmetli Casanova'yı karşıladı, kendini ona tanıttı; sanki bu ünlü ismi hiç duymamış gibi yaptı hizmetli ancak efendisinin odasına yaklaşırken daha sıcak bir yüz ifadesi takınarak misafiri içeri aldı. Bragadino açık pencerenin önünde kurulmuş masada kahvaltısını yapıyordu. Ayağa kalkacaktı ki Casanova izin vermedi. "Benim değerli Casanovam," diye haykırdı. "Sizi tekrar görebildiğim için ne mutluyum! Evet, kim derdi birbirimizi tekrar görebileceğimizi?" Ellerini ona uzattı. Casanova onları öpecekmiş gibi uzandı ancak bunu yapmayıp bu içten selamına, böyle durumlarda kendini genelde tantanalı bir şekilde ifade ederdi, samimi ve sıcak kelimelerle teşekkür etti. Bragadino oturmasını isteyerek kahvaltısını yapıp yapmadığını sordu. Casanova henüz yapmadığını belirtince Bragadino hizmetliyi çağırıp gerekli talimatı verdi. Hizmetli çıktıktan sonra, yüksek konseyin teklifini hiç çekinmeden kabul ettiği için duyduğu memnuni-

yeti dile getirdi. Kendi vatanı için hizmet etmeye karar vermesi onun için kesinlikle bir dezavantaj olmayacaktı. Casanova da yüksek konseyi memnun etme şansı olursa bundan büyük mutluluk duyacağını ifade etti. Ona karşı içinde artık nefret taşımıyordu; incecik beyaz sakalı, kızarmış gözleri, yaşlı ve cılız elinde titreyen fincanı ile iki büklüm Bragadino'ya acıdı daha çok. Onu en son gördüğünde Bragadino herhalde şimdi Casanova'nın olduğu yaşlardaydı; gerçi o zaman bile gözüne yaşlı bir adam gibi görünmüştü.

Hizmetli, Casanova'nın kahvaltısını getirmişti, o da fazla laf etmeden tadını çıkardı çünkü yolculuk esnasında orada burada hafif bir şeyler yiyebilmişti sadece. Evet, gece gündüz Mantua'dan buraya kadar gelmişti; yüksek konseye hizmete hazır olduğunu ve minnet duygularını bildirmek için acele etmişti. Bu arada neredeyse açgözlü bir şekilde sıcak çikolatasını höpürdeterek içtiği için özrünü de diledi. Dışarıdan, büyük ve küçük kanallarda yaşanan hayatlardan gürültüler giriyordu içeri; gondol kürekçilerinin seslerinin hepsi aynıydı sanki; çok uzakta değil, bir yerlerde, belki de karşı tarafta saraydaki –bu Fogazzari değil miydi?– güzel ve canlı bir kadın sesi koloratür söylüyordu; Casanova'nın kurşun odadan kaçtığı zamanlarda doğmamış olan ve muhtemelen genç bir kadına aitti bu ses. Kızarmış ekmek, tereyağı, yumurta ve şarküteri ürünlerinden yiyordu; onu keyifle izleyen Bragadino'dan da sürekli özür diliyordu doymak bilmez durumu.

"Genç insanların iştahlı olmasını çok seviyorum! Ve

hatırladığım kadarıyla değerli Casanova, hiç kaybetmemişsiniz bu özelliğinizi!" Tanıştıkları ilk günlerde onunla birlikte yedikleri bir yemeği hatırladı -daha doğrusu genç dostunun nasıl yediğini hayretle izlediği-, tıpkı bugün yediği gibi; o zamanlar bile bu kadar değildi, sürekli kan aldığı için neredeyse onu mezara sokmak üzere olan doktoru Casanova dışarı atmıştı, ondan sonra böyle oldu... Eski günlerden bahsettiler: Bugüne göre o zamanlarda hayat Venedik'te daha güzeldi. "Her yer değildi," dedi Casanova ve hafifçe gülümseyerek, kurşundan yapılmış çatıya baktı. Bragadino eliyle, şimdi tatsız şeyleri konuşmanın zamanı değil dermişçesine konuşmasına engel oldu onun. Casanova'yı kurtarmak için, her ne kadar başarılı olmasa da. Eğer ta o zamanlar konseyi dinlemiş olsaydı!

Böylelikle siyasi konuları konuşmaya başladılar. Casanova konuyu hararetli bir şekilde anlatan yaşlı adamdan çok şey öğrendi. Hatta gençliğinde yaşadığına benzer şeylerdi bunlar. Bir kısım Venedikli gençlerin endişe verici durumları olduğunu ve tehlikeli faaliyetlerde bulunduklarını, gizli işaretlerle de bunu yaymaya başladıklarını anlattı. Aynı günün akşamında handaki kasvetli odasına kendini kapatınca, yeterince huzursuz olan zihnini rahatlatmak için kâğıtlarının kimilerini düzenleyip kimilerini de yaktıktan sonra kötü denmeyecek kadar iyi hazırlanmıştı. Özgürlükçü ve devrimcilerin ana toplanma yeri olan Markusplatz'ta bulunan Cafe Quadri'ye gitti. Onu hemen tanımış bir müzisyen ve otuz sene önce Casanova'nın keman çaldığı San Samuele Ti-

yatrosu'nun orkestra şefi tarafından, Casanova rahat bir şekilde, genellikle gençlerin oluşturduğu bir topluluğun içine girdi. İçlerindeki isimler, bu sabah Bragadino ile yaptıkları sohbetten hatırladığı kadarıyla şüpheli olanlardı. Umduğu gibi olmadı ve ismi kimseyi etkilemedi, muhtemelen çoğu Casanova'yı duymamıştı, yıllar önce bir sebepten veya tamamen suçsuz olarak tutuklu kalıp tüm tehlikesine rağmen oradan kaçmıştı. Yıllar önce yazarak kaçışının ayrıntılarını anlatan kitabı bilinmiyor değildi ama merak edip okuyan olmamıştı daha. Tüm bu gençleri Venedik'in kurşun odasındaki yaşam şartları ve oradan kaçışın zorlukları hakkında bilgilendirme düşüncesinden zevk aldı Casanova. Ancak böylesine kötü bir düşüncenin üstünü aydınlatmak ya da bu düşünceyi akıllara sokmaktansa, burada da masum ve sevimli kişiyi oynamaya karar verdi; kendi üslubuna göre insanlara, Roma'dan buraya kadar son yolculuğunun maceralarını anlatmaya koyuldu. Hikâyelerin büyük bir kısmı gerçek olsa da on beş ile yirmi yıla yayılmış hikâyelerdi. Herkes onu merakla dinlerken içlerinden biri yeni bir haber olduğunu söyleyerek konuşmayı böldü ve Mantua'dan bir subayın ziyarette bulunduğu bir arkadaşının arazisinde öldürülerek, haydutlar tarafından gömleğine kadar soyulduğunu bildirdi. Bu zamanlarda benzer soygunlarla cinayetler seyrek olmadığından bu olay yine bu çevrede de pek önemsenmedi. Casanova da bölündüğü yerden hikâyesine devam etti; sanki bu konu, en az diğerleri kadar, onun da umrunda değilmiş gibi. İçinde gizlediği huzursuzluk duygusundan kurtulmuştu artık, işte şim-

di daha neşeli ve daha cesur kelimeler kullanabiliyordu anlatırken.

Yeni arkadaşlarıyla vedalaşıp yalnız başına geniş ve boş caddeye çıktığında saat gece yarısını geçmişti. Yıldızsız ama pırıl pırıl parlayan bir gökyüzüydü. Bir tür uyurgezerlikle, çeyrek yüzyıl sonra burada tekrar yürüdüğüne inanamadan, sıkışık yollardan, karanlık duvarların arasından ve altında siyah kanal sularının aktığı dar köprülerden geçerek, birkaç kere çaldıktan sonra istemeyerek, kabaca, kapıları ona açılan perişan haldeki hanı buldu. Birkaç dakika sonra, vücuduna ağır gelen ve acı veren yorgunluğuyla ta içinden gelen ve dudaklarında tattığı acılığı hiç gidermeden yarı soyunmuş halde kendini bu kötü yatağa attı; sürgün edildikten sonra özlemle beklediği vatanındaki ilk uykusuna, ancak rüyasız ve huzursuz geçen gecenin ardından, yeni günün doğumu ile kavuşabildi.

Klasikler

arthur schnitzler casanova'nın eve dönüşü

Casanova titrek bir sesle konuşuyordu: "Sen ne dudaklarımı ne de ellerimi öpebilirsin benim," dedi Amalia'ya. "Beni boşuna beklemiş ve hayal etmiş olacaksın; eğer ben Marcolina'ya sahip olmazsam..."

Alman edebiyatının önemli isimlerinden Arthur Schnitzler'in Casanova'sını hepiniz tanıyorsunuz: Kendinden emin, kibirli, zengin, çapkın ve bir o kadar da duygusal. Hayatının elli üçüncü yılında ise zenginliğini kaybetmiş ve artık yorgun bir şekilde çıkıyor karşımıza. Kendine uydurulan efsanesine çok da yaraşmayan bir halde, vatan hasretiyle baba ocağına, Venedik'e dönmeye karar veriyor. Casanova'nın evi, insanları onu nasıl karşılayacak? Casanova yılların yorgunluğunu atıp aradığı huzuru bulabilecek mi yoksa herkesin bildiği Casanova olmaya devam mı edecek? Casanova'nın Eve Dönüşü insan ilişkilerine, aşka ve kadınlara, paranın gücüne dair akılda kalıcı bir hikâye.

12 TL KDV Dahil

ISBN 978-605-9315-56-2

alakarga.com.tr

alakargayayinevi alakargakitap alakarga_yayinlari